Quidam votum caſtitatis· tractato de negocijs et mi-
niſterijs eccleſiaſticis· adiungit de ſacramētis et pri-
mo de matrimonio licȝ alia ſint digniora ⁊ nccria ⁊ h̄
ideo q: matrimoniū magnū ē in xpo et eccia ſacramē-
tum et tpe antiquius ē et vſu omūius· q̄ ātiquꝰ ⁊ an
te pccm inſtitutū ē· omūius q: cū oīa ſacramēta ſint
in eccia dei h̄ tm̄ a
pud gentes oīes
eſt· ſanctitas autē
eius non eſt niſi in
monte ſancto eius
id eſt vbi eccleſia
edificata ē· et q:
de mr̄imonio ſepe
queritur in iudicō
ideo aſſignādo mlꝰ
tiplicia eius impe
dimenta tractauit
de eo continuans
decem cauſas· Ad
eius ḡ euidentiā
ꝑlibandā videduȝ
ē quid ſit mr̄imo-
nium· et vn̄ dicatᵃ
et vbi ⁊ qn̄ ⁊ qui
bus verbis fuerit
inſtitutum · Que
ſint cauſe mr̄imo-
nij q̄ vel quot ſint
eius bona· que vel
quot eius impedi
mēta· quid ſit ma
trimonium· hēs ꝗ.
·e·q·ij·§·i·vbi ex
plicabimus ſingu
la poſita in deſcri-
ptione· dicitur au
tem matrimoniuȝ
quaſi matris muni
um· id ē officiū· ḡ
quare dr̄ potius a
matre q̄ a patre
qui ē actor gene-
racōis vt diceretᵃ
pr̄imoniū· ḡn· q:
plura onera ma-
trimonij ſubit et
tolerat mulier· eſt
enim in oceptu ḡ
uida in ptu dolo-
roſa in lactādo la
borioſa· ex̄ de con-
uer· in fi· c· ij· fuit
aūt inſtitutum in
padiſo· xxxij· q· ij·
·§ hijs ita· et an-
te peccatū· de pe·
di· ij· §· romanos·
·v· adam· Cauſā tm̄ ſobolis ꝓcreādē vt reparetur lapſus angelorum
de h̄ de o· di· i· hij duo· et fuit inſtitutum hijs verbis· h̄ nūc os ⁊c· ex
tra de biga· debitū· Alij dicūt q̄ alijs verbis ſcȝ hijs· creſcite et mul-
tiplicamini· ḡ credo q̄ illis verbis vſus ē dn̄s tm̄ vt ꝑcipet p carnaleȝ
omixtionē ſic ptȝ ex eo qđ etiā poſt diluuium eiſdē verbis vſus ē dn̄s
ad noe et filios eius iam ꝑdem vxoratis· fuit etiā mr̄imoniū ſecundo
inſtitutū poſt peccatū ad remediū vt vitaretur fornicacō· vt· xxxij· q
·ij· § hijs ita· Cauſe aūt matrimonij quedā ſunt per quas contrahitur
matrimoniū vt ſpōſalia et oſenſus· quedā ꝓpter q̄s· et harum quedam
ſūt pncipales vt vitacō fornicacōis ſuſcepcō ſobolis· alie ſecundarie
que ſunt multe vt pulcritudo femine diuicie· amicorum copia · pacis
reformacō· Bona matrimonij· ſūt tria fides ꝓles ſacrm̄· ꝗ· e· q· ij· oīe·
Impedimenta matrimonij ſūt· xvi· que dicuntur in gloſa· hec ſūt cau
ſe que impediūt mr̄imoniū ſcȝ votū ordo hitus diſpar cultus error pſo
ne error odicōis ognacō ligacō· publice honeſtatis iuſticia· enormi-
tas delicti impoſſibilitas coeundi tempꝰ feriaꝝ interdcm̄ eccleſie co
actio etas furor verūtamē quedam ex hijs impediūt otrahēdū ḡ con
tractū non dirimūt vt infra dicetur· et h̄ omnia hijs verſibꝫ denotātᵃ
Votū odicō violētia ſpūalis· ꝓximitas error diſſiliſqȝ fides· Culpa di-
es vetitꝰ honor ordo ligacō ſanguis· Qui ſit affinis qꝗȝ coire nequit
hijs habitū iungas etatē ſic qȝ furorē· h̄ ſi canonico vis conſentire ri
gori· Te de iure vetant iura ſubire thori· habitus impedit ſed nō diri

mādūcatis ſiue bibitis ſiue aliquid
aliud faciatis in nomine domini no
ſtri ihesu xp̄i facite· i q̄ viuimꝰ mo-
uemur ⁊ ſumus ¶ De temporum q̄
qȝ obſeruatoribus ſcribit auguſti-
nus in encheridion·

Graue pccm eſt obſuare mē-
ſes et annos·

Quis extimaret
quam magnum peccatum ſit dies
obſeruare et menſes et annos ⁊ tē
pora ſicut obſeruant qui certis die-
bus ſiue menſibus ſiue annis volunt
vel nolunt aliquid inchoare· eo q̄ ſe
cundum vanas doctrinas hominum
fauſta vel infauſta exiſtimant tem
pora· niſi huius mali magnitudineȝ
ex timore apoſtoli penſaremus qui
talibꝰ ait· Timeo ne forte ſine cau-
ſa laborauerim in vobis· Idem ſup
epiſtolam ad galathas·

Intelligat lector ad tantū pe
riculū anime pertinere ſuper
ſticioſas temporum obſeruationes
ut dicat apoſtolus· Timeo ne forte
ſine cauſa laboraueri in vobis · Nō
quamuis tanta celebritate vel au-
ctoritate per orbem terraꝝ in eccle
ſijs legatur· plena ſūt tn̄ oventicu-
la noſtra hominibꝰ qui tempora re-
rum augendaꝝ a mathematicis ac
cipiūt· Iam vero ne aliquid incho
tur· aut edificiorūȝ aut huiuſmodi
quorumlibet operum diebus quos
egipciacos vocant· ſepe em̄ nos mo

mit· ex̄ qui cleri· vel vo· oſuluit· b· cōtra q: nec impedit ſm̄ eum · ſiḡ
etas impedit matrimoniū et furor carēs intuallo· xxxij· q· vij· neqȝ·
Quod vouentes· hic intitulatur queſtio ꝑma qua ·Q·i·
queritur an teneat matrimoniū a vouēte otractū et q̄ non te-
neat ꝓbat vſqȝ ad· §· hijs omnibꝫ auctātibus· poſtea allegat
incontrarium vſqȝ ad· §· ul· et hanc otrarietatem ſoluit ſatis bene· s·
·xxvij· di· §· ul· q̄
videlicet ꝑma ca
pitula intelligantē
de voto ſolemni·
alia d̄ ſimplici ar·
ex̄ qui cle· vel vo·
meminimus ꝗ· e· c
·i· vbi dicit et ve-
ſte laicali ſub te-
ſtimonio epiſcopi
·h· dic̄ q̄ n̄ refert
ā votū ſit ſimplex
an ſolēne q: vtrū
qȝ dirimit matri-
moniū· ſolēnita-
tes em̄ ipe nō ſūt
de ſb̄a voti· ſed h̄
refert an ſit votū
de pn̄ti ſiue cū ſo-
lēnitate ſiue ſine
illa vt voueo cōti
nentiā h̄ impedit
et dirimit et ſic in
telligit hec capl̄a
prima vſqȝ ad ca-
pitulū nuptiarum
an ſit de futuro q̄
improprie dicit̄ vo
tum id eſt quedaȝ
ꝓmiſſio de futuro
voto emittēdo vt
ſi dico ego ꝓmit-
to q̄ vouebo con
tinentiam poſt an
num mortua vxo
re mea· vel ꝓmit
to q̄ intrabo reli-
gionē vel cōſilē h̄
impedit ſed nō di
rimit ut cap̄· nup-
ciaꝝ ⁊· c· ſeqn̄tibꝫ
Alij dicūt q̄ nullū
votū dirimit quia
qua rōne dirime-
ret votū ſolēne et
ſimplex cum idem
ſit in ſb̄a· ſolēnita
tes em̄ non ſunt d̄
ſubſtātia ḡ ipa cō
ſtitutio eccie diri-
mit ſi poſt votum
ſolemne factum
otrahatur· ego dico q̄ nullum votum eſt ſolemne niſi cū q̄s deuouet
ſe religioni alicui· vlꝰ alijs duobꝫ modis in ſequēti caplō· vn̄ ſi coram
tota eccia diceret quis h̄ verba voueo otinētiam ſi otraheret teneret
mr̄imoniū· que ē em̄ racō quare oſtitucō eccie magis debeat ſpectare
ad illa vota que ſolemniter ſiunt q̄ ad ꝑuata dūmodo poſſit eccleſie
oſtare ſiue p teſtes ſiue p ofeſſionem ꝓpriam alicuius qđ votū fecerit
q̄cito enim oſtat eccleſie p ofeſſionē vel p teſtes dr̄ notoriū ⁊ ſic debe
ret eccia dirimere matrimoniū poſt illđ votū otractū· Jo· tu breuiter
dicas q̄ ꝓfeſſio tacita vel expſſa alicuius religionis impedit contra
ctum et otrahendum· vt extra de regula· vidua· xxvij· di· qđ introga
ſti· et ex̄ de rgulꝰ· oſulti· et· c· ſtatuimus· ⁊ ꝑcedēti caplō· que expſſe h̄
dicūt· et cū aliq̄s dicit deuoueo me huic religioni ibi ꝓfeſſio otinen-
tie tacite intelligitur et religionis expſſa · ordo ſiḡ impedit ſi eſt ſa-
cer· nam ibi intelligitur tacita otinētia fc̄a cū ſolemnitate et ex cōſtō
ne eccleſie· et illa ſemp tacita odicō vel expſſa vel cōſtō eccie ſolēni-
zat votum· ſic michi bartħō· brix· videtur dicendum·
Sicut bonum· vidue· lȝ de iſtis ſpecificet de omnibꝫ intelligi debȝ
Minoribꝫ· ꝗ· xxv· annū· vel· xij· vel· xiiij· et ducūtur minores an
nis multipliciter quantum ad diſcrecōȝ vſqȝ ad ſeptemū· ut· C· d̄ iur·
deli· ſi infanti· Itē quātū ad matrimoniū vſqȝ ad· xij· quantū ad mu-
lieres· quantū ad maſculū vſqȝ ad· xiiij · Itē quātū ad factōnem teſta
menti vſqȝ ad· xiiij· annum in maſculo· in femina vſqȝ ad ·xij· ff · qui

nere non dubitāt· ¶ Itē ieronimꝰ

Sine incātacōne herbas vel petras
licet habere

Demonium
ſuſtinenti licet petras vel her-
bas habere ſine incantacōne·

Incipit cauſa viceſimaſeptima·

Quidam votū ca
ſtitatis habens
d̄ſpōſauit ſibi ux
orem· illa priori
cōditioni renun
ciās trāſtulit ſe
ad aliū ⁊ nupſit
illi· Ille cui ꝑus deſpōſata fuerat re
petit eā· ¶ Hic ꝑmū querit̄ an oiu-
gū poſſit eſſe inter vouentes· ¶ Se
cundo an liceat ſponſe a ſponſo rece
dere et alij nubere· Q· I·

Quod vero vouentes matri
monia contrahere non poſ
ſunt multis auctoritati-
bus probatur · In concilio nam-
qȝ carthaginenſi capitulo quarto

ſtatutum inuenitur de viduis que poſt profeſſam cōtinentiam preuaricate ſunt. Excōmunicentur vidue que religioſo habitu abiecto nupcias elegerint

S Jcut bonum eſt caſtitatis premium ita et maiori obſeruantia ⁊ preceptione cuſtodiendum eſt. vt ſi que vidue quālibet adhuc in minorib⁹ annis poſite et immatura etate a viro relicte ſe deuouerīt deo. ⁊ veſte laicali abiecta ſub teſtimonio epī et eccīe in religioſo hītu apparuerint poſtea vero ad ſeculares trāſierint nuptias ſcd̄m apoſtolum damnationē habebūt. qa fidem caſtitatis quam do vouerūt irritā facere viſe ſunt Tales ḡ perſone a xp̄ianorum cōmunione ſequeſtrent̄. neq; in conuiuio cum xp̄ianis cōmunicent. Nam ſi adulterij cōiuges ree ſūt ſi ſuis obnoxie viris non fuerint. quantomagis vidue que dei religioſitatē mutauerint crimine adulterij notabūtur. ſi deuotionem quā ſponte non coacte deo obtulerunt libidinoſa voluptate corripuerint ⁊ ad ſcd̄as nuptias tranſitū fecerūt Que ⁊ ſi violētia irruente ab aliquo oppreſſe fuerint. ac poſtea delectatione libidinis pmanere in coniugio raptori vel violento viro cōſenſerint damnatione ſuperi⁹ dicta teneant̄ obnoxie. Jtaq; de talib⁹ ait apoſtol⁹ Cū eīm luxuriate fuerit nubere in xp̄o volunt hn̄tes dānacōēs qa primam fidem irritam fecerunt. ¶ Jtē ex epiſtola greg. miſſa ad bonifacium.

De viduis et virginibus que a religioſo propoſito diſcedunt.

V Jduas a propoſito diſcedentes viduitatis ſuper qb⁹ nos conſulere voluerit dilectiō tua frat̄ cariſſime credo te noſſe a ſancto paulo ⁊ a multis ſanctis patrib⁹ niſi cōuertant̄ olim eſſe damnatas Quas etiam nos apoſtolica auctoritate damnandas atq; communione fidelium et a liminibus eccleſie eſſe arcendas fore cenſem⁹. quouſq; obediant epiſcopis ſuis ad bonū qd̄ ceperunt inuite aut voluntarie reuertantur. De virginibus autem nōn velatis ſi deuiauerint a ſancte memorie predeceſſore noſtro papa innocentio taliter decretum habem⁹ Hec vero que necdum ſacro velamine ſunt tecte tamē in propoſito virginali ſe ſemper ſimulauerint pmanere. licet velate non ſint. tamen ſi nupſerint aliquando aliquāto tempore hijs agenda ē penitentia quia ſpōſio eaꝝ a domino tenebatur Si enim inter homines. ſolent bone fidei cōtract⁹ nulla racōe diſſolui. quātomagis iſta pollicitatio quā cum deo pepigit ſolui ſine vindicta non poterit ⁊c. et infra Si virgines nōdum velate taliter penitentia publica puniunt̄ et a cetu fidelium vſq; ad ſatiſfactionē excludunt̄. quātomagis vidue que pfectioris etatis et maturioris ſapientie atq; cōſilij exiſtunt virorumq; cōſortio multociens vſe ſunt ⁊ hitū religionis aſſumpſerūt ⁊ deinde apoſtatauerūt atq; ad priorem vomitum ſunt reuerſe a nobis et ab omnibus fidelib⁹ a

teſta. ſa. poſ. a qua etate. in pn̄. ij. q. vi. §. diffinitiua Jtē ſi ſentētia Jtē q̄tū ad reſtitucōēz vſq; ad. xxv. annū. ff. de minoꝝ. l. j. h' autez vocat minores q̄ ſunt infra. xxv. annū nam alit̄ pater poſſet eos reuocare ſi eſſent infra. xij. annū. vel xiiij. annū. vt. xx. q. ij. c. j. ⁊. ij. ſ; quare nō reſtituit̄ puella infra. xxv. annum. vt habitum q̄z ſuſcipit poſſit deponere ſic̄ in alijs tractatib⁹. Rn̄. qꝛ iſta non eſt leſa q̄a ei nubit q̄ melio⁹ eſt non p̄t inuenire. iuxta illud agnetis. illi ſum deſponſata cui angeli deſeruiunt. ⁊c̄. ij. e. viduas. et hoc in pn̄ci. et minor nō reſtituitur niſi cū leditur. ff. de minoꝝ. verum. §. ſciendum.

a ¶ Jmmatura. i. nō matura. nā vidue ante annū. xl non velabunt̄. ut. s. xxi. q. i. ſancti moniales vl' due dcōnes ſunt in etate matura thoro iux̄ illd̄ iā matura thoris pleīs adoleuerat annis vel dic q̄ hic eſt expoſitio ei⁹ q̄ dixerat in minorib⁹ annis.

b ¶ Sub teſtimonio. nam ita ſolēnizatur votū vt dicunt quidā cū ſcz accipit veſtez ab epō vt hic vel de manu preſbroruz vel miniſtri. xx. q. i. vidua quod credo dum tamē emittat votū nā alias veſtē tm̄ accipiendo non obligatur ſolenniter ſed ſimpliciter ex̄ q̄ cle. vel vo. conſulit. vbi etiaz habes q̄ ſolemnizatur votum in manu abbatis vel abbatiſſe. Jtem ſolēnizat̄ ſi p ſe ipſam recipiat habitum et incipiat cū alijs cantare ī eccīa. ij. e. vidua. Et nota q̄ votum ſolemnizatur trib⁹ tm̄ modis. ſacri ordinis ſuſceptione. xxviij. di. diaconi. ſecūdo cum accēpit veſtem ſacrā a quocunq; dum tn̄ poſt ſuſceptionē incipiat cohabitare monachis vel monialib⁹ in eccleſia ij. e. vidu. Tercio cū ita dicit corā epō vel abbate vel abbatiſſa vel corā trib⁹ vel duob⁹ teſtib⁹ ego deuoueo me huic religioni. h' eīm aliud ē ⁊ aliud cū dico voueo cōtinētiā. deuot⁹ eīm religioī nō p̄t cōtrahē ita q̄ mr̄imoniū teneat nec mirū cū eē iā cōtractū mr̄imoniū religio diſſoluat. ex̄ d' cōu. cōiug. ex publico. at ī voto cōtinētie ſec⁹. nō eīm votū dirimit. vn̄ ſi corā tota eccīa diceret̄ voueo cōtinentiā p h' nō ſolemnizat̄ votū niſi velis dicere q̄ tale votū nō dirimit ſ; cōſtitutio. eccleſie ſuper voto facta. nā ſi votum dirimeret q̄re potius vnū q̄ aliud ſi h' haberet ex ſui natura ⁊ ita dirimeret votum ſimpliciter q̄ aug. nō vult. ij. e. nuptiarum. dicas ḡ nunq̄ votū ſolēnizari niſi trib⁹ modis p̄dictis. ⁊ ita exaudi q̄ h' d' Jo. tu dicas vt ſ' dixi in illa gloſa h' intitulat̄ circa fi. v. tu breuiter. in ſumma queſtionis.

c ¶ Jn religioſo habitu. ar. q̄ ita tenetur voto q̄ ita publice in religionis habitu apparuerat ac ſi publice hitū ſuſcipiat. ⁊ ex̄ d' regul'.

vidua. ⁊ ij. e. vidua. q̄ aliquamdiu in eccīa int̄ alias cōſteterit ſcz per

d ¶ Apparuerit. ita. triduum. ex̄ de regul'. ⁊ trāſe. ad reli. ad nr̄az. vel diſtingue q̄ triplex eſt habit⁹ ſcz pfeſſionis qui votum habet annexum ⁊ dirimit matrimoniū de quo h' loquit̄ conuerſionis qui ſimiliter votū habet annexum ſ; non dirimit matrimonium de quo extra qui cle. vel vo. cōſuluit extra d' regula. ſuper eo. habit⁹ pbacōnis qui nec impedit nec dirimit. d' quo loquit̄ extra de renūci. ex trāſmiſſa. d' regl'. ſtatuimus. in fi. firme ergo teneas q̄ nunq̄ ſolus habitus ſolēnizat votum. ex̄ de regl'. porrectum. et ex̄ qui cle. vel vo. cōſuluit. nō obſtat xxvij. di. q̄ interrogaſti. ⁊ ex̄ d' regula. vidua. qꝛ ſolus habit⁹ vt dixi ſup̄ nō facit monachū vel non ſolemnizat votum.

e ¶ Non coacte. tūc eīm ſec⁹ eſſet vt extra q̄ met⁹ cau. perlatum.

f ¶ Delectatione ar. q̄ non excuſat vis precedens ſi poſtea ſeq̄tur conſenſus. vt. xxiiij. q. i. cū p bellicā. ex̄ de eo q̄ duxit ī ma. ſignificauit.

V Jduas hec vero. hanc lr̄am intelligit cādinal' d' voto ſimplici propt̄ illud nondū tecte ⁊ illd̄ nōdum velate. et illud a dn̄o quaſi non ab eccleſia. ⁊ illud aliquāto tēpore id eſt tribus annis. xxvij. di. ſi vir. ſed nos intelligim⁹ de voto ſollemni. qꝛ publica penitentia de qua ſubditur non imponit̄ pro fractione ſimplicis voti. ar. xxvij. di. ſi vir Jtē inutilit̄ argumentaret̄ greg. de talib⁹ virginibus ad viduas ſolemni voto obligatas. vnde intelligas illud necdum ſacro velamine tecte ⁊ velate de velo cōſecrationis ſed non de velo profeſſionis. qꝛ velum cōſecrationis non datur ante. xxv. annum. xx. q. i. placuit.

h ¶ Velamine. ex̄ de regul'. vt

i ¶ Simulauerunt. ar. q̄ voti ſimulacō ſicut ipſa profeſſio. clerici obligat quenq̄. vt. ij. c. prox. neq;. ⁊ di. xxvij. quod interrogaſti.

k ¶ Aliquanto. x. annis ij. e. deuotā. ſm nos. Jo. tn̄ dixit aliquāto quia arbitrariū eſt hui⁹ pn̄ie tp̄s l; ordinarie dixerim eſſe. x. ānos

l ¶ Contract⁹. hic large ſumit̄ hec appellacō. vt etiā cōprehendat cōtract⁹ ſtricti iuris. qꝛ in nullo dol⁹ interuenire deb;. C. d' p̄ſcp̄. x. vel. xx. an. ſi fraude cōij. e. q. hec vero. in fi. cōē. ſo. ibi loq̄t̄ d' virgīe

m ¶ Quantomagis. illa que velum cōſecrationis accepit. ſi p̄uaricata ſit plus peccāt q̄ vidua. hic loquitur de ea que non accipit velum cōſecrationis. vnde videt̄ min⁹ peccare q̄ vidua vel quodam reſpectu magis videt̄ virgo peccāre q̄ vidua qꝛ a maiori bono cadit.

n ¶ Cōſecrācō. ar. de. pe. di. v. cōſideret. in fi. vbi d' timeat docta ex

o ¶ Uſe ſunt. dic̄ ieronimus. libido in pimēto qd̄ ignorauit v'go

virginibꝫ maiorem patiᷓ famem dum dulciꝰ putat eſſe qđ neſcit·
a ¶ Letabiᷓ· non de vindicta quam videt ſꝫ q2 non eſt in illa· ⁊ quia non omiſit ꝯſimilia ꝯᷓna· id eſt ꝓpter penā quā videt· q2 dum ſtultus
b ¶ In ſāguine· i· peᷓpuniᷓ ſapiens fit aſtutior· vt· xxiij· q· vi· videa· ⁊ exemplis citius duciᷓ q̄s ad bene faciendum et ad vitandum crimen· de· pe· di· ij· citius vnde diciᷓ· Felix quem reddunt aliena pericula cautum vt in predicto· c· citius

N Ecꝫ viduas propoſito· i· voto· votū ſm diuerſos ſtatꝰ diuꝰſa ſortiᷓ vocabula· pꝰ eſt enim in origine cum q̄s dⁱ ſpont aliq̄d boni facere tunc dꝛ deliberatio· vt· xvij· ·q· i· q̄ bona· ⁊ h̄ infringere veniale eſt· qn̄qꝫ ꝓceꝰdit et ꝓponit firmiter idem ſe factuꝝ et dꝛ ꝓpoſitum· vt· xvij· q· i· c· i· ⁊· q· ij· nos nouimus· huiꝰ fractio eſt veniale ſm quoſdam ſꝫ peccatū graue ⁊ h̄ matrimonium cōtrahenduꝫ impediunt ſꝫ non dirimunt cōtractum· ſi vero accedat obligatio dꝛ votuꝫ cuiꝰ fractō mortale peccatū eſt ⁊ impedit mr̄imonium ꝯtrahendum ⁊ dirimit ꝯtractuꝫ ſi ſolemne fuerit· xxvij· di ·§· vltimo·
b ¶ Diuturna· maxime· nā idem eſſꝫ ſi p̄ monitum ar· ꝭ· c· viduas· nec ideo minꝰ venditio tenet q̄ emptor non accipit fideiuſſorem ⁊c̄ C· de ꝯtrahen· emp· nō idcirco· vl' pt̄ h̄ intelligi qn̄ nō expreſſe ſe religiom obligauerūt· quo caſu exigitur q̄ per aliquod tē pus fuerit in mōaſterio cū alijs qđ tempus potius ē ad arbitrium boni viri referenduꝫ q̄ aliter ad determinandum·

limimibꝫ ecc̄ie ⁊ a cetu fidelium vſqꝫ ad ſatiſfactionem ſunt eliminādē et carceribꝫ tradende· q̄liᷓ iuxta apoſtolū paulū tradentē huiuſmodi hominem ſathane in interitum cārnis vt ſpiritꝰ eiꝰ ſaluꝰ ſit in die iudicij· De talibꝫ eñ dn̄s p̄ moyſen loquiᷓ dicens· Auferte malum de medio veſtri· de quibꝫ per ꝓphetam ait· Letabiᷓ iuſtꝰ cum viderit vindictam impioꝝ· lauabit manꝰ ſuas in ſanguine peccatoꝝ· De talibꝫ nāqꝫ ⁊ hijs ſimilibꝫ atqꝫ eiſdem ꝯſentiētibꝫ dꝛ· q2 non ſolum q̄ faciunt ſꝫ etiam q̄ ꝯſentiūt facientibꝫ rei ſut ¶ Itē ex decreto gelaſij pape ad ſicilienſes ep̄os miſſo· capl̄o· ix·

Trāſire non poſſunt vidue ⁊ virgines poſt religionis ꝓpoſitum ad nuptias·

N Ecꝫ viduas ad nuptias tranſire patimur que in religioſo ꝓpoſito diuturna obſuacoe pmanſerunt· Similiter virgines nubere ꝓhibemꝰ quas annis multis in monaſterijs etatē pegiſſe contigerit· ¶ Itē ciprianꝰ ad pōpiniū de virginitate

Ex quolibet ſenſu corporis mulier corrumpi poteſt

N Ec aliquaꝫ putet ſe poſſe hac excuſacōe defendi qđ inſpici ⁊ ꝓbari poſſit an virgo ſit cum etiaꝫ manus obſtetricum ⁊ oculꝰ ſepe falliᷓ Et ſi incorrupta fuerit inuenta virgo ea parte q̄ mulier eſſe pt̄· potēit tn̄ ex alia parte corporis peccaſſe q̄ corrumpi poteſt ⁊ tn̄ inſpici non poteſt· Certe ipſe ꝯcubitꝰ ipe ꝯplexꝰ ipſa confabulatio ⁊ oſculatio ⁊ cōiacentium duoꝝ turpis ⁊ feda dor

minandum· ar· extra de do· apoſtolice· ff· de iur· delib· l· i· ff· d ſoluc· q̄ dicimꝰ· vel dic h̄ tempus trium dieꝝ eſſe· extra de regul'· ad noſtram licet quidam illud intelligant de illicitis· xx· q· iij· conſtituit·
N Ec aliq̄· obſtetricū· ar· ꝯtra illā ꝓbationē que ſit p̄ obſtetrices q̄ non ſit valida· ſꝫ tn̄ ꝯᷓ adulteriuꝫ· ꝭ· e· c· bene recipiᷓ· ar· ꝯn̄ ex̄ de ꝓba· ꝓpoſuiſti· ⁊ dic̄ lex eā admittendā dū tamen mulieres perite ſint· ff· de· ven· inſpici· l· i· ar ꝯtra· C· qn̄ tu· vel cura· eſſe deſi· l· interdictā· vbi reprobaᷓ ꝓbacō p̄ aſpectū corporis ꝭ· xxxij· q· v· nec ſolo ꝭ· xxxiij· q· i· qđ autem· et· c· ſi quis ꝯtra· ibi enim in veritate viri· h̄ ſtat in veritate mulieris· ſed ibi ſoluiᷓ ſi eñ due vel tres nobiles ꝓbe mulieres dicerēt vⁱginem nō ꝯgnitā a viro haꝝ teſtimonio ſtaretur· xxij· q· ſi quelibet ꝯᷓmū viſus· tamen ſepius non fallitur ⁊ ideo
f ¶ Falliᷓ· ar· ꝯᷓ teſtimoꝝ admitterē teſtimoniū de viſu· nam ad ea q̄ frequenter fiunt iura adaptantur ⁊c̄· ff· de leg· nam ad ea·
g ¶ Conplexꝰ· h̄ eſt vnus caſus quo per exteriora interior voluntas dinoſciᷓ per ꝯfabulationeꝫ ⁊ ꝯplexꝰ ⁊ huiuſmodi deprehendiᷓ fuiſſe

corrupta· ſi· xxxi· q· ij· c· i· s· l· di· ſi quis prepoſtera· xxxiiij· q· i· non ſatis· l· di· ſi quis diaconus· xxxij· q· v· nec ſolo·
h ¶ Confitenᷓ· q2 ex ipis p̄ſumiᷓ adulteriū· xxxij· q· i· dixit· C· de adulᷓ· quamuis· ꝯᷓ ꝓpter talem ſuſpitionem poteris eam accuſare· vt
i ¶ Cū adulteroꝝ· xxxij· q· i· dixit dominus·
k ¶ Portat· de fcō q2 non lꝫ ei interficē adulterū· ff· de adulᷓ· marito· niſi poſt denūciationem·

mitio q̄ſꝰuꝫ dedecoris ⁊ criminis cōfitenᷓ· Si ſuperueniens maritꝰ ſpōſam ſuam iacentem cum altero viderit nōne indignatur ⁊ fremit ⁊ p̄ zeli dolore portat gladium in manu ſua· ⁊ q̄deꝫ ſi xp̄us dn̄s iudexqꝫ nr̄ cū vⁱrginem ſuaꝫ ſibi dedicataꝫ ⁊ ſanctitati ſue deſtinatā iacere cum adultero cernit quam indignaᷓ ⁊ iraſciᷓ ⁊ quas penas ſceleſtis huiuſmodi ꝯiunctionibꝫ ꝯminatur· cuius vt gladium ſpiritualem ⁊ venturuꝫ iudicij diem vnuſquiſqꝫ fratꝝ poſſit euadere omni ꝯſilio ꝓuidere ⁊ elaborare debemus· ¶ Idem·

Q Vod ſi penitentiā huiꝰ illiciti ꝯcubitꝰ ſui egerunt ⁊ a ſemuicem receſſerīt· inſpicianᷓ iteꝝ virgines ab obſtetricibꝫ diligenter q2 ſi virgines inuente fuerint· accepta ꝯmunione ad ecc̄iam admittāᷓ· hac tn̄ in terminacōe vt ſi ad eoſdē maſculos poſtmoduꝫ reūſe fuerint aut ſi cum eiſdem in vna domo ⁊ ſb̄ eodē tecto ſimul habitauerint grauiori cenſura abicianᷓ· Nec i ecc̄ia poſtmodū facile recipianᷓ· Si autē de eis aliqua corrupta fuerit ⁊ dep̄henſa agat penitentiam plenā· que h̄ crimen admiſit que iam non mariti ſꝫ xp̄i adultera eſt· Et ideo eſtimato iuſto tp̄e poſtea exhomoloiſō ſui facta ad eccleſiam redeat· quod ſi obſtinate pſeuerāt nec abinuicē ſe ſperāt· ſciant ſe cū hac impudica obſtinacōe nunq̄ a nobis admitti in ecc̄iam poſſe· ne exemplum ceteris ad ruinas delictis ſuis facere icipiāt· nec putēt ſibi vite ā ſalutis

Q Vod ſi peniтentiam· iterum· i· ſepe· ff· de edendo· veluti· §· hec vox iteꝝ·
m ¶ Accepta· p̄miſſa tn̄ penitētia
n ¶ Reuerſe· ar· reiteracōeꝫ peccati grauare penaꝫ ⁊ peccata iterata grauius eſſe puniendā· ar· xv· q· vl· hij· qui·
o ¶ Domo· ar· ex loco p̄ſumi ꝯtra aliquem· ar· xviij· q· ij· diffinimus·
p ¶ Tecto· tectū hic appellat quē libet locum priuatum· xxxv· q· vi· ab iſto·
q ¶ Facile· nota q̄ ſi aliq̄s mōachus vl' mōacha ſemel deliq̄t non iō debet ſtatim abici· ſꝫ ſi ſcđo peccat debet facilius reconciliari· ſi tercō tunc dꝛtruditur in alio monaſterio· vt ꝭ· e· peruenit· ſed ſi clericꝰ aliquis peccauit ſtatim p̄ma vice pt̄ expelli· vt· xlviij· di· qn̄ multa·
r ¶ Plenā· i· publicā· et ex h̄ voluerᷓ q̄daꝫ q̄ ſcimōial' poſſit agere ſolemnem penitentiam· nec ꝓpt̄ h̄ impediᷓ ꝯſecratio ipſiꝰ· q̄ eſt ꝯᷓ illud quod de clerico eſt dem̄· s· di· ·l· is vero·
s ¶ Vel plenā· i· x· annorum ꝭ· e· deuotam·
t ¶ Ex homoloꝯfeſſion· i· ꝯfeſſione·
v ¶ Facta ſui· i· ſatiſfactione ſcꝫ penitētia· pars enim h̄ poniᷓ ꝓ toto ſm ſinodochē· cōfeſſio enim pars eſt penitentie etiā maxima· de pe· di· i· quē penitet·
S I quis epiſcopꝰ· deponaᷓ ꝭ· xxx· q· i· ſi quis ſacerdos
y ¶ Excōmunicetur· h̄ de manſuetudine canonum· nam ſecundum legem aliter· xxxvi· q· ij· ſi quis non dicam
D E viduis ⁊ puellis· i· vⁱrginibꝫ· aliᷓ videtur· ꝯtra· xx· q· i· illđ· vl' intellige de doli capacibꝫ etiam ante duodecimum annum·
a ¶ Proprijs· i· q̄ fuerᷓ ꝓp̄e· lꝫ eñ in ſua domo fecerint ꝓfeſſionem ſolēne erit votūve ex̄ q̄ cle· vel vo· in ſinuāte· ex̄ de ouer· ꝯiu· ex p̄te ij· ḡ aliq̄ in domo ꝓp̄a pt̄ accipe veſteꝫ religioſam· ar· xxxiij· q· v· qđ deo· et ꝭ· e· mulieres· ⁊· xx· q· i· vidua· et ex̄ qui· cle· vel· vo· inſinuante nec tn̄ monial' erit cum nulli monaſterio ſe tradit· h̄ ḡ intelligo de ꝓfeſſa· vel vt dixi ex ſolo habitu non preiudicaᷓ ei· ar· ex̄ qui cle· vl' vo· ꝯſuluit· ſi tn̄ habitū ſuſcepit et deuouet ſe religioni in qua non licet ꝓp̄ium habere vidꝛ q̄cquid hꝫ deuolui ſuccedentibꝫ ab inteſtato· ar· C· de epiſ· ⁊ cle· ſi quis preſbiter· debēt tn̄ neceſſaria ab heredibus

ſuſcipere·alij bona talium dicunt eſſe in penitenti·ꝫ ꝯtra quia nichil ſm naturam eſt impendēti·ff·de iud·ꝫ ⁊ ſi·§·vl·ar·ff·e·nō quemadmodū·alij dicūt ea eſſe in ꝑtāte epi·ar·C·d epiſ·⁊ cle·nulli Jo·ego credo ꝙ bona taliuꝫ ſunt in ꝑtāte illiꝰ q̄ eſt ſuperior in illa religione cū non expſſit monaſterium·b· Itē nota ſm hug·ꝙ nunq̄ erit religioſa pſona quocūq̄ modo veſtem mutat vel ꝓprijs abrenūciet vl' votum emittat niſi alicui religioni ſe det·ar·xvij·q·i·ad·ſi·ꝫ nunq̄d talis qui emittit votum et ꝓprijs abrenūciat manens in domo ſua vel veſtē mutat facit ſe verberantes reos illius edicti·xvij·q·iiij·ſi quis ſuadēte·Ren·non niſi ſpēaliter habitum alicuius monaſterij cū ꝓfeſſione tacita vel expreſſa aſſumat lꝫ ſe abbati non ſupponat·vel·dic ꝙ fuit monachi licet nō ſint ſub abbate aliquo ſic p̄mꝰ monachus ſub aliquo non fuit abbate·

a ¶ Perpetuo·i·vſq̄ꝫ emēdauerit vt ex̄ d conſti·ex litteris

b ¶ Hec vero·tecte·id eſt que nondū ſunt ꝯſec̄te ꝫ tn̄ ꝓfeſſe·

c ¶ Quanto·s·e·viduas·ꝯtra ſolutio ibi·vel ꝙ melius eſt h̄ in dicto apoſtoli dꝫ d viduis que nondum erant velate ꝫ tn̄ ꝓfeſſe ꝯtinentiā q̄ minꝰ peccant ꝙ̄ virgines velate ⁊ ibi greg·intelligit de vtriſq̄ꝫ velatis·

d Que xpo·ad penitentiaꝫ·cōtra·xxvi·q·vi·agnouimus·quia peccor in quacūq̄ꝫ hora ⁊c̄·ſed exponit hug ad penitētiaꝫ id eſt ad fructum pnie·i·ad eucariſtiam·lꝫ em̄ h̄ peniteat nunq̄ tamen viuente adultero recipietur ad ꝯmunionem adinſtar ſecularis adulterij·xxxij·q·vij·fidelis·

ꝯſtare racōeꝫ ſi epis ⁊ ſacerdotibus obtpare noluerint ¶ Item ex·viſinodo·

Clericus deponatur laicꝰ excōicet̄ q̄ cum ſanctimoniali mechatus fuerit

SI quis eps preſbr aut diaconus aut ſbdiaconꝰ aut lector ā pſalmiſta ā hoſtiarius cū muliere ſanctificata deo mechatus fuerit deponatur·quia ſponſam xpi corrupit·ſi vero laicus excōmunicetur· ¶ Itē ex cōcilio toletano·iiij·cap·ix·

Vidue ⁊ puelle q̄ pꝰ religionis habitum nubūt a ꝯmunione ſuſpendātur·

DE viduis ⁊ puellis que habitū religionis in domibꝫ ꝓprijs tā a parentibꝫ q̄ p ſe mutauerint·ſi poſtea ꝯtra inſtituta patꝝ vel p̄cepta canonum ꝯiugia crediderint copulanda tamdiu vtriq̄ꝫ habeant̄ a ꝯmunione ſuſpenſi quouſq̄ꝫ qd illicite ꝑpetrauerūt emēdēt· qd ſi emēdare neglexerint a ꝯmunione omniū xpianoruꝫ conuiuio perpetuo ſint ſequeſtrati·

¶ Ex concilio mathicēſi·caplo·iij

VIduas aūt velare pōtificum nullꝰ attēptet ꝓut ſtatutū ē in dcretis gelaſij pape·c·xiij·qd nec auctoritas dīna nec canonū forma p̄ſtituit·ꝙ ſi ꝓpa fuerit volūtate cōtinētiā ꝓfeſſa in eiuſdē gelaſij cap·xxi·legit̄ eiꝰ intentio ꝓ ſe reddat rationē deo·qꝛ ſicut ſcdm apoſtolū ſi ſe ꝯtinere non poterat nullatenus nubē vetabat̄·ſic ſecū hita deliberacōe ꝓmiſſam fidē pudicitie d̄o debꝫ cuſtodire· Nos aūt auct̄e patrum ſuffulti in h̄ ſacro ꝯmuni ꝯcilio ſanctimꝰ ⁊ libere iudicamꝰ ſi ſponte velamen q̄uis non ꝯſecratū ſibi impoſuerit ⁊ in eccia inter velatas oblacōnem deo obtulerit velit nolit ſcimonie habitum vlteriꝰ habē debet licꝫ ſacramēto ꝯfirmare velit eo tenore ⁊ rōne velamen ſibi impoſuiſſe vt iteꝝ poſſet deponē· ¶ Itē ex decretis innocēcij pape caplo·xx·

De hijs q̄ votū virginitatis hn̄tes nubūt nonduꝫ ſacro velamine tecte

HEc vero que nonduꝫ ſacro velamine ſunt tecte tn̄ in ꝓpoſito v̄ginali ſemp ſe ſimulauerint permanere ⁊c̄·⁊ infra·licet velate non ſint ſi forte nupſerint hijs ad agendum aliq̄nto tpe pniaꝫ ſit libeꝝ q̄a ſponſio eaꝝ a dn̄o tenebat̄·nam ſi inter homines ſolent bone fidei contractꝰ nulla ratione diſſolui·q̄nto magis iſta pollicitatio quaꝫ cuꝫ d̄o pepigit ſolui ſine vindcā nō dꝫ·Nā ſi apl'us illas q̄ a ꝓpoſito viduitatis deceſſert̄ dixerat habē dāmnacōeꝫ qꝛ p̄mā fidē irritaꝫ fecert̄·q̄to magis virgīes q̄ fidē pactōnis ſue frāgere conant̄· ¶ Item ex decreto eiuſdē cap·xix·

Nō ſunt admittende ad pniam ſacre virgīnes ſi publice nupſerint·

QVe xpo ſpūaliter nubūt ⁊ ſi poſtea publice nupſerint nō eas admittendas eſſe ad pniaꝫ vt ad graduꝫ reſtituant̄ p̄ſtinum·niſi hij q̄bꝫ ſe iunxerant d mūdo receſſerint· Si em̄ de hoibꝫ h̄ ratio cuſtodit̄ vt quecūq̄ꝫ viro viuente alteri nupſerit adultera habeat̄·nec ei agēde pnie licentia ꝯcedit̄ n̄ vnꝰ defunctꝰ fuerit d hijs·q̄to magis de illa tenenda eſt q̄ ante ſe immortali ſponſo ꝯiūxerat ⁊ poſtea ad hūanas nuptias tranſmigrauerit·

¶ Itē ex ꝯcilio triburiēſi caplo·vi

Ab eccijs eliminād̄e ⁊ ergaſtul' retrudēde ſunt mōchoꝝ vel mōchaꝝ

IMpudicas d̄te ipudice pſone ſtabileſq̄ꝫ perſonas mōchoꝝ ſcꝫ atꝫ mōchaꝝ q̄ abiecto ꝓpoſito ſcitatis illicita ac ſaclega ꝯtagiōe ſe miſcuert̄·⁊ i arbitriū ꝯſcie deſpacōe pducte de illicitis ꝯplexibꝫ libē filios ꝓcreauerint a mōſterioꝝ cetu ecciaꝝ q̄ꝫ ꝯuētibꝫ eliminādas eē mandamꝰ q̄tinꝰ in ſuis ergaſtulis recluſe tn̄ facinꝰ ꝯtinua lamentatione flentes purificatorio poſſint penitudinis igne decoqui vt eis vel ad mortem ſoliꝰ miſericordie intuitu per communionis gratiaꝫ poſſit ſubueniri ¶ Item ex eodem·

b ¶ Defunctꝰ quo ad lr̄aꝫ·et iſte intellectꝰ euidenter oſtēditur·ꝫ·e·de filia·magiſtraliter exponit ꝫ·e·q·§·vl·ſic receſſit q̄ ad eam defunctꝰ qꝛ non recipietur ad penitentiam niſi priꝰ ab ea ſepetur·vel aliter niſi vnꝰ·id eſt adulter·ſm hanc interp̄tacōeꝫ nulli exiſtenti in aliquo pcc̄o danda ē pnia de alio·⁊ ita eſt ſibi gratianus cōtrarius·de pe·di·iij·§·vl·Itē ꝯtra·ex̄ d pe·et re·ꝙ quidā·ex̄ d ſen·ex·cū nō ab hoie·§·in articulo ductus tn̄ fuit ad h̄ p capitulū ꝫ·e·deuotaꝫ·et xv·q·vi·hij q̄·vel dic ad pniaꝫ fructuoſam q̄a non valet ad vitaꝫ eternam penitentia de vno pcc̄o cū q̄s remanet in alio·M·intellexit hoc capitulum de excōicata·tn̄ bn̄ eſt iniungēda pnia exiſtentibus in mortali ⁊ etiam adhuc peccāre volētibꝫ·vt ex̄ d pnia·⁊ re·qd quidā·d pe·di·iij·ſi q̄s autem d pe·et remiſ·fallas·

i IMpudicas filios·q̄ ert̄ ſ ut eccie·xv·q·vi·cū m'te·ꝫ quid ſi monial' ſuſcipit ſobolē ex clerico vl' mōacho cui eccie applicabit̄ vtriq̄ꝫ enim eccie fcā ē iniuria·vidꝛ ꝙ mōaſterio mr̄is q̄a ſp ſeq̄tur ptus mr̄is ꝯdicōnē·xxxij·q·iiij·liberi·dico ꝙ vtriq̄ꝫ iniuria ſit fcā maxie ſi h̄ in duplici mōaſterio ꝯtigerit·xviij·q·ij·in nullo·

k ¶ Cetu·i·ꝯmunione frm̄ vel monialiū q̄ ſi retruderetur in carcerē in ſuo mōaſterio tn̄ dr eſſe·⁊ ſic non ē ꝯtra·ꝫ·c·ſi quis rapuerit·vel illd cū ꝓpriū mōnaſteriū redarguitur d nimia negligentia

l ¶ Penitudinis·id eſt pene in purgatorio·et ignis iſte excedit omnē penam huiꝰ vite·d·pe·di·vl·c·vl·i ſi·⁊ duo ſunt ignes purgatorij·vnus in futuro alē in hoc ſeculo·vt penitentia·

e ¶ Nec ei agende penitentie·i·recipiendi fructꝰ penitentie·hug·

f ¶ Licentia·ā illis viuentibꝫ caſte viuē cepit ꝫ·e·d̄uotā·⁊·c·d filia

g ¶ Niſi vnus·i·legitimꝰ ſcꝫ maritꝰ quem reliquerat niſi in neceſſitate mortis·per capitulum ꝙ eſt·xxxij·q·vij·fidelis·

m ¶ Soliꝰ ꝫ·e virginibus·et·c ſi quis·ꝯtra·s·di·l·penitentes·contra·xxvi·q·vij·de hijs ꝯtra·ſolutio·omnes vie domini miſericordia et veritas·

n ¶ Miſcdie·ꝫ nōne h̄ ē d iure ꝯmuni·vtiq̄ꝫ·ar·di·l·penitētes·ꝙ tn̄ d iure ꝯmuni fit ⁊ d miſcdia fieri dicitur·ar·xxxiij·q·ij·ammoneꝛ·

Virginē ꝯſitentibꝫ · s · di · l · c · iiij · s · di · lxxxij · preſbiter · s · xv · q · vl · ſi q̄s preſbr ꝫ · xxxv · q · viij · c · vl · et · xxxiij · q · ij · c · vlti · et · xxxiij · q · vl · c · vlti · xxxvi · q · ij · raptores ·

b ❡ Auctoritatē · et ita pt̄ ep̄s diſpēſare in īceſtu q̄ eſt maior adulterio · ſꝫ ꝯtra ex̄ de iudi · at ſi clerici · nam tm̄ ibi permittit̄ diſpenſare in adulterio ⁊ in minoribꝫ · dicūt q̄dā ꝙ in tali inceſtu qui incidit in adulterio · poteſt aīs non · ſed ar · ꝯt̄ · ff · de adul · vim paſſam · § ꝑſcripcōe · vbi dr̄ ꝙ ſi adulterium et inceſtꝰ ſurgūt de eodem fcō ꝑſcripcō quinquēnij pt̄ oppponi i adulterio vt pꝰ non poſſit d̄ eo agi · ſed de inceſtu agi pt̄ etiam poſt quinquennium · ſecundū nos planuꝫ ē q̄ dicimꝰ ꝙ epiſcopus diſpenſare pt̄ vbicunqꝫ non ꝓhibetur · ar · ex quo ꝯditor canonum ſibi diſpenſationē non reſeruauit intelligit̄ alij ꝯceſſiſſe · ex̄ de ſē · ex · nup · vel · quod dr̄ h̄ de miſericordia intellige circa pniāꝫ imponendā ⁊ planum eſt · vn/de in bigamis non pt̄ quo ad ordinē · de h̄ h̄ non agit̄ ſiue ſint vere bigami ſiue interp̄tatiue · extra d̄ biga · nuper ·

Hij qui · ſcienter · quia ſi ignorarēt filij eē eſſent legitimi ꝙ̄tum ad ignorantē vt notat̄ · xxxiij · q · ij · c · ij ·

c ❡ Nunquaꝫ · h̄ eſt vnū crimen q̄d impedit ⁊ non dirimit mr̄imonium ſcꝫ inceſtꝰ · Item raptꝰ · vt · xxxvi · q · ij · ſi aūt · et vxoricidium · xxxiij · q · ij · ammonere · Item ſi q̄s extraxerit vel leuauerit filium ſuū a ſacro fōte vt ſic poſſet ſeperari ab vxore ſua ⁊c̄ · xxx · q · i · dictum · ⁊ · c · de eo

d ❡ Coniugali · ar · ꝙ d̄ cetero nō poſſunt nubere q̄ ſanctimonialibus copulantur ⁊ hoc dicitur in odium criminis · ſi tn̄ ꝯſ̄tabant tenebit ·

e ❡ Afficiāt · ſm̄ canones · nam ſm̄ leges vltore gladio feriri debent · vt · xxxvi · q · ij · ſi

Virginibꝫ · inceſta · nota ꝙ dic̄ inceſta ſacrilegaqꝫ q̄s nō dicā · nā accedens ad monialē inceſtū ꝯmittit q̄ ſponſa di eſt qui eſt pater noſter · xij · q · ij · q̄ abſtulerit · ⁊ inceſtus ꝯmittit̄ cum affini ſicut cum ꝯſanguinea · xxxv · q · iij · de inceſtis · Iteꝫ adulterium ꝯmittit q̄ ſponſam alterꝰ ꝯcorrumpit · Itē ſacrilegiū q̄ ē res ſacra · Sed queri ſolet an iſte accedēs ad monialē ꝯmittat tria pcc̄a an vnū · M · dic̄ ꝙ vnū ſolū licꝫ ſortiat̄ diuſa nomina · nos dicimus non eſſe dubium quin tria ꝯmittat q̄ ad accuſationeꝫ nō aūt in veritate · plura ḡ ſunt quo ad accuſationem · ar · xxiij · q · v · relegentes · ſꝫ q̄ ad pniāꝫ vnū tm̄ · ſed adulteriū huiuſmodi maiori pena purgandū erit ꝙ̄ ſi nō eſſet inceſtuoſum · vt · xxxij · q · vij · § · ſunt enī · et ita dicit lex ꝙ ſi q̄s puniri debet ꝓpter adulteriuꝫ plꝰ dꝫ puniri ſi illud inceſtuoſū ſi · ff · de queſtionib̄ ſi q̄s viduam · h̄ ḡ intellige ſic̄ illud ex̄ de teſta · ſic̄ · q̄a penitētia ibi ⁊ ꝓ adulterio ⁊ ꝓ piurio iponit̄ ⁊ tamē vnum ſolū crimen ꝯmittitur

Deruenit · de monaſterio · ꝓbat̄ ex h̄ capitulo ꝙ licet pluries monachꝰ ⁊ monacha exierūt de mōaſterio abbas ꝯpellendus eſt eū recipere · vt · s · e · nec aliq̄ · ⁊ · xvi · q · i · quidam monachi · et · ꝫ · e · et quia licꝫ clericꝰ q̄ delinquit ſtatim poſſit deponi · vt · xlviij · di · qm̄ multa · xlvij · qm̄ multi ·

Viduas · ad altari · v̄go ⁊ nō vidua ideo velatur ab ep̄o vel ſacerdote quia v̄go tipū gerit eccleſie in hac d̄ſpōſatione q̄ pura et v̄go vni nupſit viro id eſt xp̄o · ⁊ in ſignum huius rei velatur a vicario xp̄i vel ſacerdote q̄ſi a xp̄o recipiat̄ in ꝯiugium in cuius perſona dictū eſt · anulo ſuo ſbarrauit me dominus · ſꝫ vidua non gerit i tali facto tipū eccl̄ie ſic̄ virgo cū non ſit integra mēte ⁊ corpe vñ nō ſic ꝯiungit̄ xp̄o vt rep̄ſentet eiꝰ et eccl̄ie ꝯiūctioneꝫ · vl̄ ideo non velat̄ a ſacerdote q̄ ſacdos ꝓhibet̄ ſc̄dis nuptijs īteſſe ⁊ ſup ſc̄do nubentes fundē bn̄dictionē · non enī q̄ nubit ſc̄do bn̄dr̄ · ex̄ de ſecun · nup · c · i · ſed vidua q̄ſi ſc̄do nubit q̄a primo homini poſtea xp̄o ⁊ ideo q̄ſi celebranti ſc̄das nuptias etiaꝫ ei non porrigit̄ velū a ſacerdote ſꝫ ipa accipit deſup altari · ꝯtrariū vid̄r innui · xx · q · i · vidua · ſed ibi tm̄ de veſte loquit̄ vel de velo ꝓfeſſionis · non ꝯuerſionis · vel a preſbitero poteſt · velari ſed non ab epiſcopo · vt · xx · q · i · deuotis · in fine

f ❡ Velamen · i · ꝓfeſſionem nam velum ꝯuſionis nichil aliud eſt ꝙ̄

g ❡ Permanere · tn̄ ſola ſuſcepcō veli nō ſolēnizat ipſa conuerſio

Maritꝰ ⁊ virgo deo conſecrata ſi nupſerit excommunicentur ·

Virginē q̄ deo ſe cōſecrauerit pꝰ adultā etatē ſi ſr̄ ⁊ mōchū decēimus nō licē nuptialia iura ꝯtrahē · Q̄d ſi h̄ inueīti fuerit ꝑpetrātes excōmunicent̄ · Confitētibꝫ aūt d̄creuimꝰ vt habeat auctēꝫ eiuſdeꝫ loci ep̄s miſcdiāꝫ hūanitatemqꝫ largiri ❡ Item ex eodem ·

Dū viuunt lamētis pn̄ie ſe afficiant q̄ monialibꝫ ſcienter copulantur ·

Hij q̄ ſanctimonialibꝫ ſcienter in mr̄imonio ſunt ad iniuriāꝫ xp̄i copulati iuxta cēſurā zeli xp̄iani ſepenē · ⁊ nunq̄ ꝯcedat̄ eis ꝯiugali vinculo religari vel copulari · ſed in penitentie ſe lamentis dum viuūt vehementer afficiant · ❡ Item ex eodem

A ſacra ꝯmunione priuent̄ qui ſacris virginibus ſe ſociant ·

Virginibꝫ ſacris ſe quoſdam temere ſociare ꝯgnouimꝰ et poſt dicatū deo ꝓpoſitū inceſta federa ſacrilegaqꝫ miſcē · quos ꝓtinꝰ equū ē a ſacra ꝯmūione detrudi · et niſi ꝑ publicā ꝓbatāqꝫ penitentiāꝫ oīno non recipi · ſꝫ tn̄ hijs viaticū de ſeclo trāſeuntibꝫ ſi digne penituerīt non neget̄ ❡ Iteꝫ greg̅ · ꝑ

In monaſterio reuocetur ac recludatur qui a fornicatione recedere noluerit ·

Deruenit ad nos ꝙ quidam vir nequiſſimꝰ diabolico inſtinctu de monaſterio ſuaſerit exire quandam deo ſacratam atqꝫ a quodā bono viro vñ exierat ſit reuocata · rurſuſqꝫ eā vir ille nequiſſimus iniqua ſuaſione de monaſterio eiciens apd̄ ſe retineat impudice · Volumus nanqꝫ vt ep̄atꝰ tui auctoritate in mōſterio reuocetur atqꝫ recludat̄ ❡ Item ex concilio aurelianenſi capitulo · iij ·

Non eſt fas viduis poſt ſuſceptum velamen a ſacro ꝓpoſito diſcedere ·

Viduas q̄ ſpōtanea voluntate ab altari ꝯuſationis ſacre velamen accipiūt decuit ſcā ſinodꝰ in eodeꝫ ꝓpoſito pmanē · Non enī fas eſſe decernimus poſtq̄ ſe dn̄o ſemel ſub velo ꝯſecrauerint iteꝝ eis ꝯcedi ſpiritui ſcō mentiri · ❡ Itē ex eodē

Qui ſacro tectaꝫ velamine in coniūgem ducit anathema ſit ·

Si q̄s ſacro velamine cōſecratam in ꝯiugium duxerit ⁊ pꝰ dicatū d̄o ꝓpoſitū inceſta federa ſacrilegaqꝫ miſcuerit · vt in ꝯſtitutis gelaſij ꝑpe caplo · xx · legit̄ ꝓtinus equū eſt eos a ſac̄ ꝯmunione detrudi · ⁊ n̄ ꝑ publicā ꝓbatamqꝫ penitētiam oīno nō recipi · ſi penituerint tranſeūtibꝫ d̄ ſeculo h̄ viaticū non neget̄ · In ꝯcilio calcedonenſi cap · xvij · h̄ perpetrātes excōicāt̄ Cōfitētibꝫ aūt miſcdia largiat̄ auctoritate ep̄i · ❡ In ep̄la ſiricij ꝑpe capitulo · vij · ❡ Velate ⁊ deo ꝯſecrate ſi abiecto ꝓpoſito ſcitatis clanculo ſacrilega ꝯtagiōe ſe miſcuerint · et illicitis ꝯplexibꝫ publice ⁊ libere filios ꝓcreauerint · has nuptias deteſtabileſqꝫ pſonas a mōaſterioꝝ cetu ⁊ eccleſiaꝝ ꝯuētibꝫ eliminādas eſſe iudicatum eſt q̄tinꝰ detruſe ergaſtulis tm̄ facinꝰ ꝯtinua lamentatione defleant · Vnde in v̄bo domini ⁊ canonica auctoritate in hac ſca ſinodo p̄cipimꝰ vt omnino ſeparentur ⁊ iuramēto colligēt̄ vt vlterius ſub vno nō cohabitēt tecto ❡ Itē greg̅ · vitaliano epiſcopo ſipontino ·

Ad habitū redire cogant̄ ⁊ in monaſterio retrudant̄ que religioſaꝫ veſtem abiecerint ·

Si cuſtos religioſi habitꝰ eſſes aut eſſe noſſes ep̄us · filiam gl̄oſe memorie iuliani magiſtri militie te illic poſito ꝓiectis religioſis veſtibꝫ nec ad ſecularē reūti habituꝫ · nec ad nos licuiſſet ꝓuerſam ep̄lam deſtinare ·

Sed q̄ꝛ nimia deſidia ac torpore ꝺ primeris in tuo dedecore res ad p̄ſens illicita impune ꝯmiſſa eſt. Naꝫ ſicut p̄fati ſum⁹ ſi ſollicitus extitiſſes pri⁹ ad nos vltio mulieris p̄uiſſime ꝙ̄ culpa debuit ꝓuenire Quia tm̄ hebes tātumq̄ʒ negligens es vt niſi canonicaꝫ fueris cohertionem exptus in te in alijs diſtrictionem ⁊ diſciplinaꝫ neſcias cuſtodire. q̄liter debeas eſſe ſollicitus cōgruo tibi ſi dn̄o placuerit tempore demonſtrabim⁹. Preſentia igiṫ ſcripta ſuſcipiens euigila ⁊ excitat⁹ ſalteꝫ exeq̄re ꝙ preſſus nuncuſq̄ʒ ignauia diſtuliſti Inſtantie ꝗ̄ tue ſit p̄dictam mulierez vnacum ſergio defenſore nr̄o ꝯprehendē. ⁊ ſtatim non ſolum ad male ꝯtemptuꝫ habitū ſine aliq̄ excuſacōe reuocare. ſʒ etiā in mōaſterio vbi omnino diſtricte valeat cuſtodiri detrudere. ⁊ ita circa illaꝫ omnē ſollicitudinem exhibere vt ꝙ̄ nefarium ſit q̄ꝺ ꝯmiſit ex tua poſſit diſtrictōe ꝯgnoſcē. Qua in re ſi q̄s q̄ꝺ non credim⁹ laicoꝝ vel clericorum aliq̄ tibi ingenio temptauerit obſiſtenduꝫ a ſciſſime eū ꝯmuiōnis ꝑticipacōe ſuſp̄ēdere. nobiſq̄ʒ renunciare feſtina. vt q̄ꝫtū execrabile ſit q̄ꝺ preſumpſerit poſtꝙ̄ ꝯſideratione ꝓpria non adūtit emendationis q̄litate ꝯgnoſcat. In hijs āuteꝫ omnibus ita cautuꝫ ſtude vigilantemq̄ʒ te oſtendē vt culpaꝫ tuā non geminare neglectu ſʒ aliquantiſꝑ valeās ſollicitudine minuere. Idem ſergio defenſori **Diſtricte cuſtodie tradatūr qui a religionis ꝓpoſito ad ſecularem habitum redit**

Si homo eſſes aut aliquaꝫ diſcrecōeꝫ habuiſſes ita regularis diſciplīne debuiſti cuſtos exiſtē vt ea que illicite ꝯmittunṫ ante vindicta cōrigeres quaꝫ ad nos eoꝝ nunci⁹ ꝑueniret. ſʒ dum nimia te facit ſtulticia negligentem non ſoluꝫ de illis offendim̄ ſʒ etiā ad vlciſcenduꝫ deſidiaꝫ tuā nichilomin⁹ ꝓuocam̄ Omni ꝗ̄ dilatione omniq̄ʒ excuſatione poſtpoſita filiam glorioſe memorie iuliaꝫ magiſtri militie q̄ ꝑiectis q̄s ſponte aſſumpſit religioſ veſtibus indumentis ſe laicis ꝺturpauit vna cū fr̄e ⁊ coep̄o nr̄o vitaliano feſtina ꝯprehendē. atq̄ʒ ad religioſuꝫ habituꝫ rurſum reuocare ac in monaſterio mittere vbi diſtricte omnino valeat cuſtodiri nec ei⁹ cuſtodiam aliquatenus releuari permittas q̄uſq̄ʒ denuo nr̄a ſcripta ſuſcepis Nā ſi quolibet mō in hac re negligens vel lent⁹ extiteris. ita in te diſtrictiſſime noueris vindicanduꝫ vt q̄ꝺ ex te neſcis pena poſſis reſecāte ꝯgnoſcere. q̄ꝛ ſicut dixim⁹ ſi intellectū hominis habuiſſes que facē mō p̄ceperis an̄ debueras etiaꝫ cū vlcōe a te fcā ꝯgn̄oſcē. Item aug̃. de ꝯflictu vicioꝝ atq̄ʒ virtutū **Et nō tribuiṫ licentia nubendi q̄ ꝯtinentiā vbendi fuare decreuerit.**

Nubendi licentia q̄buſdam tribuiṫ illis videlʒ q̄ caſtitateꝫ vel ꝟginitatem vidualem nequaꝙ̄ ꝓfeſſi ſunt. Quibuſdaꝫ aūt non ꝯcediṫ ilꝉ videliceꝫ q̄ ꝯtinentes vel ꝟgines eē decreuerūt. Fornicacō aūt nulli impune ꝯcediṫ. Iteꝫ in libro. de bono coniugali **Peiores ſunt adulteris q̄ ꝯtinentie ꝓpoſitum violant.**

Propoſito meliore lapſas ſi nupſerint feminas a caſtitate ſanctiori q̄ vouerūt d̄o adulteris eſſe peiores manifeſtū eſt. Item ex concilꝰ. calcedonē̄ſi **Monachus ⁊ virgo q̄ ſe deo dicauerint nuptijs iungi non poſſunt.**

Si q̄ virgo ſe dedicauerit deo ſimiliter monachus nō licet eis nuptijs ꝯiungi. Si vero inuenti

votum niſi ſequatur profeſſio. vt extra de conuer. ꝯiug̃. ex parte

a Iteꝫ. i. ſic fecit in lapſu p̄mi parentis. ⁊ dicas h̄ adūbiuꝫ iteꝝ reſpicē p̄maꝫ p̄uaricacōeꝫ .ꝭ. de. ꝯ. di. iiij. queris. ⁊ ē ſimile adūbium. xcvi. di. cū ad veꝝ. nam ibi dicit rurſus in infernum ⁊c̄.

Si q̄s. xx. c. q̄ꝺ non habem⁹. ꝯq̄ virgo. xxxv. q. vi. ab iſto. s. e.

c In calcedonē̄ſi .ꝭ. e. q. ſi. virginib⁹ d Iuramento. nunquid erit ideꝫ de omnib⁹ clericis cū accipiunt ꝺ fornicacōne vel adulterio pniam. non. ne labanṫ in piuriuꝫ ut eẋ ꝺ cohabita. cleri. clericos auteꝫ. vel h̄ loquiṫ cum publice ꝯtrahunt mr̄imonium Jo. ibi ꝺ ocl'tis. l. di. ꝺ hijs vero. et e. ſacꝺotes. ſtef.

Si cuſtos. te illic. vbi. h̄ acta ſūt. ꝯeplꝰaꝫ.

f Peruſaꝫ. q̄a forte i ea petebat a papa vt liceṫ ſibi eſſe in ſeculo

g Nimia vt. s. ij. q. vij. ſicut. ij. xviij. q. ij. abbes.

h Deſidia. q̄ p̄lato cām depoſicōnis inducit. vt. lxxxi. di. dictum

i Ad nos. ita dicit lex ꝙ ad p̄ncipem referenda eſt vindcā non criminā. vt. ff. ꝺ iniuſto rupt̄. teſta. ſi q̄s filio. ꝭ. hij autem omnes. h̄ eñ fieri debꝫ nō cū feſtiacōe vindcē ſed vt futuꝝ piculuꝫ caueatur. C. ꝺ offi. p̄fec. ꝯi. l. iiij. in ſi ⁊. l. ſi quos

k Excuſacōe. intellige friuola. ⁊ eſt ſi. ij. q. i. ſic. eẋ ꝺ offic. delꝰ. ex pte. ij. naꝫ ſi velit dicere ꝙ vi intruſa fuerit audireṫ. extra ꝙ metus cā. c. platū. reſtitueṫ tñ mōaſteriuꝫ ꝓ quo preſumiṫ ſi ipſa ſua aucte egreſſa eſt. ſʒ quid ſi ꝯtraxit. ideꝫ dico. ar. eẋ. de eo q̄ duxit in ma. ſignificauit. vbi auteꝫ vir peteret vxorē ⁊ ipſa ꝯſanguinitateꝫ obicit. ⁊ q̄ꝺ iuris ſit habemus extra de reſtitu. ſpo. litteras

l A ſanctiſſime ar. extra ꝺ offi. delꝰ. ſuꝑ eo

m Suſpendere. nam quiꝯalioꝝ defendit errorē dānabilior ē eo qui facit. ar. xxiiij. q. iij. qui aliorum.

n Qualitate. hinc elice expoſicōeꝫ illius q̄ꝺ d̄ꝛ. xxxviij. di. qui ea.

Si homo eſſes. ar. ꝙ homo non eſt hō. nō ꝗ̄ ē hō qui racōe caret ſic legitur de nabuchodonoſor. xxiij. q. v. ꝭ. hinc notandum. ꝺ vn̄ cū diceret. ꝯꝙ ſi prelat⁹ ꝑ ſp̄ūalem gladiuꝫ nō p̄t obtinē ꝑ p̄n

p Feſtina. arꝯpem ſecularem obtineat ⁊ illud ſuppleat per materialem gladium. xxiij. q. v. principes.

q Quouſq̄ʒ. diligenṫ ꝗ̄ attendendi ſunt. ⁊ cuſtodiēdi fines mandati. vij. q. i. deniq̄ʒ. ff. man. diligenṫ. q̄ꝺ ꝗ̄ ſi excōicauit ex delegacōe iudex nunquid p̄t abſoluere. videtur ꝙ non q̄ꝛ funct⁹ eſt offitio ſuo. extra de offi. delꝰ. in lr̄is. diſtingue ꝙ ſi papa delegauit ei ſn̄iam excōicacōis ſi excōicet non abſoluet. ad h̄ eẋ ꝺ offic. delꝰ. c. fi. niſi hoc exprimaṫ in lr̄is. ſi auteꝫ ꝺlegaṫ ei aliq̄ cauſa et ꝓpter ꝯtumatiam excōicet aliquaꝫ ꝑcium hn̄ p̄t abſoluere niſi cū infra certū tps cā ꝯmiſſa ē decidenda et termin⁹ ille eſt elapſus. ſʒ quid ſi in vltimo puncto termini ſn̄iam tulit p̄t eā poſt exequi. ſic. ar. extra ꝺ ap. c. dilectiſ. ⁊ c. paſtoralꝰ. eẋ de of. delꝰ. querenti. vbi differṫ execucio in id tpus in q̄ non poſſit ferri ſententia. nichil eñ facit niſi q̄ꝺ ſem eſt declarat. ff. ꝺ teſta. heredes palam. lau. ſed forte ꝯtrariū veꝝ ē Jo

Nubendi. decreuerunt. firmiter ꝓponēdo et vouendo alias nō vt extra ꝺ voto ⁊ voti re. litteraturam.

s Fornicacō. s. di. lxxxviij. fornicari. ar. ff. ꝺ ꝯcub. l. ante penul.

Propoſito. h̄ capꝉin intelligūt quidā ꝺ voto ſolemni ſʒ tu intelligas de ſimplici ꝓut patēbit .ꝭ. e. nuptiaꝝ. vbi poniṫ h̄ caplꝰm ſʒ quomō ꝗ̄ iſti ſūt peiores adulteris cum iſtis minō penitentia imponatur. vt. xxvij. di. ſi vir. ℞n. ideo. q̄ꝛ cadunt a maiori p̄mio vel q̄ꝛ ſpecialius in deum peccāt. ar. xvij. q. iiij. ſicut. ij.

v Peiores. nō vid̄ꝛ veꝝ q̄ꝺ hic d̄ꝛ frangentē ſimplex votū peiorē eſſe adultero cuꝫ adulter ſeptennij penitētia teneaṫ. ſed frangens ſimplex votum triennij penitentia puniatur vt di. xxv. ij. ſi vir. quis iam dubitat ſceleratius eſſe ꝯmiſſum quod grauius eſt vindicātum. vt. s. xxiiij. q. i. non afferam⁹. ſolucō. veꝝ eſt gn̄aliter id eſſe maius peccatuꝫ q̄ꝺ grauius puniṫ q̄ ad ecc̄iaꝫ ⁊ iſte magis peccant ꝙ̄ adultē. et mai⁹ ē pcc̄m iſtaꝝ ꝙ̄ illaꝝ. q̄ꝛ iſte ſp̄ūale ꝯiugium violāt ille carnale. iſte offendunt deum ille hoīes. ⁊ quāto maior ē ille cui fit iniuria tāto maius pcc̄m ꝯmittūt. xxij. q. i. mouet. ſed iſte ꝓpter bona cohērētia minus puniunṫ. nam cum q̄s ardet in vxorem ꝓpriaꝫ velut adulteraꝫ reatu adulter eſt. nam adulter eſt in ꝓpria vxore vehementior amator et

ardentioꝛ·vt·xxxij·q·iiij·oꝛigo·tñ ꝓpter bona coniugij more veniali
um minꝰ puniṫ·vt·xxxij·q·ij·quicq̄d·⁊·q·vij·adulterij·vel ꝓpter ꝓ
nitatem vicij qḋ grauiꝰ eſt · vt matricidium q̄ꝫ vxoꝛicidium minus
puniṫ et econū ſo·xxxiij·q·ij·ammonere·⁊·c·latoꝛem·vel ꝓpter ſcan
dalū minꝰ qꝛ ſcandalizat qꝛ nimia voluntas occidendi vel adulteran
di maius peccatum eſt quo ad deum q̄ꝫ actualis foꝛnicatio· tamē quo
ad eccleſiaꝫ minꝰ
punitur q̄a minus
ſcādalum ſuſcitat
q̄ꝫ adulterium q̄a
ꝓximū moleſtat·
nam ſepiꝰ maius
pcc̄m minꝰ puniṫ
ꝓpter minꝰ ſcan=
daluꝫ· ſic ⁊ fracto
res voti qꝛ minus
ſcādalizāt ecc̄iaꝫ
q̄ꝫ adulteri minus
puniunṫ·et ꝓpē fa
uoꝛem matrimonij
minꝰ puniuntur ⁊
magiſ peccant·ſic
ḡ peioꝛes adulte=
ris ſunt q̄ ad cul=
pam non quo ad
penam · vel foꝛte
illud dꝛ non quia
magis d̄linquant
ſꝫ qꝛ a maioꝛi bo=
no cadunt · vel dꝛ
h̄ eſſe maius pec
catum qꝛ in deum
ſpecialiter ꝯmitti
tur·ar·xvij·q·iiij
ſicut·ij·

D Iaconiſſaꝫ·
id eſt abba=
tiſſam·

b ¶ Ante annos
·xl·ſic·xx·q·i· iu
uenculas·ꝯtra·s·
di·lxxvij·placuit
xxxi·q·i·quō·ꝯṫ·
·ſo·exaudi· ſcd̄m
diuerſam ꝯſuetu
dinem diūſaꝝ ec
cleſiaꝝ vt·C· de
epiſ·⁊·cle·nlꝉo

c ¶ Oꝛdinari·vi=
detur obuiare hu
ic ambꝛoſiꝰ q̄ pre
ceſſit h̄ cōcilium
ait eñ ſup illum
locum apl̄i ī p̄ma
epl̄a ad thimothe
um· mulieres ſilr
opoꝛtet eſſe pudi
cas·occaſione ho=
rum v̄boꝝ cata=
frige dicunt dia=
coniſſas debē oꝛ=
dinari qḋ eſt ꝯtra
auctoꝛitateꝫ·ſꝫn·
ꝙ mulieres nō re
cipiunt caracterē
impediente ſexu ⁊
ꝯſtitutione ecc̄ie·
vnde nec offitium
oꝛdinum exercere
p̄nt· xxiij· di·ſāc=
tas·nec oꝛdinat u=
h̄·ſed ſundebatur
foꝛte ſuper eam aliqua benedictio ex q̄ ꝯſequebaṫ aliqḋ officium ſpe=
ciale foꝛte legendi omelias vꝉ euangeliuꝫ ad matutinas qḋ non liceꝫ
alijs·dicūt alij ꝙ ſi ſcimonialꝭ oꝛdineṫ recipit caracterem quia oꝛdi=
nari facti eſt poſt baptiſmum q̄libet pt̄ oꝛdinari· eẋ de preſ· non bap·

Q Votquot·inter bigamos·ḡ nec ep̄s cū talibꝫ pt̄ diſ= ·c·vi·
penſare·extra de biga·nuper·ar·ꝯtra·s·e·ſi·q̄ virgo·

e ¶ Debebunt·i· repelleṅ a ꝓmotione et accuſacōe ſic bigami nec
femine inter v̄gines ꝯſecrabunṫ·⁊ eſt ar· ꝓpter ſimilitudinē ⁊ effectū

fuerint h̄ facientes maneant excō=
municati·Statuimꝰ vero poſſe fie=
ri eis hūanitatē ſi ita ꝓbauēit ep̄s
loci ¶ Itē ex eodē **Diaconiſſa**
que poſt oꝛdinacōeꝫ nubit a=
nathema fit

D Iaconiſſam ante
annos·xl· non debē oꝛdinari ſtatui=
mus ⁊ h̄ cum diligenti ꝓbatiōe Si
vero ſuſcepit oꝛdinacōeꝫ ⁊ quanto
cunq̄ꝫ tp̄e obſuauerit miniſteriū ⁊
poſtea ſe nuptijs tradiderit iniuriā
fatiens gratie dei hic anathema fit
cum eo q̄ nuptijs illiꝰ ꝯuenerit· ¶
Iteꝫ ex ſinodo anchiritana· **Inter**
bigamos reputanṫ q̄ v̄ginitatem
pollicitā ꝑuaricāṫ

Q Votquot
v̄ginitatē pollicitā ꝑuarica=
ti ſūt ꝓfeſſiōe ꝯtēpta inṫ bigamos
id eſt q̄ ad ſcd̄as nuptias tranſieṙt
haberi debebūt ¶ Itē ex ꝯcilio eli
bertano **Virginibꝫ d̄o dicatis nec**
in fine danda eſt ꝯmunio ſi li=
bidini ſeruiunt·

V Irgines
que deo ſe dedicaueṙt ſi pactum per
diderint v̄ginitatis atq̄ꝫ eideꝫ libi=
dini ſuierint non intelligentes q̄d
amiſerint·placuit nec in fine dādā
eis ꝯmūionē Nō ſi ſemet pſuaſerint
ꝙ infirmitate coꝛpis lapſe fuerint
⁊ toto tp̄e vite ſue p̄niam egerint
⁊ a coitu ſe abſtinuerint·placuit e=
as in fine ꝯmūionē accipere debere·
¶ Item ex ꝯcilio martini pape
Cogaṫ ad penitentiā filia clerici ſi
ꝯuota nupſerit

D E filia epi vꝉ
preſbri ſiue diaconi ſi deuota
fuerit ⁊ maritū duxerit ſi eā pr̄ vel
maṫ in affcm̄ recepit a cōmunione
h̄eantur alieni ·Paṫ vero ī ꝯcilio ſe
cās nouerit p̄ſtatuꝝ · mulier vero
nō admittaṫ ad ꝯmunionē n̄ mari=
to defuncto egerit penitentiaꝫ · Si
aūt viuēte eo ſeceſſerit ⁊ penitētiā
egerit vꝉ petierit ꝯmūionē in vltio
fine vite ſue deficiens eaꝫ accipiat·

¶ Itē ex ꝯcilio toletano ij **Deuota**
niſi peccare d̄ſierit nō eſt in eccleſia
recipiēda

D Euotā peccantē
nō recipiēdā eſſe in ecc̄ia cen=
ſemꝰ niſi peccare d̄ſierit·⁊ ſi deſinēs
egerit p̄niam aptā annis·x·recipi=
at ꝯmunioneꝫ·Priꝰ aūt q̄ꝫ in ecc̄ia
admittatur ad oꝛationem ad nulli
us ꝯuiuiū xp̄iane mulieris accedat
Nō ſi admiſſa fuerit ⁊ h̄ que eaꝫ re
ceperit h̄eatur in abſentia· coꝛrup=
toꝛē etiā par pena ꝯſtringat· Que
aūt maritū acceperit non admitta
tur ad penitentiā·n̄ q̄ viuente mari
to caſte viuē cepit q̄ poſtq̄ꝫ ipē de=
ceſſerit ¶ Itē greḡ·iohāni ep̄o ca
rolitano· **De mōcha q̄ ad lapſuꝫ**
adulterij d̄ducitur

S I qua mo=
nachaꝝ vꝉ ꝑ antiq̄oꝛē licenti
am vel ꝑ impunitatis ꝑuam ꝯſuetu
dineꝫ ad lapſum adulterij· deducta
fuerit· q̄ ī ſtupri fuerit ꝑducta voꝛa
ginē·hāc poſt ꝯpetētis ſeueritatem
vindicē in aliud diſtrictiꝰ mōſteriū
v̄ginum in penitentiā redigi volu=
mus·vt illic oꝛacōibꝫ ac ieiunijs va
cet·⁊ ſic penitēdo ꝓficiat ⁊ metuen
dū ceteris artioꝛis diſcipline p̄beat
exēplū·Is aūt q̄ cū feminis huiuſ
modi in aliq̄ fuerit iniq̄tate reptꝰ·
omni ꝯmunione ꝑueṫ ſi eſt laicꝰ· ſi
vero clericꝰ eſt a ſuo quoq̄ꝫ remotꝰ
offitio pro ſuis ꝯtinue lugendis ex
ceſſibus in monaſterium retrudaṫ·
¶ Idē ianuario ep̄o **Poſt ꝯdignā**
penitentiā ꝯmunioneꝫ recipiāt q̄ in
religioſas mulieres excedūt

E Os aūt q̄ i religioſas muliēs
q̄ egreſſe ſunt d̄ mōſterijs exceſſeṙt
⁊ nunc dicunṫ ꝯmunione ſuſpenſi· ſi
fraṫnitas tua de tali facinoꝛe dig=
ne penituiſſe preuiderit ad ſacrā cō
munioneꝫ volumus te reuocare ¶
Item ex nouellis iuſtiniani impera
toꝛis· **De legibus imperatoꝛum** ·

dici de numero eoꝝ de quoꝝ numero ipſe nō ē· vt dixi di·xxxvij·c·

D E filia·ꝑ h̄ capl̄in ⁊ ſequēs ꝓbat hug̃·lecturā ſuā ſup ·vlti·
illo capl̄o ·s·e·q̄ xp̄o· qꝛ dicit ꝙ ſi monialꝭ publice nubit nunq̄ꝫ
pt̄ accipere coꝛpꝰ dn̄i niſi in fine vite ſue vel niſi priꝰ defūctꝰ fuerit
ille cui nupſit Si vero foꝛnicaṫ tunc poſt p̄niam pt̄ accipere coꝛpꝰ dn̄i
et h̄ ideo diūſum qꝛ magis ꝯtemnit ſolemniter ꝯtrahendo q̄ꝫ foꝛnicā
do·gratianꝰ vero
ꝫ·c·§·vi·aliter h̄
intelligit et illud
que xp̄o·ar·capi=
tuli ſequentis·

f ¶ Recepit·ex
h̄ volunt habē q̄
dam ꝙ nec pater
nec mater filio ex
ꝯmūicato nec vir
vxoꝛi excomūica=
te ꝯmūicāre teneṫ
ita d̄ oībꝫ ſupioꝛi
bus pſonis reſpec
tu inferioꝝ dicen
duꝫ vidꝛ·s·xi· q·
iij·qm̄ multos·ꝯṫ
ſoluē· vxoꝛes vi=
ris ⁊ filij pentibꝫ
ſerui dn̄is ſubditi
ſunt· vn̄ ab illꝭ co
herceri et coꝛripi
debēt ſm̄ ius ne ī
cām anathēmatis
incidāt· vn̄ illoꝝ
ꝯſenſus pari pena
eſt plectendꝰ· ſe=
cus econtra · vel
dicāṫ recepit id ē
a deo dilexerit ꝙ
in erroꝛe eam fo=
ueat ⁊ ſm̄ h̄ nō ē
ꝯṫ capitulum qm̄
multos·hugo·

D Euotā·xp̄ia
ne·vidꝛ ḡ ꝑ
ꝯtrariuꝫ ꝙ poſſit
accedere ad ꝯui=
uium non xp̄iane
mulieris·et ē·ar·
ꝙ excommunicatus
pt̄ excōmunicato
ꝯmūicāre·ij·q·vij
ſi hereticus·

S I qua mona
chaꝝ· licēn
tiā·i·impūitateꝫ·
vn̄ qḋ ſeq̄tur ē ex
poſitio nec eñ li=
cet peccare·ar·ꝙ
illicita licentia ap
pelleṫ licentia· s·
di·iiij·d̄niq̄ꝫ·s·di
·xlv·q̄ ſincera·s·
xxiij·q·i·paratus
xxi·q·ij·placuit·

g ¶ In aliud·s·
di·lxxxi·valꝫ·⁊ꝫ·
e·q·⁊ qꝛ· ꝯtra·s·
e·impudicas· ꝯṫ·
ſo·ſepe ꝯtingit ꝙ
monaſterium ar=
guiṫ negligentie
⁊ h̄ innuit illḋ in
p̄ncipio ꝑ antiq̄o=
rem ⁊c̄·cum autē
mōaſteriū negligētie nō arguiṫ in ſuū mōaſteriū retrudi dꝫ·in q̄ caū
illa·c·loquūṫ· cū aūt mōaſteriū de negligētia arguiṫ ſecꝰ ē·ar·xv·
q·vi·aliꝰ·xvi·q·vi·ſi foꝛtaſſis =lūtas peccandi ꝓ opis perpe=

S I q̄s·vꝉ ſollicitauerit·ar·ꝙ vo= tracōe punitur·vt·i·q·i·qui
ſtudet·et·vi·q·i·§· verum =grecos eſt locus in quo vnus ſacerdos

m ¶ Aſſiſtriā·aſſiſtriū·apḋ= q̄nq̄ꝫ accoliti q̄nq̄ꝫ mulieres que aſſi=
ſtrie dicunṫ manent·Io·vꝉ dic· =ab aſſiſtendo·quia quotidie aſſi=
Aſſiſtriam·id eſt recluſam= ſtit oꝛationi·

Si quis rapuerit vel ſollicitaue
rit corrupit recluſaꝫ aſſiſtriã
vel diaconiſſaꝫ vel monachaꝫ alias
monaſtriam vel aliaꝫ mulierem reli
gioſam vitaꝫ vel habitũ habentem
bona ipſi⁹ ⁊ eoꝝ q̃ hui⁹ ſceleris cõ
munione ɔtaminati ſunt religioſo
loco vendicent̃ in q̃ talis mulier hi-
tabat ꝑ religioſos ep̃os ⁊ yconõ-
mos ⁊ p̃ſides ꝓuinciaꝝ ⁊ officiales
eoꝝ. ipſi aũt capitali ꝑiculo ſbiciã
tur Mulier aũt vbiq̃ inueſtigetur
⁊ cum ſuis reb⁹ in mõſterio cautio
ri tradat̃. Si aũt diaconiſſa fuerit
legitimos hñs filios ꝑs legitima li
beris ei⁹ p̃ſtetur. ¶ Item ex decre-
to eugenij pape.

Obſuent̃ religiõis hituꝫ caſte q̃ re-
ligiõis velat̃ obtẽtu

Mulieres
obtentu religiõis velate ã in
monaſterio regularit̃ viuant ã i do
mib⁹ ſuis ſuſceptũ habitũ caſte ob
ſuent ¶ Iteꝫ ex ɔcilio arelianenſi

Monach⁹ vxoreꝫ ducens eccleſia-
ſtici non ſortitur officium.

Monacho orarium in monaſte
rio vel zonas habere non liceat. ⁊ ſi
poſtea vxori fuerit ſociat⁹ tante p̃
uaricacõis re⁹ nunq̃ eccĩaſtici gra
dus ſortiat̃ officium ¶ Itẽ aug̃. d̃
bono viduitatis

Vidue ante pfeſ
ſam ɔtinentiam nubant quibus vo-
lunt

Vidue q̃ ſe nõ ɔtinẽt
nubãt anteq̃ ꝓfeſſe deo ɔti-
nentiã voueãt. q̄ niſi reddant iure-
dãnant̃ ¶ Iteꝫ nicola⁹ archiep̃o
carolo ⁊ ei⁹ ſuffraganeis.

Profeſſionẽ viduitatis coraꝫ ep̃o
factã poſt habitũ ſuſceptũ nulli vi
olari ꝑmittit̃

Viduitatis
ꝓfeſſionẽ ſuande ꝓfeſſionẽ corã ep̃o in
ſecretario habitaꝫ impoſita coram
ep̃o veſte viduali dicim⁹ non eſſe vi
olandã. ipaꝫ talis ꝓfeſſionis d̃ ſer-
tricẽ merito eſſe damnandã decer-
nimus. ¶ Item ex ɔcilio auraſico

Nõ ꝑmittit̃ vidua poſt ꝓfeſſionem
continentie votum deſerere.

Vidua que capiti ſacrũ velam̃
impoſuerit ſi inter ceteras velatas
femias i eccĩa orauerit ⁊ oblacões
cũ ill̃ obtulerit ſi ꝓfeſſa eſt in eodeꝫ
hitu ꝑmanẽ ſe ſpõdens nunq̃ reli gi
onis velamen deponere. ⁊ a religio-
nis obſuantia diſcedere non preſu-
mat ¶ Iteꝫ ex concilio toletano

Mod⁹ ⁊ ſolemnitas ꝓfeſſionis hoc
modo ſeruetur

Omnes femi
ne veniẽtes ad ſacrã religio-
nem pallio capita ɔtegãt ⁊ ɔſcrip-
tam ꝓfeſſionẽ roborataq̃ faciãt
poſt quã ſcriptaꝫ non ſinant̃ relabi
ad p̃uaricacõis audaciã. Que vero
ex hijs omib⁹ fuerit repte annulũ ã
veſtẽ in tranſgreſſionẽ dediſſe excõ
municacõis ſniaꝫ ferant. ⁊ rurſus
mutato hitu in mõſterijs donec diẽ
vltimũ claudãt ſub erumnis ardue
penitentie permaneant religate ¶
Iteꝫ ex ɔcilio arelatẽſi

Filij pdi-
cõis ſunt qui violant femias
deo dicatas

Sciendũ eſt
aũt omib⁹ q̄ deo ſacrataꝝ femiaꝝ
corpa p votuꝫ ꝓp̃e ſpõſionis ⁊ v̈ba
ſacerdotis deo ɔſecrata templa eſſe
ſcripturaꝝ teſtimonijs ɔprobant̃.
⁊ ideo violatores eaꝝ ſacrilegi ac
iuxta apłm filij perditionis eſſe no-
ſcuntur ¶ Item de eodem

Vidue ſi ꝓus quã ɔtinentiã ꝓ
fitent̃ nubere eligerunt. ill̃ nubant
quos ꝓp̃a voluntate volunt habere
maritos. ſimilit̃ h̃ ɔditio ⁊ d̃ v̈gini
bus hẽatur. nec extra volũtatẽ pa
rentũ vł ſuã cogãt̃ accipe maritũ
¶ Itẽ greg̃. arthemio ſbdiacono
in ep̃ła. xlij

In mõſterio recludãt̃
mœchi qui vxorib⁹ ſociantur

Et q̃a aliquos mœchoꝝ vſq̃
ad tm̃ nefas proſiluiſſe ɔgnouimus
vt vxores publice ſortiantur. p̃cipi
mus vt ſub omni vigilãtia reqras

a ¶ Monaſteriam. id eſt monaſterio viuentem.
b ¶ Religioſaꝫ. h̃ appoſuit gratianus de ſuo vt patet in originali.
vnde h̃ ſumptũ ẽ in auten. d̃ ſan. ep̃is. in fi. tñ in nouella ẽ illud v̈buꝫ
c ¶ In q̃. ar. q̄ illi q̃ omittunt enormia d̃licta et illicita in eccleſia
q̄ bona eoꝝ eccĩe ꝓp̃t delictum ɔfiſcant̃. vt. xvij. q. iiij. ſi quis dein-
ceps. et. c. ⁊ quiſquis. contra. xxx. q. i. ſi quis ſacerdos. ſm̃ legem
tñ bona dãnatoꝝ
tradent̃ heredib⁹
vt. C. de. bo. dam
na. autẽtica bona.
niſi in criminibus
hereſis ⁊ leſe ma-
ieſtatis. vi. q. i. §.
veꝝ. et extra de
here. vergentis.
d ¶ Suis. olim
nã in xp̃o ingreſ-
ſu oĩa ſua fcã ſũt
eccĩe. vt. xix. q.
vl. ſi q̃ mulier.
e ¶ Vel ſuis. i. a
ſe mõaſterio colla
tis vł poſt ingreſ
ſum queſitis.
f ¶ Vel ſuis. i.
mõaſterij. ſi. xviij
. q. i. c. i. xi. q. vl.
platũ. alias falſũ
diceret q̄ omnia
bona eius ipſo in-
greſſu fcã ſũt mo
naſterij. ⁊ quicq̃d
poſtea acquiſiuit
monaſterio acq̃ſi-
uit. vt. xix. q. vl.
q̄r. ⁊. c. perlatum.
⁊. c. ſi qua.
g ¶ Cautõri. ſic
g̃ delictum pſone
redũdat i damnuꝫ
eccleſie. et ſic eſt
ɔtra. xvi. q. vi. ſi
ep̃m. nam cũ res
ei⁹ ɔa. dit̃ ſecũdo
monaſterio et au-
fert̃ p̃mo videtur
delictum eius re-
dundare in dãnuꝫ
eccĩe. ꝫ nõ redun-
dat q̄ non ꝓuide
bit ei vt p̃us. ſi.
ex̃ de cle. ɔiug̃ q̄
a te. nec dico res
dandas ſcdo mo-
naſterio niſi q̃ ad
vſufructum ſcilicꝫ
vt inde ſuſtentet̃
iſta dũ vixerit. vt
. xvi. q. vi. de lap
ſis. p⁹ mortẽ vſu
fructu redeũte ad
p̃mum monaſteri
um. volunt aũt q̃-
dam dicẽ q̄ nõ re
dibit cum reb⁹ ſu
is poſt acq̃ſitis et
fac̃ ꝓ eis in autẽ.
de ſãctis ep̃is. §. ſi
monachus. in fi.
tituli. vbi dicit̃ q̄
res q̃s ita acquiſi
uit debẽt applica
ri ſcdo monaſtẽio
ꝫ illd̃ nõ tenet vł
exaudit̃ cũ p̃muꝫ monaſteriũ vidit vagantẽ mõachũ ⁊ noluit reuoca
re. nec ẽ huic ɔt̃. C. de epiſ. l. vl. §. h̃ etiã. in fi. vbi dr̃ q̄ res talium
debẽt dari p̃mo monaſterio. nã illd̃ hꝫ locũ cũ ille moniales recedẽn
tes ſecularit̃ viuũt. cũ aũt ille monach⁹ trãſit ad aliud mõaſteriũ vł
ad aliã vite figurã res vendicat p̃us monaſteriũ. in aut. d̃ mona. §. ſi
vero relinquẽs te-
h ¶ Legitima. q̃ ſit legitĩa bẽs. C. de in offi.
ſta. aut. nouiſſima. ⁊ ꝓbatur ar. huius. c. q̄ etiã corrupta pt̃ ordi
nari diaconiſſa lꝫ dici ɔſueuerit ɔtrariũ. Itẽ diaconiſſa huiuſmõi oli
ꝓp̃um hẽbat. ar. h̃. ⁊. C. d̃ ſa. ſanct. ec. gñali.
i ¶ Mulieres. obtẽtu. ar. q̄ hij q̃ ludo vł fraude gerũt ad ei⁹ obſuã-
cõnẽ cogant̃. vt. xxvij. di. q̄ inerogaſti. ar. ɔt̃. ex̃ d̃ ꝓuil̃. tuaꝝ.
k ¶ Aut in domib⁹. ar. q̄ i ꝓp̃a domo pt̃ q̃s vti veſtib⁹ mõachalib⁹
et facẽ votũ ſ. xx
xiij. q. v. q̄ do. xx
x. q. i. vidua. s. e.
q. c. de viduis. tñ
ꝓp̃t h̃ nõ ſolemni
zat votũ. vt ex̃ d̃
ɔũ. ɔiu. ex pte. ij.
l ¶ Monacho. ora
riũ. orariũ po
nit̃ ꝓ q̃libet orna
m̃to mulieꝝ. ⁊ po
nit̃ ꝑs ꝓ toto. ẽ
eñ ꝓp̃e pepulum
quo muliẽs caput
velant. inuenit̃ tñ
ꝓ ſtola ſacẽdotali
. s. di. xxv. vnum
orarium. Iohẽs.
m ¶ Viduitatis.
ſecretario.
loc⁹ eſt forte vbi
monache accipiũt
habitum.
n ¶ Vidua. ⁊ ob-
lacões. ar.
p̃ſũpcõeꝫ haberi
de aliq̃ facto per
frequẽtia vł exer
citiũ eoꝝ. q̃ adhe
rẽt ⁊ ɔueniunt illi
fcõ. ar. xx. q. i. q̃ꝫ
ꝓgenitores. ⁊. ff.
de macedo. ſi q̃s
p̃teꝫ. ar. ɔtra. C.
d̃ ꝓbat̃. ad ꝓba
tionẽ ſuitutis.
o ¶ Profeſſa ma
xime. nã et ſi ſacẽ-
mẽto velit ɔfirma
re ſe tali aĩo vt li
ceat recedẽ nõ au
dit̃. ex̃ de regu. vi
dua. q̃d aũt ſit ꝓ
fiteri bene colligi
tur. xx. q. i. c. vl.
p ¶ Omnes. pro-
feſſionẽ. id ẽ
ſcripturaꝫ in qua
ꝓfiteant̃ ſeſe reli
gioſe viuere vel-
le ⁊ ꝓpoſitũ reli-
gionis aſſumẽ vel
le et in eo ꝑhennẽ
⁊ inuiolabilit̃ per
manere. vt. s. xx.
. q. i. vidua.
q ¶ Poſtq̃. ar. q̄ ſcriptura facit votum ſolemne.
r ¶ Mutato. id eſt depoſito ſeculari ⁊ aſſumpto religioſo.
s ¶ Sciendũ ẽ ꝓp̃e. ar. q̄ q̃s p aliũ vouere non pt̃. ſicut nec peniten-
tiam accipere. vt de. pẽ. di. i. quẽ penitet. iurare eñ per aliuꝫ pt̃. lx-
iij. di. tibi dño. ⁊ matrimonium contrahere. vt. xxxij. q. ij. hoc ſanctuꝫ
⁊. c. honorantur. t ¶ Per verba. id eſt benedictionem.

Uel

¶ muētos habita cohertione in monaſterijs q̄bꝰ mōchi fuerāt facias remitti ¶ Jtē ꝑ innocentius .ij.

Poſt pfeſſam ꝯtinentiā quiſquis vxorem duxerit ab ea ſeparetur.

Ut lex ꝯtinētie ⁊ deo placens mūdicia in ecclīaſticis pſonis ⁊ ſacris ordinibꝰ dilatet̃ ſtatuimꝰ. q̄tmꝰ epi preſbiteri diaconi ſbdiaconi reglares canonici. mōchi atq ꝯuerſi pfeſſi q̄ ſacꝝ tranſgredientes ꝓpoſitum vxores ſibi copulare pſumpſerit ſepent̃ hmōi nāq copulationē quā ꝯt̃ ecclīaſticā regulā ꝯſtat eſſe ꝯtractā mr̄imonium cenſemꝰ nō eſſe. Qui etiā abinuicē ſepati ꝑ tantis exceſſibꝰ ꝯdignā penitentiam agāt. Jdipm q̄z de ſanctimonialibꝰ q̄z feminis ſi ꝙ abſit nubere attēptauerint. obſuari decernimꝰ. ¶ His oibꝰ auctoritatibꝰ vouentes ꝓhibent̃ ꝯtrahē mr̄imonia. Et q̄dam eoꝝ ſi ꝯtraxerint ſepari iubent̃. ¶ Aug. ecōtra taliū ſepationes pcc̄m aſſerit eſſe ita dicens.

Cōiugia vouētiū nō ſūt diſſoluēda

Nuptiaꝝ bonū ſemp q̄dem bonū ē. qd̄ bonū ſemp in ꝑplo dei fuit. ſ; aliqn̄ fuit legis obſequium nūc ē infirmitatis remediū. Jn quibuſdā vero hūanitatis ſolaciū. filiorum q̄ppe pcreationi operam dare nō canino more ꝑ vſum ꝓmiſcuū feminaꝝ. ſ; honeſto ordine ꝯiugali. nūc ē in homine ꝓbandꝰ affectꝰ. et ipm tamē laudabiliꝰ tranſcendit. ⁊ vincit celeſtia cogitās animꝰ criſtianꝰ. Sz qm̄ ſic dn̄s ait nō oēs capiūt ꝟbū h̄ q̄ pt̄ capē capiat. q̄ ſe nō ꝯtinet nubat. q̄ non cepit deliberet. que egreſſa eſt pſeueret. nulla aduerſario det̃ occaſio nulla ſbtrahatur criſto oblatio. Jn coniugali quippe vinculo ſi pudicitia nō obſeruatur. damnatio non timet̃. Sz in virginali et in viduali ꝯtinentia muneris amplioris expetitur. q̄ expetita ⁊ electa ⁊ voti debito oblata iam non ſolū capeſcē nuptias ſ; etiam ſi nō nubant nubē velle damnabile eſt. Nam vt h̄ demonſtraret apoſtolꝰ non ait. cum in delicijs egerent nubunt in xp̄o. ſ; nubē volunt. habentes inq̄t damnationem qm̄ pmam fidem irritā fecerunt. ⁊ ſi nō nubendo tamen volendo. non quia ipſe nuptie vel etiā talium damnāde iudicent̃. ſed damnatur ꝓpoſiti fraus damnat̃ fracti voti fides dānat̃ nō ſuſceptio a bono inferiori. ſ; ruina a bono ſuperiore. Poſtremo damnāt̃ tales non q2 ꝯiugalem fidē poſterius inierunt. ſ; q2 ꝯtinentie pmam fidem irritam fecerunt. Qd vt breuiter inſinuaret apoſtolꝰ noluit eas dicē habē damnationē q̄ poſt amplioris ꝓpoſitum ſanctitatis nubunt. non q2 nō damnat̃ ſed ne in eis ipſe nuptie damnari putarent̃. Sz cū dixiſſet nubē volunt ꝯtinuo addidit damnacōem habētes. ⁊ dixit q̄re. quoniam pmam fidem irritā fecerīt. ut voluntas q̄ ꝓpoſito cecidit appareat eſſe damnanda. ſiue ſbſequantur nuptie ſiue deſint. Proinde q̄ dicunt talium nuptias nō eſſe nuptias. ſ; potius adulteria nō m̄ vident̃ accute ac diligent̃ ꝯſiderare q̄d dicant. fallit q̄ppe eos ſimilitudo veritatis. q2 enim xp̄i coniugium dicunt̃ eligē q̄ xp̄iana ſanctitate nubunt. hinc argumentant̃ q̄dam dicentes. ſi viro ſuo viuo q̄ alteri nubit adultera eſt. ſicut ipſe dominus in euangelio diffiniuit. viuit aūt criſtꝰ. cui mors vltra nō dominabit̃. Que ergo ꝯiugium eius elegerat ſi homini nubit adultera ē

Ut lex. in h̄ capitulo agit de tribꝰ impedimētis matrimonij. ordine. voto. et interdicto ecclīe. qd̄ notat̃ ibi. ꝙ ꝯtra eccleſiaſticā regulā. ⁊c̄ ...ſiaſticis. g̊ omnes qui .ſ. ponunt̃ ſunt eccleſiaſtice pſone

a ¶ Eccle... g̊ et ꝯuerſi quod verum eſt. vt. xij. q. i. duo

b ¶ Regulareſ. ad dr̄aꝫ ſclāriū de q̄bꝰ habes ex̄ de decis fr̄nitatem.

c ¶ Atq ꝯūſi. ar. ꝙ ꝯūſi niſi ꝓfeſſi fuerint matrimonium ꝯtrahere non vetantur.

d ¶ Profeſſi. min q̄d oēs ꝯūſi eo ipō ꝙ ſūt ꝯūſi intelligunt̃ vouiſſe ⁊ renūciaſſe ꝓprijs. dicunt q̄dam ꝙ ſic. ſed ego dico ꝙ ſi tranſit ad ecclīam regularem. tūc intelligit̃ vouiſſe ⁊ renūciaſſe ꝓprijs ſi ad ſeclārem nō. cū nec alij clerici intelligūt̃ vouiſſe niſi ſint i maioribꝰ ordinibꝰ nec renūciaſſe ꝓprijs in q̄cunq ordine ſint. .io. niſi ſic dicas. do me ⁊ mea huic ecclīe. nā renunciare videt̃ tunc ꝓprijs. b. item q̄d ſi aliquis ꝯtulit ſe et ſua alicui ſeculari ecclīe. nunq̄d talis pt̄ ꝯtrahē vel habē ꝓpum. dico ꝙ pt̄ ꝯtrahē. ⁊ filius poſtea natus pt̄ petē legitimā portionē. vt. xvij. q. iiij. c. vl. licꝫ videat̃ fuꝰ eccleſie factꝰ. ſ; nunq̄d talis poteſt tranſire ad ſtrictiorem vitam. dicūt q̄dam ꝙ nō cū ſe fecerit fuum illiꝰ ecclīe. q2 liberti non pn̄t diſcedē de ſua eccleſia. vt. xij. q. ij. liberti.

e ¶ Nō eē. itē h̄ habes ꝙ nō valet matrimonium ſi fiat ꝯt̃ regulam eccleſiaſticā. ar. xxxv. q. iij. ꝯtradicimus. ⁊. ar. xxxiij. q. iiij. non opōtet

N Uptiaꝝ bonū. ſcꝫ in nō vouētibꝰ. meliꝰ ē enim nubē q̄ vri.

f ¶ Semp. q̄a et an̄ peccatum ⁊ pꝰ in paradiſo ⁊ ex̄. di. xxvi. deinde

h ¶ Legis obſeq̄um. qn̄ fr̄ in veteri teſtamēto debebat ſuſcitare ſemē fr̄is. vt. viij. q. i. olim. et h̄ ſpēalit̃ erāt pceptum. gn̄aliter em̄ erāt pcepta ꝓpagatio ſobol̓. vnde maledictꝰ q̄ non reliquerit ſemen ſuum ſuper terrā. xxij. q. iiij. c. hijs ita. et. q. ij. putor.

i ¶ Jnfirmitatis. i. ꝯt̃ infirmitatem incontinētie ꝯceſſum. ita tamē ⁊ olim erāt. ſ; nunc non eſt legis obſequium

k ¶ Jn q̄buſdam. vt in ſenibus. vt ab vxoribꝰ eis ſuiat̃ in ſuis neceſſitatibꝰ. xxxi. di. omnino. ⁊ eſt ar. h̄ ꝙ ex q̄ ſenes q̄ iā aſſurgē nō poſſūt ꝯtrahunt. g̊ et ſpado ⁊ frigidꝰ pt̄ matrimonium ꝯtrahē. ar. xxxiij. q. v. qd̄ deo. nam ⁊ poſtumum inſtituit ſpado. ff. de liberis ⁊ poſt. ſ; eſt queſitum. ſ. ſpadonem. ſ; non ē

l ¶ Humanitatis ſolacium. i. ꝯtrahitur verum. q2 non pt̄ ꝯtrahi matrimonium ꝑ ibi ſint tria bona matrimonij vel re vel ſpe. ſ. e. q. ij. oīne. de ſene nō eſt ſile. nemo em̄ adeo ē ſenex qn̄ calē poſſit nā vel artifitio qd̄ nō eſt in frigido vel puero vel ſpadone. et ideo ſenex abil̓ ē ad ꝯtrahendum. ſuff.cit em̄ ꝙ ꝓlem non euitet. xxxij. q. ij. ſolet. ſic em̄ gn̄are di ex q̄ non euitat ꝓlē. et aptꝰ ē ad coeūdū. ⁊ ſm̄ h̄ dic hūanitatis ſolaciū ⁊c̄. i. ꝯtrahit̃ cauſa prolis q̄ pr̄is ſolatiū ē. ⁊ h̄ vult l̄ra ſequens filioꝝ ⁊c̄. vl̓ dic vt dixi. xxxij. q. vij. hij q̄.

m ¶ Promiſcuū. i. indifferent̃ et indiſtincte ſcꝫ canino more. canes enim indifferenter et indiſtincte conmiſcentur.

n ¶ Affectꝰ. cauſa prol̓ ꝓcreāde ad cultū dei. xxxij. q. i. non in ſola.

o ¶ Et ipſum. ſcilicet affectum.

p ¶ Celeſtia. nā celeſte ē i cāne viuere. ⁊ opa cānis nō facē. q2 ꝟginitas replet padiſi xxxij. q. i. nuptie. ⁊ ibi neq nubent neq nubent̃. ſup qua auctē dicunt theologi. ꝙ vita angelica viuent.

q ¶ Cogitās. pfert ꝯtinentiā bono ꝯiugali.

r ¶ Delibere. an ſit vouendum.

s ¶ Det̃ occaſio. in non vouentibꝰ.

t ¶ Sbtrahat̃. in vouētibꝰ imo filij accedite ad ſuitutem dei. ⁊ pate vos ad tēptacōeꝫ. de. pe. di. ij. ſi em̄ ex̄ d renūc. n. i pn.

v ¶ Nō ſolū. h̄ emergūt due opiones. h. dic̄ ꝙ ꝯtrahere actꝰ ſcꝫ ipſe ꝯtrahēdi. nō ē malꝰ et h̄ ea rōe. q̄a ex eo ſeq̄t̃ bonum ſcꝫ mr̄imoniū. nō em̄ vult dicere ꝙ ex malo ſequit̃ bonū. ꝓ eo facit. ſ. e. et ſi non nubēdo. et iſtd. nō ſolū ſuſcepcō ⁊c̄. et illd. nō q2 ꝯiugalem. ſ; volūtas frangēdi votū tm̄. vt dic̄ ē pcc̄m. vt pꝫ. ſ. e. ſi nō. q2 ipſe nupcie et cetera. ſed h̄ litera ei ꝯtradicit nō ſolū capeſcē. ſ; ipe exponit. nō ſolum voluntas frangendi votū et in actum ꝓducta eſt damnabil̓. ſ; etiam nubē velle. i. volūtas frāgendi votū ꝯtēta ſuis finibꝰ damnabil̓ ē. ſ; ex dicto eiꝰ ſequit̃ ꝙ aliq̄s ſimul et ſemel faciat bn̄ ⁊ male. q2 ꝯtrahendo bn̄ facit. ſ; recedendo a voto male facit. ⁊ intelligit. h. h̄. c. non de voto pn̄ti ſolēni vel nudo. q2 ſm̄ eum vtrumq dirimit matrimonium. ſ; de ꝓpoſito ꝙ q̄s habꝫ votum emittendi vt diximꝰ. s. in pn̄. queſtionis. nos dicimꝰ ꝙ ipm velle ꝯtrahē. et ꝯtrahē ē pcc̄m iſtis. ⁊ tn̄ inde ſeq̄tur mr̄imoniū ꝙ ē bonū. ⁊ intelligit̃. c. tm̄ de voto pn̄ti ſimplici. nec ē miꝝ ſi ſequit̃ ex bonis malū. ar. d. ꝯ. di. ij. ſic inq̄s. ⁊. lxxxi. di. ſi q̄ ſunt pſbiteri. ſic

Qui hec q̄dem dicunt acute quidem
mouent̄ ſʒ paꝝ attendunt hanc ar-
gum̄tationem q̄nta reū ſeq̄t̄ abſur-
ditas. Cum em̄ laudabilit̄ etiam vi-
uente viro ex eiꝰ ꝯſenſu ꝯtinentiam
femina xp̄o voueat ſꝫm iſtoꝝ ratio-
nem nulla hec facē debet. ne ip̄e xp̄us
q̄d ſentire nefas eſt adulterium fa-
ciat. cui marito viuente nubit. De-
inde cum p̄me nuptie melioris ſint
meriti q̄ ſc̄de. abſit vt ſc̄aꝝ vidua-
rum iſte ſit ſenſꝰ vt xp̄us eis videa-
tur q̄ſi ſcd̄us maritꝰ. Ip̄m em̄ habe-
bant ⁊ antea q̄n viris ſuis fideliter
ſubdite ſeruiebant. non carnalit̄ ſʒ ſpi-
ritualit̄ viꝝ cui eccl̄ia ip̄a cuiꝰ me-
bra ſunt ꝯiunx eſt. q̄ fidei ſpei ⁊ ca-
ritatis integritate non ſolum ī vir-
ginib⁹ ſacris ſʒ etiā in ꝯiugatis fi-
delib⁹ tota v̄go eſt. vniūſe quippe
eccl̄ie cuiꝰ illa membra om̄ia ſunt.
ap̄ſus ait. optaui vos vni viro v̄gi-
nem caſtam exhibē xp̄o. Nouit aūt
ille v̄ginem ꝯiugē ſine corrupcōe
fetare quē in ip̄a carne etiam potu-
it m̄r ſine corruptione ꝓcreare. Fit
aūt per hanc minꝰ ꝯſideratam opi-
nionem q̄ putant lapſaꝝ a ſancto
ꝓpoſito feminaꝝ ſi nupſerint nō eē
ꝯiugia. non paruū malū vt a mari-
tis ſeparent̄ vxores q̄ſi adultere ſint
nō vxores ⁊ cū volunt eas ſepatas
reddē ꝯtinētes. faciūt maritos ea-
rum adulteros veros cū ſuis vxori-
bus viuis alteras ducunt. Quapter
nō poſſum q̄dem dicē a ꝓpoſito me-
liore lapſas ſi nupſerint feminas ad-
ulteria eſſe nō ꝯiugia. Sʒ plane nō
dubitauerim dicē lapſus et ruinas
a caſtitate ſanctiori que vouet̄ deo
adulterijs eſſe peiores. Si enim q̄d
nullo modo dubitandum eſt ad cri-
ſti offenſionem pertinet cum mēbꝝ
fidem non ſeruet marito. q̄nto graui-
us offenditur ipſe deus cum illi ip̄ſi
non ſeruatur fides. in eo q̄ exigit
oblatū q̄d non exegerat offerendū.
Cum enim quiſq̄ non reddit quod
non imperio compulſus ſed ꝯſilio
ꝯmonitus vouit tantomagis frau-
dati voti auget iniquitatem quan-
tominus habuit vouendi neceſſita-
tem. ¶ Item gelaſius papa

De viduis q̄ p̄mā fidē irritā fecerīt

De viduis ſub nulla bn̄dictione
velādis ſupius late ſufficient̄
prediximꝰ. Que ſi ꝓpa voluntate ꝓ-
feſſam p̄ſtinī ꝯiugij caſtitatē muta-
bili mēte calcauerīt periculi eaꝝ int̄-
erit. q̄li deū ſatiſfactiōe debeāt pla-
care q̄ iuxta ap̄lm p̄mā fidē irritā
fecerīt. Sic em̄ ſi ſe forſitan ꝯtinē nō
poterant. ſꝫm ap̄lm nubere nullate-
nus vetabantur. ſic habita ſecum
deliberatione ꝓmiſſam deo pudici-
cie fidem debēt cuſtodire. Nos aūt
talib⁹ nullum laqueum debemꝰ ini-
cere. ſʒ ſolum adhortationes p̄mij
ſempiterni penaſq̄ ꝓponē diuini iu-
dicij. vt ⁊ noſtra ſit abſoluta con-
ſcientia. et illaꝝ ꝓ ſe rationem deo
reddat intentio. Cauendum ē q̄p-
pe q̄d de eaꝝ moribus actibuſq̄ bea-
tus paulus apoſtolus teſtatur q̄d
pleniꝰ exponere preterimus ne ſexꝰ
fragilis atq̄ inſtabilis non tam
deterreri q̄ āmoneri videat̄.
SI q̄s votū ¶ Itē theodorꝰ.

ex bono malū. xi. q. iij. q̄d ꝗ. ſic in paſſione xp̄i opꝰ operans fuit ma-
lū. i. crucifixio iudeoꝝ. opus aūt operatum. i. paſſio fuit bona. actio
em̄ fuit mala. paſſio bona. ⁊ ſic malū p̄t habē bonū effectum. contra
nos eſt illud. ꝯtendo. ſʒ dic et ſi. i. quamuis ip̄m nuptū nō ſit pecc̄m
a ¶ Et ſi nō nu- ip̄m tn̄ nubē ⁊ voluntas nubendi fuit peccatum.
b ¶ Suſcepcō. i. ſuſceptū matrimoniū. ſʒ tn̄ p̄mā fidem irritā fecerīt.
Item nota q̄ apo-
ſtolꝰ hic locutꝰ ē de
ill' q̄ vouerīt p ver-
ba d̄ p̄nti. ⁊ aug.
hic de talib⁹ loquit̄
⁊ hec ꝓbat illa l̄ra
ſi viro ſuo viuo. ⁊
vbi dic cui viuen-
te marito nubit.
nā ſi nubit. ꝗ xp̄o
vouet. et ideo in-
telligimꝰ hoc. c. de
voto de p̄nti ſim-
plici. h. oꝫ et ſꝫm
eū ſupficialit̄ in-
ducit auc̄tas illa
ap̄li q̄ poterāt cō-
trahē ⁊ dic. h. q̄
votū in ſui natura
ꝯſideratum nō im-
pedit circūſcripta
om̄i ſolemnitate.
ſʒ eccl̄ia poſt inue-
nit huiuſmōi ſolē-
nitates ⁊ ꝯſtituit
vt impediret. nū-
q̄d ꝗ monachi an-
q̄ eccl̄ia inſtituet
poterant ꝯtrahē.
dic. h. q̄ tunc mo-
nachi non erant.
cū monachꝰ eſſe
non poſſit. q̄n aliq̄
ſolemnitas obſer-
uetur. ſʒ poſito q̄
fuerunt. poterant
ꝯtrahē. xxxij. q.
iiij. dixit ſara.
c ¶ Propoſiti. id
eſt voti.
d ¶ Fraus. id eſt
deceptio.
e ¶ Inferiori. id
eſt coniugio.
f ¶ Supiori. i. ꝯti-
nentia. duo ſūt bo-
na. et vnū ſupius
vt ꝯtinētia eſt bo-
nū. alteꝝ inferiꝰ
vt matrimonium.
g ¶ Proinde. hic po-
nit aug. hec q̄ eos
inducebat ad di-
cendū. q̄ nubētes
pꝰ votū ſimplex
erāt ſepandi ⁊ du-
rat vſq̄ ad illud. q̄
hec dicūt. vbi po-
nit ſuā p̄mā improbacōnē. ſcd̄am aūt ibi deinde. tertiā. ibi fit aūt ⁊c.
h ¶ Cū em̄. ſalua pace ſua. aug. nō bn̄ ꝯ ponit hic. q̄ nō ē ſile d̄ carna-
li matrimonio et de ſpirituali. non em̄ de ſpūali matrimonio ad carna-
le eſt egreſſus. ſʒ bene de carnali ad ſpūale quis progredit̄. et ita dor-
mitauit. aug. hic. vl' dicebant forte illi oīmodā eſſe ſimilitudinem int̄
i ¶ Melioris. i. ſignū melioris meriti. quia ſcd̄e nuptie hec et illud.
indiciū ſūt incōtinētie. vt. xxxi. q. i. de hijs. ⁊. c. hac racōe. ꝯ. xxi. di.
k ¶ V̄go. q̄ ē ſine macl̄a ⁊ ruga pcc̄i vt. xxxij. q. iiij. recurrat ꝯ q̄uiſ
l ¶ Vxores. hic habes q̄ votum ſimplex non dirimit ex ſui natura. ea-
dem rōe nec ſolēne cū idem ſit. q̄ ſolēnitates nō ſunt de ſubſtantia.
⁊ veꝝ eſt. ſʒ ꝯſtitutio eccleſie dirimit matrimonium. religio tn̄ diri-
mit matrimoniū. ex d̄ ꝯū. ꝯiu. ex publico. ſʒ nunq̄d ſimplr̄ vouens qui
ꝯtrahit tenet̄ ꝯtinē mortua vxore. vidr̄ q̄ nō. quia obligatio extinc-
ta non reuiuiſcit. vt de cō. di. iiij. queris. ff. de ſolu. q̄ res. ꝗ. aream. ſʒ
ꝯtrariū eſt. veꝝ. q̄ non tollit̄ per matrimonium niſi voti executio ex
de ꝯū. ꝯiu. quidā. nā vouit ille ꝯtum in ſe fuit. ⁊ ideo poſtea ꝯpelli-
tur ꝯtinere q̄d non fieret ſi omnino eſſet abſolutꝰ a voto. ſi tamē cō-
trahit tenet matrimonium vt notatur in illa de. quidam.
m ¶ Adulteria. i. adulteros eſſe nō ꝯiuges. ⁊ ē emphaſis ſic illud da-
uus ē ipſum ſcelꝰ. ꝯ hinc tractat d̄ voto ſolēni ſꝫm quoſdā. ſʒ veriꝰ
n ¶ Sʒ plane. ab- eſt q̄ p totum capl̄m de voto p̄uato agitur.
o ¶ Grauius. s. xv. i. q. iiij. ſunt qui.
De viduis. vi-
det̄ hoc. c. in-
telligendū de vo-
to ſolēni. ar. s. e. ſi
q̄s ſacro. vbi fit
mētio d̄ ꝯſtitucōi-
b⁹ gelaſij ſiue pe-
lagij. et hec eſt ge-
laſij. ſꝫm hec nō fac̄
ad ꝓpoſitū grām
Intelligas ergo
de voto ſimplici.
⁊ ibi facit mentio-
nem de alijs ꝯſti-
tutionibus gela-
ſij. non de iſta.
q ¶ Sub nulla. q̄
vidua nō ꝯſecrat̄
nec bn̄dicet̄ ī ſua
velatione. ſʒ tn̄ v̄-
gines. vt. xx. q. i.
de votis. ſʒ accipi-
unt velū d̄ altari.
vt. s. e. vidue.
r ¶ Caſtitatē vi-
dualē. s. poſt p̄ſti-
nū ꝯiugium aſſūp-
tam. fides tn̄ ſuā-
da ē p̄ōi ꝯiugio.
xxxiij. di. frater-
nitatis. C. d̄ ſcd̄is
nu p. l. ij.
s ¶ Pericli. i. ꝓpē
piculū eaꝝ vitan-
dū ꝓderit delibe-
rare q̄li et cetera
t ¶ Vetabāt̄. ar.
q̄ peccatū timere
maioris lapſus fie-
ri non vetat̄. xxx-
ij. q. ij. ſolet. di.
xiij. nerui.
v ¶ Laqueū. eos
ſepando vl' eos p̄-
ciſe ꝓhibendo ne
ꝯtrahāt. vouens
em̄ ſimplr̄ verbis
tm̄ ꝯmonitorijs d̄-
ſuadendꝰ ē a m̄ri-
monio. nō p excō-
municacōeʒ vt ex
q̄ cleri. vel vo. ve-
niēs. et de ſpō. re-
q̄ſiuit. oꝫ. xxij. q.
i. p̄dicandum. ſʒ il-
lud de pcc̄o iā cō-
miſſo. itē. ar. ex hoc
c. q̄ nō ꝓ q̄libet
mortali excōmunicandꝰ eſt aliq̄s anteq̄ ꝯmittat̄. q̄ ꝓ fractione hu-
iuſmodi voti anteq̄ frangat̄ nō eſt excōmunicandus. q̄ nondum obli-
gatus eſt nec poſt ꝓpter bonum matrimonij. tamen quandoq̄ indici-
tur penitentia volenti peccare. vt extra de ſponſali. de illis. io.
x ¶ Laqueum. ſi ſimplr̄ vouerunt imo permittende ſunt ꝯtrahere vt
maius malum vitetur ex̄ qui cleri. vel vo. veniens.
y ¶ Vt et nr̄a. ar. ex q̄ p̄latꝰ functꝰ ē officiō ammonendo. increpādo
corripiēdo nō debē ei iputari ſi ille non emēdet̄ vt. xlvij. di. q̄ ad noſ.
z ¶ Preterimꝰ. et ita quandoq̄ aliq̄ p̄termittunt̄ exponi ne terror
incutiatur ſicut dicit beda de pe. di. iiij. reuertar.
SI q̄s votū. ſʒ nunq̄d ſimplr̄ vouens p̄t ꝯtrahē cum alia que ſim-
plicit̄ vouit. nō vidr̄ q̄ teneat m̄rimonium cum neut̄ debitū poſſit ex-
igere. pone eos vouiſſe q̄ nunq̄ exigerent. dico q̄ bn̄ teneret matri-
monium q̄ vterq̄ p̄t reddē. ſʒ quō dic cū reliquꝰ nō exigat. Rn̄. vter-
q̄ ſi ſciat alteꝝ indigē. ⁊ non poſſe exigē reliquo debet cōmiſceri et
vterq̄ reddē dicetur. ſʒ quid ſi q̄s vouit q̄ nunq̄ redderet debitū ſi

vxorem ↄtingeret eũ ducẽ poſtea tũc nõ tenet̃ votũ tale ſuare· q2 ceptũ ẽ apl̃i de debito reddẽdo vxori vt ·ȷ̃·xxxiij·q·iiij·c·apl̃us ſ3 q̃d aliquis iurauit q̃ nunq̃ ↄgnoſcẽt aliquã mulierẽ ſi poſtea ducat vxorem bene teneret mr̃imoniũ· nunq̃d ḡ peccat ↄgnoſcendo cũ iurauerat non ↄgnoſcẽ· dicunt q̃dam q̃ p̃ma vice peccat ſ3 poſtea non· ⁊ idẽ dicunt q̃ poſt votũ ſimplex p̃ma vice ↄgnoſcens vxorem peccat· q̃a ſi ſp peccaret ↄgnoſcẽdo tale mr̃imoniũ illicitũ eẽt ſ3 h̃ nichil ẽ· ſ3 dico q̃ non peccat ↄgnoſcẽdo lic3 ↄ̃ iuramentũ faciat ſ3 tunc peccat qñ frangit fide3 deo vl̃ dic q̃d tal̃ p̃mittit ſe ↄgnoſci ⁊ nõ ↄgnoſcat ſic ſaluabit iuramentũ cum poti9 vi debeat pati q̃ agẽ· ·vij·q·i·mutationes· Itẽ q̃ro cum iuramentum ſit d̃ iure naturali ſicut votũ q2 ſic dñs p̃cepit vouete et reddite ita precepit reddas dño iuramenta tua· q̃re votũ diſſoluit matrimoniũ ⁊ nõ iuramẽtũ ad h̃ dico q̃ iuramẽtum nõ ẽ p̃ſtandum niſi ſub ſit neccitas·vt· xxij·q·i·ita·vnde q̃ tale iuramentum facit temerarie iurat· vnde fortius eſt vinculum voti q̃ iuramenti· ſm nos tñ non eſt q̃ſtio q2 votũ d̃ ſui natura nõ dirimit matrimonium ſed conſtitutio eccleſie circa votum ſolemne emiſſa·

a Qd̃ autem oſtenditur·s·xxvij·di·§·vl·

b Illud·s·e·q eique criſto·

c Nõ pt̃·digne em̃ tũc q̃s recõciliat̃ deo cũ penit3 d̃ omi pecco·d̃ pe·di·v·fact9·nim9 digne cũ peniter de q̃buſdam d̃ pe·di·iij·placuit·

d Hoc d̃ relicta·gr̃anus ſoluit hic ſc̃dam p̃tem illi9 capl̃i que xp̃o et male·non em̃ vt innuit̃ a ↄtrario ſenſu illum poſſet habẽ vi2 cui adultero fide3 dedit viuente viro·ex̃ de eo q̃ duxit in matri·cum haberet·ſolue ḡ ſc̃dam p̃tem ꝓut gr̃an9 ſoluit p̃tem p̃mam

e In vtroq3 ·caſu·c·innocentij·

f Eſſet ↄtrari9·innocentius·

g Deuota·s·e·q·c·deuotã·

Sequitur· hic depingitur ſc̃da queſtio an ſcilicet deſponſata viro eo dimiſſo poſſit alij nubere· cui queſtioni vt facilius explicetur ſubiungit gratianus aliam queſtionem incidentem ſcilicet vtrũ inter ſponſum ⁊ ſponſa3 ſit ↄiugiũ· ⁊ allegat ad vtrãq3 p̃tem hui9 incidentis q̃ſtionis ⁊ eã ſoluit dupliciť·ȷ̃·e·§·iux̃· ſc3 q̃ inter ſponſum et ſponſam d̃r eſſe mr̃imonium iniciatũ id eſt non ↄſummatũ·vl̃ int̃ ſponſum ⁊ ſponſã d̃r eſſe mr̃imoniũ non re p̃ntium ſ3 ſpe futuro2· ſ3 hijs reiectis certum eſt q̃ inter ſponſum et ſponſam non eſt matrimonium ꝓprie ſumptis vocabulis· ſponſus enim a ſponſalibus d̃r·et ſponſalia ſũt mẽcõ et repromiſſio futura2 nuptia2·ff· d̃ ſpõ·l·i·hãc q̃ſtionẽ tractat gr̃an9 vſq3 ad·§·ſed ↄcedatur ibi de ſc̃da

virginitatis habens ⁊c̃· Quod aũt vouẽtes p̃miſſis auctoritatib9 iubent̃ ab inuicem diſcedẽ quorum vero ↄiugia auctẽ auguſtini ⁊ theodori non ſint ſoluenda in capl̃o de ordinacõe clerico2 euidenter oſtẽdit̃· Illud autem innocentij q̃ virgines ſacre publice nubentes illo viuente cui ſe iunxerant p̃hibentur admitti ad pniam· non ita intelligendum eſt vt aliq̃ tempore excludant̃ a pnia que digne penitentiam agẽ voluerint·ſed p̃hibent̃ admitti ad pniam q̃ ab inceſti copula diſcedere noluẽt· poſt ꝓpoſitũ naq3 ſacre religiõis nõ pt̃ deo p̃ penitentiam reconciliari q̃ ad habitum ſue religionis redire neglexerit· Tũc em̃ ille cui ſe iũxerat ei defũct9 erit cũ ab ei9 illicitis amplexib9 ſ3 penitus receſſerit vt iſte ſit ſenſus capituli Que criſto ſpiritualiter nubunt ſi poſtea publice nupſerint non eas admittẽdas eſſe ad pniam cenſem9 niſi hij q̃b9 ſe iunxerant d̃ mundo receſſerint eis h̃ audiendũ eſt·Nubẽtib9 em̃ tunc viri d̃ mundo recedũt tunc defungent̃ cum ab ea2 ↄcupiſcentia recedunt ipſe ſe penit9 alienauerint· Sic mund9 ei dicitur mõtuus quem ſuis illecebris nõ aſtringit· ⁊ ille perhibetur mundo mortuus q̃ nichil mundi ↄcupiſcit· h̃ autẽ intelligendũ eſſe ex ſ̃ſequenti exẽplo idem innocenti9 oſtendit dicẽs Quecunq3 viro viuente alteri nupſerit adultera habet̃ nec ei agende penitentie locus ↄcedit̃ niſi vnus ex hijs fuerit defunct9 Hoc de relicta intelligendum eſt que ſi viuente viro ſuo alteri nubit adultera ẽ nec ad penitentiam admittitur· niſi vl̃ p̃m9 reuertat̃ in puluerẽ de q̃ ſumptus eſt·vel ſecund9 ab eius copula ceſſando ei moriat̃ vt ſup̃ dictum ẽ Quia ḡ criſt9 cui ſpiritualiter nubunt iã non morit̃·mors illi vl̃t̃ nõ dominabit̃ reſtat vt ille cui ſc̃do nubunt eis moriat̃· In vtroq3 autẽ ñ ſic intelligeret̃ eſſet ↄtrari9 dño dicenti per ꝓpham· In q̃cunq3 hora peccor ↄũſus fuerit ⁊c̃· ⁊ cunctis interpretib9 diuine legis inueniretur adũſus·p̃bat̃ illud idem auctẽ illi9 capituli q̃ deuota que maritum acceperit p̃hibet̃ ad penitentiam admitti·ñ vel vterq3 ↄtinentiã ꝓfeſſ9 fuerit· vl̃ ille cui ſe iunxerat de hoc mundo diſceſſerit·

QII

Sequitur ſecunda queſtio qua queritur an puelle alteri deſponſate poſſint renunciare priori conditioni· et ſua vota in alium transferre· Hic p̃mũ videndũ ẽ an ↄiugiũ ſit int̃ eos Secundo an poſſit ab inuice3 diſcedẽ· Hos autẽ ↄiuges eſſe ex diffinitione ↄiugij ⁊ auctẽ multo2 facile ↄprobatur· Sunt enim nuptie ſiue matrimonium viri mulieriſq3 ↄiunctio indiuiduam vite ↄſuetudinẽ retinens· Int̃ hos aũt fuit ↄiũctio q̃ indiuiduam vite ↄſuetudinẽ exigebat· Fuit em̃ inter eos conſenſus q̃ eſt efficiens cauſa mr̃imonij iuxta illd̃ yſidori· ↄſenſus facit matrimoniũ Itẽ iohẽs criſ· Matrimoniũ ſup matheum·

queſtione dicet̃· i Viri·q2 in pari ſexu non pt̃ matrimonium eſſe·ẽ autem matrimonium quiddam habens ſuum modum exiſtendi per ſe et ſunt due correlationes et ita plura·

k Coniunctio·animo2·ȷ̃·e·cum iniciatur·et·ȷ̃·e·matrimonium·

l Indiuiduam q̃ ad ꝓpoſitũ·perpetuo em̃ debet ↄtrahi matrimonium ·xxxij·q·ij· ſolet·et dicit lex q̃ dotis cauſa perpetua eſt q̃a co voto datur vt ſẽper apud maritũ ſit·ff· de iur̃·doti·l·i·

m Retinẽs·ſuple dini ⁊ humani iuris ↄmunicatio· ff·de ritu·nup·l·i· eiuſde3 em̃ religionis debent eſſe ·C·de iudeis· ne q̃s·xxviij·q·i·cã· ue·ſ3 obicit̃ de matrimonio q̃d eſt apud infideles·ſi alter non vult ſine ↄtumelia creatoris habitare cum fideli diſſoluit̃ matrimoniu3·nõ ẽ ḡ indiuidua ↄiunctio· ſed dic q̃ tũc lex diſſoluit non homo ·vt·xxviij· q·ij·quos de9·q̃a tunc ↄtumelia creatoris ſoluit ius matrimonij·vt ex̃ de diuorč· gaudemus·

n Efficiẽs·ȷ̃·xxvij·q·i·ſi quis ancillam·

o Coit9·ñ cum ſponſalia ↄtracta ſunt ſ3 ↄditone· tunc enim per coitum recedit̃ a conditione· vt ex̃ de ↄdi·ap·de illis·

p S3 volũtas· id eſt voluntari9 ↄſenſus verb tamen legitimis expreſſus·requirit̃ enim q̃ ↄſenſus ſit voluntarius ⁊ nõ coactus extra de ſpon·cum locum· verba autem req̃runt̃ quantum ad eccliam· vt ex̃ de ſpon·tue·

q S3 voluntatis·vtriuſq3 interuenientis· q̃d ſit qñ marit9 ⁊ vxor ſe abſoluũt ab exactione debiti reddendi cauſa ↄtinentie·ȷ̃·e·agatboſa·⁊ in auten·vt liceat ma·⁊ auie·§·ſi vero ex conſenſu·coll̃·viij·

r Voluntate· h̃ vult dicẽ q̃ non ſufficit corpe receſſiſſe·ſi mente nõ receſſit·ar·ff·de acquir̃·poſ·l·iij·§·in amittenda·⁊·ff·de cap· et poſtli·nichil intereſt·⁊·ff·de edil̃·edict·quis ſit fugitiu9·§· apud labeonem·h̃ autem ſcias q̃ licet aliq̃s nolit eſſe domin9 rei alicui9 non ideo perdit dñium· ſecus in poſſeſſione ·vt·ff·de acquir̃·poſ· ſi quis

Sufficiat·ſolus ↄſenſus·v̓ba tñ neceſſaria ſunt ad ꝓ vi·§·ſ·bacõem·ex̃ de ſpon·tue·⁊ exponunt q̃da3 ſm leges id eſt ſc̃dm canones·ſ3 vbi ſũt iſti canones imo potius videt̃ ↄtrarium per canones·ȷ̃·xxxij·q·ij·c·vlti·⁊ penul·S3 dic q̃ illi canones ſunt·xxix·q·ij· ſi quis extra·de cõiug·ſeruorum·c·i·extra de raptoribus cum cauſam·vel dic ſecundum leges ꝓut ſonat littera· ſed hec dictio ſolus non excludit ↄſenſus pentum imo tm̃ alias ſolemnitates que ſiũt circa matrimoniũ·quaſi diceret ſolus eorum conſenſus eſt cauſa effectiua mr̃imonij ⁊ ideo non ſũt ↄtrarie leges ille·C·de nupt̃·nec filium·

q° 2a

ff. de ritu nupt. nuptie. que dicant ꝙ in matrimonio requirit̃ ꝯſenſu parentum ſ; dic ꝙ requirit̃ ex honeſtate non neceſſitate.

a ¶ Cum g°. q̃ modo. licȝ h̃ interrogaret non dubitabat de verb angeli ſ; dubitauit quõ illud poſſet fieri vt ſint due ptes q̃ mõ ita ꝙ d modo dubitauit non de facto.

b ¶ Virginalis. ſic g° ptȝ ꝙ maria nõ vouerat ꝯtinẽtiam ſ; ꝓpoſuerat vouẽ et ꝟginitatem ꝯſeruare niſi deus alit̃ reuelaret vl' lex ꝓhiberet vl' pentes cõgerent. ⁊ inde eſt ꝙ licite pt cõtrahere mr̃imonium d° reuelãte. et ſi vouiſſ; etiã ſolẽnit̃ q2 votum fuit ſub ꝯditione. imo q̃tumcunq; abſolutuȝ ſit votũ ſẽp intelligit̃ excepta auctas maioris. vt ex̃ de iure iur̃. venientes. ſitr̃ h̃ ſb intelligit̃ ſi res in eodem permanet ſtatu. xxij. q. ij. ne q̃s. et ff. de ſolut. cũ q̃s. et h̃ ſi tibi ſuat̃ fides. ex̃ de iureiur̃. peruenit. ⁊ h̃ ſi numerauit pecuniã. C. de non numerata pecunia. indubitati. et honeſte. ⁊ poſſibiles. vt ex̃ d iureiur̃. quemadmodũ. et alie q̃s poſui. xxxij. q. vl. c. vno. imo nec votũ d2 ꝯdicõnale vbi ꝯdicõ ſbintelligit̃. ff. de ꝯ. ⁊ de. conditiones.

c ¶ Ore. oris eñ expſſio i voto multũ opat̃. vt ex̃ de vo. et vo. re. litteraturã. ar. ꝟ. e. du obꝫ. in. fi. ar. d pedi. i. magna. in pnci. vid2 tñ ꝙ q̃ ad deum nõ ſit ita neceſſaria oris ꝯfeſſio. xxij. q. v. humane. ⁊. c. cauete ⁊. xiiij. q. v. ſi q̃d. ſ; tamẽ ſec° eſt in voto tacito q̃ꝫ expreſſo. nam dicit lex ꝙ ſi legaui tibi decem ſi volueris tale legatum nõ trãſmittes ad heredes niſi p̃mo expſſeris te voluiſſe. ſec° vero eſt ſi legauero tibi decem pure q2 illud trãſmittes ff. de l'. i. ſi ita legatum ſit. §. illi ſi volet. imo nec votum dicet ꝯditionale vbi ꝯditio ſubintelligitur vt ff. de ꝯdi. ⁊ demõ. ꝯditiones

d ¶ Conſenſit ꝟ. e. priuſq̃ꝫ. contra.

e ¶ Appetendo. ar. ꝙ aliq̃s ꝯſentit in aliq̃d ⁊ tñ non vult illd fieri.

q̃dem non facit coit° ſ; voluntas. ⁊ ideo nõ ſoluit illd ſepacõ corporis ſ; volũtatis. Ideo q̃ dimittit vxorẽ ſuã ⁊ aliã nõ accipit adhuc ẽ maritus. Nã ⁊ ſi corpe iam ſepat° ẽ tñ adhuc volũtate ꝯiunct° eſt. cum g° aliã accepit tũc plene dimittit. non g° q̃ dimittit mechat̃ ſ; q̃ alteram ducit ¶ Item nicola° papa.

Sufficiat ſm leges ſol° cõſenſus eoꝝ de quoꝝ quarũq; cõiunctionibꝫ agit̃. q̃ ſolus ſi defuerit cetera ec̃ cum ipo coitu celebrata fruſtrant̃ ¶ Cum g° int̃ iſtos ꝯſenſus interceſſerit q̃ ſol° mr̃imonium facit patet hos ꝯiuges fuiſſe. Sed querit̃ q̃s ꝯſenſus facit mr̃imoniũ. an ꝯſenſus cohabitacõis. an carnalis copule. an vterq;. Si cohabitationis ꝯſenſus facit mr̃imoniuȝ tũc frater cũ ſorore pt ꝯtrahẽ mr̃imonium. ſi carnal' copule. int̃ mariam et ioſeph non fuit ꝯiugium. Vouerat eñ maria ſe ꝟginem pſeueraturã. vñ ait angelo. Quõ fiet iſtud qm̃ viꝝ non ꝯgnoſco. id eſt me non ꝯgnituram ꝓpoſui. Neq; enim q̃a tũc viꝝ nõ ꝯgnoſcebat. necẽ eãt inq̃ri q̃ modo poſſet habere filium. ſ; quia nunq̃ꝫ ſe ꝯgniturã ꝓpoſuerat. Si g° ꝯtra ſuum ꝓpoſitũ poſtea ꝯſenſit in carnalẽ copulã rea fcã eſt voti virginal' mente ⁊ ſi non corpe violati q̃d de ea ſentire nefas eſt. Sȝ ſicut aug° ait. beata maria ꝓpoſuit ſe ꝯſeruaturã votũ ꝟginitatis in corde ſ; ipm votũ ꝟginitatis nõ expſſit ore ſbiecit ſe diuine diſpoſicõni dum ꝓpoſuit ſe pſeueraturã ꝟginem ñ deus alit̃ ei reuelaret. omittens g° ꝟginitateȝ ſuã dĩne diſpoſicõi ꝯſenſit in carnalẽ copulã non illam appetẽdo ſ; dĩne inſpiracõi in vtroq; obediendo. poſtea vero filium genuit ⁊ q̃d cõde ꝯceperat ſimul cum viro labijs expreſſit. ⁊ vterq; in virginitate pmanſit. Conſenſus g° cohabitãdi ⁊ indiuiduam vite ꝯſuetudinem retinendi interueniens eos ꝯiuges fecit. Indiuidua vero ꝯſuetudo eſt talem ſe in oĩbꝫ exhibẽ marito q̃lis ipa ſibi ẽ ⁊ econuẽſo. Ad indiuiduã itaq; ꝯſuetudinẽ ptinet abſq; legitimi viri ꝯſenſu oracõi aliq̃n nõ poſſe vacare nec ꝯtinentiam ꝓfiteri. q2 g° iſte ꝯſenſus fuit int̃ iſtos patet hos ꝯiuges fuiſſe ¶ Item iohannes criſoſto. ſuper matheum

Omnis res per q̃ſcunq; cauſas naſcit̃ p eaſdem diſſoluit̃. Matrimonium eñ nõ fac̃ coit° ſ; volũtas. ⁊ ideo nõ ſoluit illd ſepacõ corporis ſ; voluntatis. ideo q̃ dimittit ꝯiugem ſuã ⁊ aliam non accipit adhuc marit° ẽ. nam ⁊ ſi corpe iam ſeparat° ẽ tñ adhuc volũtate ꝯiunct° ẽ. cum g° aliã accepit tũc eã plene dimittit. non g° q̃ dimittit mechatur ſed q̃ alteram ducit ¶ Item aucte ꝓbant̃ ꝯiuges. ¶ Ait eñ ambro. in libro de ꝟginibꝫ.

Coniugalis pactio non virginalis defloratio ꝯiugium facit.

Cum iniciat̃ ꝯiugium coniugij nomẽ aſciſcit̃. nõ defloracõ ꝟginitatis fac̃ ꝯiugiũ ſ; pactio ꝯiugalis. Denicq; cũ iungit̃ viro ꝯiugium ẽ. nõ cũ viri ammixtõne ꝯgnoſcit̃. ¶ Item iſidorus ethimologiaꝝ li. ix. cap. vij.

A prima fide deſponſationis coniuges appellantur.

Coniuges veri° appellant̃ a p̃ma dſpõſacõis fide q̃uis adhuc inter eos ignoret̃ ꝯiugal' ꝯcubit°. ¶ Item ex concilio affricano.

Quicũq; ſb ꝯdicõis nomine aliquã dſponſauerit ⁊ eã poſtea relinquẽ voluerit. dicim° ꝙ ꝯditio frangat̃ ⁊ deſponſacõ irrefragabiliter teneatur. ¶ Item aug°. de bono ꝯiugali ¶ De eodem.

Coniunx vocat̃ a p̃ma deſpõſacõis fide quã ꝯcubitu non agnouerat nec fuerat ꝯgnitur° nec perierat nec mẽdax manſerat coniugis appellatio. vbi nec fuerat nec futura eãt carnal' vlla ꝯmixtõ. ꝓp ẽ q̃d fidele ꝯiugiũ ambo pentes xp̃i vocari meruert. nõ ſoluȝ illa mr̃ veꝝ etiam ille pater eius ſicut ⁊ coniunx

vt. vij. q. i. audacter. vel dic vt in gloſa. hug°. ſic ergo.

f ¶ Conſenſus. ſcilicet maritalis effectus.

Cum iniciatur. id eſt incipit ⁊ exiſtit. ex h̃ ſumpſit gratian° ſuã diſtinctionem ſcȝ matrimonium aliud iniciatum aliud ꝯſummatum. vt ꝟ. e. §. iux̃. ſed tu dic ꝙ h̃ refert̃ ad act° q̃ conſiderant̃ circa matrimonium. naȝ p̃mo ꝯſẽtit poſtea ꝯgnoſcit. vel iniciatur quo ad ſignificationeȝ vt dicem° ꝟ. e. q̃ ꝓpt. non quo ad ſui eſſentiam cum matrimonium ſit res ſimpliciſſima. ⁊ q̃ꝫ cito eſt perfectuȝ ẽ ⁊ ꝯſũmatũ q̃ ad ſui eſſentiã nec recipit ſectõeȝ vel interſticia tpm.

h ¶ Pactõ. ſcȝ ꝯſenſus de pñti.

i ¶ Non cum viri. ar. ꝯt̃. ex̃ de eo q̃ duxit i ma. quã pol. p adult. ſignificauit. naȝ ibi d2 ꝙ copula carnal' facit matrimonium. ſ; illd referas ad p̃ſumptionem ff. d dona. int̃ vi. et vx. cum h̃. §. ſi mr̃. ff. d ritu nup.

Con. l. iiij. iuges. veri°. ꝯpatiu° ꝓ poſitiuo. vl' veri°. i. ſacti° ⁊ honeſti° q̃ꝫ a coitu ſic̃ int̃ mariã ⁊ ioſeph. ar. xxxiij. q. v. ꝙ deo.

k ¶ A p̃ma. dicit. h. ꝙ vna ẽ fides q̃ vir vxori ⁊ ecõuẽſo debẽt mutuã ſuitutẽ et etiã caſtitatẽ ſm h̃ expone p̃ma fide. i. primo a fide dſpõſacõis. alij dicũt ꝙ due ſũt fides. prima ẽ q̃ ei d2 caſtitatẽ. ar. xxviij. q. i. caue. ſcd'a q̃ mutuã ſuitutẽ d2. ſ; h̃ nõ ñ poſt duos menſes. ex̃ de ꝯũ. ꝯiu. ex publico. ⁊ ſm p̃orẽ expoſicõnẽ ex p̃ma vtrumq; d'bet̃ vt p̃dixi. vñ ſm eos p̃mus coit° nõ ẽ gratuit° nã ſtati p° ꝯſẽſũ mutuũ de pñti tenet̃ reddẽ debitũ petẽti. hȝ tam alẽ excepcõȝ vſq; ad duos menſes p p̃bacãȝ de e. ñ dicat̃ aliq̃d ſpẽale d duobꝫ diebꝫ vl' vno xxx. q. v. ſponſus ꝟ. e. inſtitutũ. h̃ tñ certũ ẽ ꝙ p° p̃mũ coitũ ſtati iur̃ ſuitutis coitus petitur quandocunq; placuerit.

l Coniũx vocat̃. s. di. xxxiiij. c. vl.

m ¶ Fidele. id eſt ex fide non tamẽ vſu carnis ꝯſiſtebat

OMne ſacramentū·i·inſepabilitas·ad temp9 enim non poteſt co
trahi matrimonium·vt·xxxij·q·ij·ſolet·ſicut nec adoptare fi=
lium poſſum ad temp9·ff·de adopc·queſitum·alias·ſi tibi·Jo·gan=
delffus dixit duo eſſet tantum bona matrimonij·ſcʒ fidem ⁊ ꝓlem·ſʒ
ipſum ſacramen=
tum non eſt bonū
matrimonij niſi in
tranſitiue intelli
gatur·id eſt bonū
qđ eſt matrimoni
um·quia ſacram̄
tū matrimonij vt
dicit nil aliud eſt
ꝙ ipſum matrimo
nium·ſed dic qđ
ſacramentum ma
trimonij dicit̄ h̄ i=
ſepabilis ɔiunctō
animoꝝ vel etiā
mutua fruitus q=
rum vtrumqʒ eſt
bonum matrimo=
nij·ſine hijs autē
bonis matrimoni=
um non poteſt cō
trahi·poſtea ve=
ro ſine hijs eē po=
teſt·

b ¶ Diuortium·
imo inſepabilis ɔ
iunctio animorum
diuortiū·ʒ·e·§·ec
ce·ij·ɔē·ibi dicit̄
ꝙ inter mariam ⁊
ioſeph fuit diuor
ciū·ſcʒ corporalis
ſepatio·ſed ibi im
proprie fuit diuō
cium ſcʒ corporal'
ſepacio cauſa ho=
neſtatis tm̄ ſc̄a·
ꝓprie aūt diuorci
um eſt ſepacō cor
poral' que cā de=
licti fit·ff·de di=
uercē·l·iij·

c ¶ Nō poterat·
hic elicit̄ ꝙ coit9
cum vxore non pt̄
eſſe ſine pcc̄o·ar·
·xxxiij·q·iiij·vir
cum ꝓpa·ar·ɔtra
·xiij·di·nerui·de
h̄ dicem9·xxxiij·
q·iiij·vir cum ꝓ=
pria·

d ¶ Itē lugē·iʒ·
tps luct9·non au
tem ɔtrahē·⁊ de
bet inſignia luct9
deferre·⁊ ē multi
plex cauſa q̄re ꝓ
hibet̄ ɔtrahere in
fra temp9 luctus
ne fiat ꝑturbacō
ſanguinis ꝓpt̄ in=
certitudinē q2 ne
ſciret̄ cui partus
illo tēpore editus
aſcribet̄·ar·ff·de
hijs q̄ no·infa·li=
berorum·C·de re
pud·ɔſenſu·alte
ra eſt maritalis
reuerētia·ar·C·đ
ſecū·nup·l·ij·ter
cia eſt ne q̄ cauſa
maligne ſuſpicōis ſcđo viro preſtet̄·in auten·de teſti·⁊ ea que parit
·§·vi·coll'·iiij·temp9 autem luct9 ē·xij·menſiū·C·de ſecū·nup·l·ij·
hodie diminut9 ē femis luct9 iſte·non em̄ ɔpellunt̄ triſtem habitum
deferre·C·de hijs qui no·infamia·decreto·Johannes·

matris ei9 vterqʒ mente nō carne·

¶ Itē in eodem· Triplex bonū coniugij fuit in parentibus criſti·

OMne itaqʒ nuptiaꝝ bonū im
pletū eſt in ilſ pentibꝫ criſti ꝓ
les fides ſacramītum·Prolem cog
noſcim9 ipm̄ deum·fidē·q2 nullū ad
ulteriū ſacramītum q2 nullū diuor=
ciū·ſol9 ibi nuptial' ɔcubitus nō fu
it q2 in carne peccati fieri nō pote=
rat ſine pudenda ɔſcientia carnis q̄
accidit ex pcc̄o·ſine qua concipi vo
luit q̄ futurus erat ſine peccato ¶
Item in leuitico p̄cepit dn̄s moiſi·
Si q̄s ſponſam alteri9 oppreſſerit ī
agro morte moriat̄ q2 vxorem al=
teri9 violauit·Itēʒ in legibꝫ p̄nci=
pū ſponſa iubet̄ lugē mortem ſponſi
tanq̄ viri ſui· ¶ Itē in canonibꝫ
inuenit̄ Frat̄ ſponſam fratris p9 eius mortem ducere non poteſt

SI q̄s deſponſauerit ſibi aliq̄
⁊ p̄ueniēte articl'o mortis eā
ɔgnoſcē non potuerit frater ei9 nō
pt̄ eā ducē vxorē ¶ Itē greg̊ mau
ricio impatori ob quendā comitē
qui nepotis ſui mortui deſponſatam
duxit vxorem·

QVi deſponſataʒ puellā ꝓximi
ſui in ɔiugiū accepit anathema ſit
ipe ⁊ oīnes ɔſentientes ei· q2 ſm̄ le
gē dei mori đcernit̄·Nā đme legis
ē mos ſpōſas appellare ɔiuges·vt
in euāgelio đr Accipe mariā ɔiugē
tuā et illđ in deuteronomio·Si q̄s
cuiuſlibʒ hoīs đſponſatā puellam in
agro vl' in quolibet loco oppreſſerit
vel adduxerit in domum ſuam mōte
moriat̄ q2 vxorē ꝓximi ſui violauit
nō que iā ꝑ ɔcubitū vxor erat ſed
que a pentibꝫ vxor fieri debebat·⁊
infra·Sicut nulli criſtiano licet de
ſua ɔſanguinitate vel quā ɔgnat9
habuerit in mr̄imoniū aſſumere ita
⁊ đ ɔſanguitate vxoris ſue ¶ Itē
ieronimus Vxore mōtua licʒ vi ro aliā accipere ſʒ non repudiatam vel deſponſatam·

ADditur
aliud q̄rtū legitimum ɔiugiū
dum mortua fuerit vxor cuiuſlibʒ
licʒ illi accipe aliā ſʒ nō repudiatā
vl' deſpōſatā viro ſʒ liberā· Similit̄
⁊ mulier debʒ·vnde ⁊ paul9 ait Mu
lier que ſb̄ viro ē ligata eſt ſb̄ lege
viri q̄ diu viuit vir ei9· Igit̄ viuē
te viro vocabit̄ adultera ſi iuncta
fuerit alteri viro·Si autem mortu
us fuerit vir ei9 liberata eſt a lege
viri ita vt nō ſit adultera ſi ɔiuncta
fuerit alteri viro· ¶ Item greg̊·
Poſt mortem alicui9 nullus de ei9 ɔſanguīnitate ſponſam eius accipiat

SI q̄s vxorem đſponſauerit vl'
eam ſbarrauerit quanq̄ poſt
modum preueniente die mortis e=
ius in vxorē ducē nequiuerit· tam̄
nulli de ɔſanguinitate ei9 licet ac=
cipere eam in ɔiugem· qđ ſi inuen=
tum fuerit factū ſeparetur omīno·
¶ Item iuli9 papa· ¶ De eodem

SI q̄s đſponſauerit vxorē vel
ſbarrauerit⁊ ſi p̄ueniente die
mortis ſue irruentibꝫ q̊buſdā alijs
cauſis minime eam ɔgnouerit·ne=
qʒ ſuperſtes eius frater nec vllus đ
ɔſanguinitate eius eandem ſibi tol
lat in vxorem vllo vnq̄ in tempore
Ꝺ hijs omībꝫ auctibꝫ probantur iſti
ɔiuges eſſe· ¶ Sʒ aug̊·contra te=
ſtatur dicens Non eſt inter eos mr̄imoniū quos non copulat ɔmixtio ſexus

NOn eſt dubiū
illā mulierem non pertinē ad matri
moniū cum qua docetur non fuiſſe
ɔmixtio ſex9 ¶ Item leo papa·
Illa mlr̄ ptʒ ad mr̄imoniū cū q̄ nō celebrat̄ ɔiugale miniſteriuʒ

CVm ſocietas nuptiarum ita
a p̄ncipio ſit inſtituta vt preter cō
mixtionē ſexuū nō habeāt in ſe nup
tie xp̄i ⁊ eccleſie ſacramītum·nō du
biū eſt illam mulierē non pertinere
ad matrimonium cum q̄ docet̄ non
fuiſſe nuptiale miſteriū· ¶ Benedi

ECtus hu9 huoꝝ dei·R·ſalutē
x diuine conſtitutionis apo=
ſtolicā cathedrā totius poſuit orbis
terraꝝ magiſtratū·vt quicq̄d vbi
qʒ locoꝝ dubitatur ab ea ratio e=
iuſdem requiratur·Affat9 ē autem

SI q̄s·ſ·c·intelligunt̄ de ſponſa de preſenti aliē non facerent ad
ſuppoſitū q2 ſponſa de futuro nō ē vxor·ꝙ tamen ſeqt̄ ꝙ nō poſ=
ſit duci a fr̄e optinet etiā in ſponſa de futuro·et dum tn̄ poſt·vij· an
nos ſc̄a ſit deſpon
ſatio·alias ſecus·
ex̄ de deſpon·im=
pub·lr̄as·et·c·ac
ceſſit·⁊ h̄ cau̅ eſt
impedimītū publi
ce honeſtatis iuſti
cia non affinitas
q2 illa nō ē niſi in=
ueniat carnalis co
pula·ʒ·e·q·c·lex
đme·ex̄ de deſpō·
impub·lr̄as·

QVi đſpōſatā
moriat̄·xxx=
iiij·q·ij non ſatis·

g ¶ Iam vxor e=
rat·i·carnalit̄ ɔg
nita·et ſunt ver=
ba gregorij·

ADdit̄·legiti
mum·h̄ capitulū
cōtinuat̄ illi·xxx=
vi·q·ij·tria·

i ¶ Viro·nō ɔſā
guineo p̄oris·

SI q̄s đſpōſa
uerit vidʒ ꝯ
ꝙ alteꝝ iſtoꝝ ꝑ
ſe ſufficeret ad h̄
ꝙ ſit matrimoniū
et ita ꝑ arras ꝓ=
bāt ſpōſalia·ſʒ di
cēdū ē vl' id ē vl'
ſbarrauerit p̄ce=
dēte deſpōſacōe·
vl' dic qđ alteꝝ
ſufficit·q2 ſi ſub=
arrat licʒ nō ɔſē=
tiat ſemp p̄ſumit̄
ꝓ ſpōſalibꝫ ⁊ ma
trimonio donec ꝓ
betur ɔtrariū·xx=
vij·di·qđ interro
gaſti·et·xxx·q·
v·nr̄ates·⁊·c·fe=
mine·nec refert
an v̄bo an fc̄o de=
claret q̄s volun=
tatem ſuam·xliij
di·c·i·ſit autē h̄
ſbarratio ꝑ immiſ
ſionē anuli quod
eſt amoris ſignū·
de h̄ đi·xxx·q·v·
noſtrates·et·c·fe
mine·

l ¶ Subarraue=
rit·ex̄ đ p̄ſumpc·
illud contra·

m ¶ Ducere·i·cā
naliter ɔgnoſcē·

SI q̄s·alijs·
puta frigidi
tate maleſitio·et
ita idem iuris eſt
ſiue đſponſatō in
teruenıat de ſolo
facto ſiue de iure
et ita ſi q̄s deſpō
ſauit ɔſanguineā
ſuā vl' aliquā ali=
am cum qua ipſe
ɔtrahere non poſſit et ſepatur ab ipā null9 de ɔſanguinitate ſua eaʒ
ducere poteſt·⁊ ita monachus poterit impedire ɔſanguineos ſuos
vel alter licet frigid9 natus ſit qđ ɔcēdit·h·et h̄ ſatis poteſt ɔcedi

ꝙ ſiue monach9 ſiue frigid9 ſiue deuot9 ſiue ſect9 ꝙ ſponſalia illius impediunt matrimonium·ar·ex̄ de ſpon·ad audientiam·nam ꝓpt̄ deſponſationem que nulla eſt notat̄ q̄s infamia·ff·de hijs q̄·no·infa·qd̄ ꝗ·§·cum ꝗ·ex̄ de biga·nuper·vnus tamen caſus excipit̄ q̄n do infra ſeptenniū facta eſt deſpenſatio·de deſpon·impube·acceſſit· Item et in alio caſu non impediunt ſponſalia de facto ſequens matrimonium vt extra d̄ eo qui duxit in ma·quā pol·ſignificauit·§ que eſt ratio q̄re ſponſalia q̄ nulla ſunt impediunt matrimonium·et poteſt dici ſufficere ita ſcriptum eſſe·vel ideo quia quandoq3 probaretur monach9 q̄ non eſſet in rei veritate·vel frigidus qui non eſſet ⁊ ita eſſet ibi periculum·nec eſt ɔ̄ extra de ſpon·iuuenis·nam ibi p9 ſeptennium temptauit·⁊c̄·

Non eſt dubium·matrimonium qd̄ hab3 in ſe ſacramētum ɔiunctionis criſti et eccl̄ie et anime fidelis ad deum p caritatem ꝯ·e·c·ſequenti·ex̄ de biga·debitum·quidam intelligūt h̄ capl̄m de arta et exponūt non fuiſſe·id ē eſſe nō potuiſſe per artationem.

Qm̄ ſocietas·ſi mr̄imoniū ſe haberet adinſtar ſocietatis·ar ex̄ de ſpon·ꝑterea ꝯ·pt̄ ꝗ mr̄imonium cōtrahi int̄ abſentes ſicut ſocietas·ff·ꝓ ſo·l·iiij·ar·xxx·q·v·nec illud·⁊ adinſtar ſocietatis renuntiatione diſſoluitur·⁊ eſt ar·ꝙ mr̄imonium nō fuit inſtitutū p illa v̄ba·h̄ nūc ⁊c̄·§ p illa que ſocietatē deſignāt·ꝓpter hoc relinq̄t homo patrem et matrem ⁊c̄·ita poteſt intelligi illd̄·c·extra de dote poſt diuor·ſignificauit·vbi dicit̄ ꝙ ea que lucrant̄ vir ⁊ vxor ɔmuniter obueniūt eis·et eſt ſi·ff·re·amo·l·i·vbi dicitur ꝙ vxor domina eſt ⁊ ſocia reꝝ ipſi9 viri·ſed domina dicit̄ q2 non poteſt agi furti licet furtum ɔmittat· ſacramēta vnū dei ⁊ aīe ⁊ aliud xp̄i ⁊ eccl̄ie

ᵃ Sacramētū·duo ſūt dei et anime in ſponſis·criſti ⁊ eccleſie int̄ viꝝ et vxorem·vt ꝯ·e·in omni·⁊ exta de biga·debitum·
ᵇ Nuptiale·id eſt carnis commertium·
ᶜ Benedict9·⁊c̄·palea que h̄ ſolet eſſe ɔtraria hijs que diximus·

nos ſuis litteris eiuſdē cathedre ſeſſorem ac ꝑcontat9 eſt q̄dam v̄ras nomine iohes ꝑ ɔnubio filie ſue ſuꝑſtitis·cui9 ſoror defuncta cuidam iuueni ſtephano nomine ſimplicib9 fuerat verbis deſponſata·et anteq̄ ad nuptias ꝑueniret morte ꝑuenta vtꝝ ſ3 cum eod3 iuuene poſſit matrimonium celebrari ſuperſtitis·filie·nec ne·Nanq3 teſtat9 eſt hui9 rei rōnem apud vos haberi ambiguam quā3 deo docente reddem9 hijs v̄bis certiſſimam·Prothoplaſt9 ille radix ⁊ origo nr̄a detractam ſibi coſtam videns in muliere formatā3 ꝓphetico ſpiritu inter alia ꝓtulit·ꝓpter h̄ relinquet homo pr̄em ⁊ matrem ⁊ adherebit vxori ſue·et erūt duo in cāne vna·Quib9 v̄bis innotuit non alit̄ viꝝ ⁊ mulierem poſſe fieri vnā carnē n̄ carnali copula ſibi coherea nt·Qui ꝗ nequaq̄ mixtus eſt extranee mulieri fedē nuptiali·q̄ pacto ꝑ nuda ſponſionis verba pn̄t vna caro fieri nullaten9 valem9 intueri Propinq̄tas em̄ ſanguinis nō v̄bis efficit̄·ſ3 neq3 oſculū parit ꝓpinq̄tatem q2 nullam fac̄ ſanguinis ɔmixtionem·Qm̄ vero ita prorſus ſeſe hab3 res iohis iſti9 vt velit ſe filiam vel nuptijs copulare·cui p̄mam iam decreuerat deſponſare cenſura ap̄lici magiſtratus mandam9 h̄ abſq3 vlli9 criminis vicio poſſe fieri ſi vtriuſq3 ꝑtis ſederit voluntati·Nā cur ꝓhibeat̄ qd̄ ꝓhibendum nunq̄ ſancta ſcriptura declarat·S3 neq3 mundane leges ɔnumeratis ꝑſonis q̄b9 inter ſe nuptias ɔtrahunt de re huiuſmodi aliq̄d dicunt·ne ꝗ abnegetis qd̄ negandū nulla ratione docetis Item apoſtol9 p̄cepit vt vxor reddat debitum viro ⁊ vir vxori n̄ forte ex conſenſu ad tp̄s vt expeditius vacent oracōni·Vnde dat̄ intelligi ꝙ ſine ɔſenſu alteri9 alteri non lic3 vacare oracōni Itē ꝓpoſitū melioris vite vir ſumē nō pt̄ ſine ɔſenſu vxoris ⁊ econūſo· Vnde greg̃·ſcribit theotiſte patricie·

Cauſa religionis ɔiugia ſolui non debent·

Sunt q̄ dicunt religionis cauſa ɔiugia debere diſſolui·Verum ſciendum eſt·⁊ ſi h̄ lex humana cōceſſit lex tn̄ diuina ꝓhibuit·ꝑ ſe em̄ veritas dicit·Quos de9 coniunxit homo non ſeparet·q̄ etiam ait·Non licet dimittē vxorem excepta cauſa fornicatiōis·Quis ꝗ huic legiſlatori ɔtradicat·ſcim9 quia ſcriptum eſt·erūt duo in carne vna·Si vir igit̄ ⁊ vxor vna caro ſunt ⁊ vnū corp9 ⁊ religiōis cā vir dimittat vxorē vl' mulier viꝝ in h̄ mūdo remanētē·vl' fortaſſe ad illicita vota migrantem·q̄ eſt iſta ɔūſio in q̄ vna ⁊ ead3 caro ex ꝑte tranſit ad ɔtinentiā ⁊ ex ꝑte remanet in pollutione Si vero vtriſq3 ɔueniat ɔtinentem vitam ducē·h̄ q̄s audet accuſare·cum certum ſit q2 omnipotens deus q̄ minora ɔceſſit maiora nō ꝓhibuit·Duob9 enim modis ſci viri etiā a licitis abſtinē ſolent aliq̄n vt merita ſibi apud deū omnipotentē augeāt·aliq̄n vt acte an̄ vite culpas detergant Pro inde cum boni ɔiuges q̄ meritū augē deſiderāt q̄ anteacte vite culpas delē ſe aſtringant ⁊ meliorem vitam appetant lic3·Sic em̄ multos ſanctoꝝ nouimus vel legim9 cum ſuis ɔiugib9 p̄us ɔtinentē vitā duxiſſe ⁊ poſtmodū ad ſcē eccl̄ie regimina migraſſe·Si vero ɔtinentiā quā vir appetit mulier non ſequit̄·q̄ quam vxor appetit vir recuſat·ɔiugiu3 diuidi nō poteſt·q2 ſcriptum eſt· Mulier poteſtatem ſui coporis non habet ſed vir ſimilit̄ ⁊ vir poteſtatē ſui corporis nō h3 ſed mulier· Idē leoni

ſ·e·q·ſi quis deſponſauerit·ſed loquitur cum pater ꝓmiſerat filiā iſti ſed ille non deſponſauerat eam ⁊ ꝙ dicitur deſponſata id eſt premiſſa ſimplicib9 verb̄ patris illa non ɔſentiente·hoc colligitur ex eo qd̄ dicit̄ circa finem decreuerat deſponſare vel infra ſeptennium deſ

ᶠ Itē ꝓpoſitū·ab h̄ loco vſq3 ad·§·ecce allegatur ꝙ ſpōſauerit neut̄ ɔiugū ſine ɔſenſu alteri9 pt̄ trāſire ad religionem·exinde vſq3 ad·§·cū ꝗ·ꝓbat ꝙ vterq3 ſpōſoꝝ pt̄·⁊ ex hijs ɔcludit̄ ibi ꝙ int̄ ſponſum ⁊ ſponſam nō eſt ɔiugium·

Sunt qui·humana·in auten·de nupt̄·§·diſtrahuntur·

ʰ Diuina·s·di·x·c·i·
ⁱ Diuina·q̄ tūc demum locum h3 cum carnali ɔmertio·vna caro ſūt·ex̄ d̄·conuer·ɔiu·ex publico·
ᵏ Latori·id ē xp̄o cui null9 reſiſtere poteſt·xi·q·iij·ſcd̄m·xix·q·ij·due·
ˡ Vna·fictōne iuris vir et vxor vna caro ſūt·vel erūt duo in carne vna·id eſt in vno carnali ope vl' ad vnā carnalem prolem ꝓcreandam·§ et fornicarij dicunt̄ vna caro·ꝯ·xxxij·q·iiij·in eo·
ᵐ In pollutione·ar·ꝙ vno intrā te mōaſteriū poſſit alt̄ ɔiugum in ſeclō remanē dūmodo ī caſtitate·non em̄ vid3 eſſe cā ꝓhibitionis n̄ pollutio·cauſa ꝗ ceſſante ceſſabit prohibitio quod ē verum ſi ē ſenex·vt extra de·conuer·coniug̃·cum ſis preditus·

ⁿ Minora·hoc nō tenet in honorib9·vt·s·xcv·di·illud·s·xxiiij·q·i·miramur

ᵒ Maiora·nō in honorib9·vt·di·l·q̄ h̄ gradu·⁊ ſi·xvi·q·ij·viſis·
ᵖ Anteacte·et nonne h̄ caſu augent ſibi merita·ſic faciunt enim vtrumq3·§ in p̄mo cāu nō delēt culpas·Itē nonne ɔiuges ɔmiſcēdo augēt ſibi merita·ſic § nō tm̄ nec ita expedite·lic3 q̄dā dicant ꝙ cū ɔmiſcent̄ etiā cā reddendi debiti vl' ꝓlis habēde non merent̄ premium·ſed min9 ſupplicium·ſed hoc improbat̄·ꝯ·xxxiij·q·v·ſi dicat·

epo cathanenſi. abſq; viri ꝯſenſu mõſterio ꝺputata mlier ad ei⁹ con

Multoꝝ ſortiū nõ vereť redire relacõe ꝯpim⁹ hāc apud vos olim ꝯſuetudinem fuiſſe vt ſubdiacones ſuis licite miſcerent ꝯiugib⁹ qꝺ ne denuo quiſq̄ preſumeret a ſuo dei ſedis noſtre diacone exauctoritate nr̄i ē ꝑdeceſſoris iſto mõ ꝓhibitum vt eodem tempore hij q̄ iam vxoribus fuerant copulati vnum e duob⁹ eligerent. id eſt ā certe nulla ratione miniſtrare ꝑſumerent ā a ſuis vxorib⁹ abſtinerēt. ⁊ q̄ntum ꝺr ſpecioſus tunc ſꝺdiacon⁹ ꝓ hac re ab amminiſtrationis ſe ſuſpēdit officio. ⁊ vſq; in obit⁹ ſui tempora notarij q̄dem geſſit officiū. ⁊ a miniſterio qꝺ ſꝺdiaconū oportuerat exhibē ceſſauit poſt cui⁹ obitum q̄a relicta ei⁹ honorata marito eſt ſociata. a tua fraternitate in monaſterio ꝯgnouimus eſſe deputatam. Ideoq; ſi vt ferť ei⁹ ſe maritus ab amminiſtracõe ſuſpenderit antedcē mulieri non debet officē ꝙ ad ſcꝺa ꝯiugij vota migrauerit. preſertim ſi non tali mente ſubdiacono iuncta eſt vt a carnis voluptatib⁹ abſtineret. Si ergo ſe ita veritatem quemadmoduꝫ edocti ſum⁹ habere ꝯgnoſcis. predictā te mulierem de monaſterio per oĩa ꝯuenit relaxare. vt ad ſuum maritum ſine aliq̄ poſſit fōmidine remeare. ¶ Item adriano panormitano notario Ad vxorē redire cogatur qui ſine eius ꝯſenſu religioſam veſtem ſuſcepit.

Agathoſa latrix pñcium queſta eſt viꝝ ſuū ꝯtra voluntatem ſuam in monaſterio vrbice abbatis eſſe ꝯuſum. Quaꝓpter experientie tue precipimus vt diligēti inq̄ſicõe diſcutiat ne forte ei⁹ voluntate ꝯuſus ſit vł ipa ſe mutare ꝓmiſerit. ⁊ ſi hꝰ repererit ⁊ illum in monaſterio permanē ꝓuideat ⁊ hanc ſic ꝓmiſit mutare compellat. Si vero nichil hoꝝ eſt nec quondam fornicationis crimen ꝓpter qꝺ licet etiam vxorē dimittere. predictam mulierem cõmiſiſſe ꝯgnoueris ne illius conuerſio vxori relicte in ſeclo fieri poſſit ꝑdicõis occaſio. volum⁹ vt maritū ſuū illi etiā ſi iam tonſorat⁹ ſit reddere debeas oĩi ꝓrſus occaſione ceſſante. Quia etiam ſi mundana lex ꝑcepit ꝯuſacõis gratia vtrolibꝫ inuito ſolui poſſe ꝯiugiū. diuina tamē lex fieri non permiſit. nam niſi fornicationis cauſa viꝝ vxorem dimittere nulla ratio ꝯcedit. Quia poſtq̄ copulatione ꝯiugij viri atq; mulieris vnum corp⁹ efficiť non pt̄ ex parte conuerti ⁊ ex parte manere in ſeculo ¶ Iteꝫ ex octaua ſinodo

Sine vxoris conſenſu religionis ꝓpoſitum viro ſumere non licet.

Si quis ꝯiugat⁹ vult conuerti ad monaſteriū non eſt recipiendus niſi prius a ꝯiuge caſtimoniam ꝓfitente fuerit abſolut⁹. Nā ſi illo viuente illa per incontinentiā alteri nupſerit proculdubio adultera erit. nec recipitur apud deum eiuſdem viri conūſio cuius ſequitur ꝯiugalis federis ꝓſtitutio. Tales igitur coniuges tunc ſine culpa ſecunť xp̄m. derelicto ſeculo ſi habet ex pari voluntate caſtitatis conſenſum. ¶ Itē ex decreto eugenij p̄pe.

Sine ꝯſciētia epi viro ⁊ vxori cauſa religionis diuertere non licet.

Si vir ⁊ vxor diuertere ꝓ ſola religioſa inter ſe conſenſerint vita nullatenus ſine cõſcientia

Multoꝝ. ꝯſuetudinē. ꝯtra. xxxi. di. añ triennium. in pn̄. ſꝫ ibi loqē poſt ꝓhibitionē et dicit. h. ꝙ pelagi⁹ vnā fecit tm̄ ꝯſtitutionē ſꝰ diſtinctione. et illā retractauit greg. vt ibi notaui. h. diċ ꝙ duas feċ vnā pure q̄ ibi reprobať. aliaꝫ quā hꝰ tangit non reprobando.

b ¶ Licite. ante ſubdiaconatum ductis. quia nec in tempore apłoꝝ in ſubdiaconatu licuit ꝯtrahē. lxxxiiij. di. cum in preterito.

c ¶ Prohibitū. ⁊ male. q: nec poterāt ꝑcipe ꝙ abſtinerēt ab vxorib⁹ q̄s erāt legitime adepti. nec etiam ꝙ abſtinēnt ab ꝯfitio. q: ſine culpa nõ poterant ꝑuari officio. ⁊ ideo fuit retractatū a greg. xxxi. di. c. i. diċ tn̄. h. ꝙ bn̄ q̄a abſtinere ab vxoribꝰ eis fuit interdictum ſi poſſent habē ꝯſenſum vxorum. Item dicit ꝙ interdictum fuit eis ex cā miniſterium ſꝫ ſine culpa. ſic et bn̄ficiuꝫ interdiciť ꝯiugatis. ex̄ de cle. ꝯiu. diuſis. ſic ſine culpa nõ ſine cauſa.

d ¶ Aut certe. ar. qꝺ id qꝺ ꝑ ſe ⁊ ſimpꝉr impari non pt̄ ſꝫ ꝑſuaderi vt ꝯtinētia. xxxij. q. i. integritas. ſub alternacõe ⁊ diſiunctione impari pt̄. vt. xxxij. di. lectores. ar. ꝯtra. ff de ꝯdi. inſtituť. q̄ ſub ꝯditione. ſ. i ſi quis.

e ¶ Suſpēdit. tēpore ꝓhibicõis ⁊ ita nõ fuit aſtrictus voto ꝯtinētie vł expꝛ̄ſſim vł interpretatiue. vn̄ ar. ē eū ⁊ vxorem ei⁹ ꝯtinentiam nõ vouiſſe.

f ¶ Notarij. ar. ꝯť. xx. q. iij. eos.

g ¶ Suſpēderit. ſec⁹ ſ̄ ſi ſe nõ ſuſpenderit. vn̄ muꝉr non preſumiť vouiſſe quod ꝯcedo eo ipo qꝺ licentiā viro dat ꝓmouēdi. ſꝫ q̄re ſepatur a viro ſecundo licet vouiſſet. Rn̄. q: vxor clerici debet ſe ꝯuťere alicui religioni. vt. s. xxviij. di. quia ſunt. et ſic preſumebať et dicebať de iſta. ar. ꝯtra. xx. q. iiij. eos.

h ¶ Nõ dꝫ. s. di. xxxij. ſeriati. ꝯtra in ſi. vbi ꝺr ꝙ nõ pt̄ alij nubē poſt mortē ꝑmi ſꝫ ibi recepta eāt iā ꝯtinētia in ſꝺdiaconibꝰ hꝰ nõ. non eñ nouit nec expꝛ̄ſſe nec tacite cū ei⁹ marit⁹ non fuit ꝓmot⁹ ad ordinē diaconalem. ⁊ in ſubdiaconali ordine bn̄ licebat tempore huius gregorij adherē vxori vel ꝯtrahē niſi poſtq̄ edidit illam ꝯſtõnem. xxxi. di. ante trienniū. ꝯiūcta ē ſꝺdiacono nõ ꝙ ipa tūc fecerit votum ꝙ

i ¶ Preſtim. i. ſi ſic poſt mortē ei⁹ ꝯtinēt perpetuo tūc nõ fuit matrimoniū cū ſcꝺo. ⁊ tūc dic ꝑſtim id ē tm̄. hꝰ ſm̄. h. cuius opinionem notaui. xxxij. di. ſeriati. ſꝫ ſm̄ opioꝫ nr̄aꝫ quā no. s. e. q. i. c. i. falſū eē

pꝫ nam ſm̄ hꝰ etiam ſi expreſſe vouiſſet q̄ ſi deuoueret ſe religioni nõ ſolemnizaret vt ibi dixi. nec ſeparaꝺiť a viro ſecūdo. ⁊ quocunq; mõ det licentiā ſiue intrāti religionē ſiue ordinē ſuſcipiēti non ſepabitur ſꝫ mrīmoniū. dic ſ̄ ſm̄ hꝰ ꝑſtim. i. maxie nā ꝑſumpcõeꝫ induceret ꝯť cā nõ tñ q̄ ſufficēt ad ſepacõeꝫ. vꝛꝫ autē dando licentiā intelligať ſolemniter vouē. no. xxxij. di. ſeriati. et. xxviij. di. ſi ſe cuiq̄.

k Agathoſa. cõuſum. lꝫ recipi nõ ꝺbuerit niſi vir ⁊ vxor ꝯuťerēťur. s. e. ſunt qui dicunt.

l ¶ Volūtatē. hꝰ habes ꝙ ꝯſenſus vxoris ſufficiť lꝫ ipſa expꝛ̄ſſe nõ voueat nec intret religionē ad hꝰ vt marit⁹ poſſit intrare religioneꝫ. xxxij. q. v. q̄ vxorem. et expreſſum videť. ex̄ de conū. ꝯiug. veniens. ⁊. c. ꝯſtitut⁹. nam dando licentiam vouē intelligitur. xxxij. di. ſeriatim. xxviij. di. diaconi. ⁊. c ſi qua vidua. ſꝫ expreſſe contra diċ ex̄ de ꝯuer. ꝯiug. c. i. Quidam dicūt licentiā vxoris nõ ſufficē niſi ipa intret religionē. ⁊. c. illꝺ. xxxiij. q. v. q̄ vxoreꝫ. intelligūt loq̄ de ꝯſilio. ⁊ qꝺ hꝰ diċ. ſi vero nichil horū dicūt ꝙ hꝰ dictio hoꝝ hꝰ demonſtret hꝰ duo membra ſcꝫ crimē fornicacõis ⁊ hꝰ ꝙ ipſa ſe mutare ꝓmiſit. et exponūt hꝰ vł ꝓ ⁊. alij dicūt ꝙ ſola licētia ſuff. ē ⁊ dāꝺo licentiā intelligiť vouē et cogiť intrare religionem niſi ſit vetula. vt ex̄. e. cū ſis ꝑdit⁹. ⁊ intelligūt q̄dā decretalē. ꝑmā de ꝯuer. ꝯiu. de licentia extorta. ꝓbabiliter pt̄ dici ꝙ ſi muꝉr ignara iuris dederit licentiā nõ itelligitur vouiſſe et tūc pt̄ maitū repetē ſecus ſi ius ſci

m ¶ Promiſerit ꝯpellēda eñ ē ſi ſe ꝓmiſit futurā mõachā. ar. xij. q. ij. quicunq; ſuffragio. niſi maius periculum timeať. ex̄ q̄ cle. vł vo. veniens. vel dic ꝓmiſerit ſe deuouendo religioni.

n ¶ Hoꝝ. ſcilicet ꝙ nec illa ſe mutare ꝓmiſit nec ꝯſenſit.

o ¶ Nec quondā ⁊ē. hꝰ petitorio agebať et ideo excipiť de fornicacõne alias ꝑmo reſtitueret. ex̄ de reſti. ſpoł. ex ꝯqueſtione.

p ¶ Fornicationis. publice ꝯmiſſe. vt ex̄ de diuor. ſiḡficaſti. alias ſi ſine iudicio eccleſie dimiſſa eſſet reſtitueret niſi ipſa ſe expoliaſſꝫ vagādo cū adultero. vel veri⁹ dicas ꝙ hꝰ referebať queſtio ꝙ ipa non erat ſpoliata quando dicebať ꝙ ei⁹ voluntate intraſſet religionem.

q ¶ Conūſio. ante iudiciū eccie neuter poteſt intrare monaſterium

altero inuito niſi cū publice fornicata eſt· tūc vir ea inuita poteſt intrare monaſteriū ſ3 nō illa· ſ3 fcā ſepacōe iudicō eccīe ſm· h· neuter tenet̄ alteri ⁊ vterq3 ceſſit iuri ſuo· ar· vij· q· i· q̄ piculoſum· ⁊ iō vt dic̄· h· q vterq3 intrare pt̄ reliq̄ inuito· illud aūt apl̄i aut maneat innupta aut reconciliet̄ q de dimittente loquit̄ intelligit̄ ante ſententiam eccīe· Jo· Sed aūt· ɔtradicit· h· vt· C· d̄ adul· auten· ſ3 hodie· b

a ¶ Tonſorat9· ſm· h· poſt mortem vxoris tenet̄ redire ad monaſterium nec dec̄· illa ex̄ de ɔuer· ɔiu· q̄dam· obſtat· lic3 ingreſſ9 nō teneat q̄tum ad ſe tn̄ monachus eſt ſic̄ extinctores ſpūs· ſ· licet cū extinguē nō poſſint q̄ ad ſe tn̄ extinctores iudicantur· i· q· i· iudices· videtur tn̄ illa gloſa ſ3 nūq̄d ɔtraria huic· Jo· male dixit· h· cū iterū approbata ſit in noua conpilatione illa dec̄· q̄dam· h·

b ¶ Debeas· ſed nunq̄d iſte q̄ redditur vxori poterit ab ea exigere debitum· vl̄ ei exigenti reddē· dic q exigenti tenet̄ reddē· qd̄ em̄ ſuū erat ſc3 exigē do uere poterat ſed nō alienum ſc3 nō reddē· vt· xxxiij· q· v· vna· ſed ab ea exigē non poterit· ar· ex̄ d̄ ɔuer· ɔiu· quidā intrauit· quia quantū in ſe fuit voto ſe aſtrinxit· ſed nunq̄d ea mortua poterit abbas illum repetere vel iſte poterit aliam ducere· ⁊ dicendū q abbas iſtum repetere nō poterit q̄ votum nullum fuit ⁊ nō fuit mōachus nō tn̄ aliam ducē poterit· q̄a q̄tum in ſe fuit ſe voto ligauit· ſi tn̄ duxerit de fcō erit matrimoniū int̄ eos· vt ex̄· e· plac3· h· tn̄ ɔtrarium dixit· et dixit qd̄ nō eſſet dec̄· q̄ eſt ex̄· e· q̄dā· ſi tn̄ aliq̄s de licentia vxoris ſue intrauit religionē· ſatis pt̄ dici q mortua vxore q̄ eū repetat cogit̄ reuerti ad monaſteriū et ſi ɔtraheret nō tenēt· vt· ex̄· e· t· ex pte· ij· Jo·

c ¶ Dimittē· ar· q alt̄ ɔiugū non pt̄ intrare religionē altero ɔſentiente poſtq̄ ſunt vna caro effecti· et ſic habem9 duos caſus ī quibus poſt carnalē copulā vir pt̄ ſepari ab vxore q̄tum ad reddendum d̄ebitū et cohitacōez ſc3 fornicacōez· tn̄ poſt ſepacōez fcām ab eccīa antea nō· vt· ij· xxx· q· vi· multoꝝ· xxxiij· q· ij· ſeculares· ⁊ votū ɔuerſionis ⁊ tūc exigit̄ vt illa ɔſentiat ⁊ ſimilit̄ ɔuertat̄ et ꝓfiteat̄ ſi eſt iuuenis· ſi vetula ſaltē ꝓfitea̅t̄ ɔtinētiā ppetuā· ex̄· d̄· ɔuer· ɔiu· cū ſis

S ¶ Si quis· ꝓficēte· i· tranſeunte ad religionē ſi ē iuuenis· ꝓditus alias ille nō eſt recipiend9· ex̄ de ɔuer· ɔiu· cū ſis predit9·

e ¶ Viri· ex̄ de ɔuer· coniug̃· ſane· et· c· coniugatus·

S ¶ Si vir· ɔſcientia· h̄ gñalit̄ obtinet vt ſemp aucte eccīe fiat ſeparacō· vt· xxxv· q· vi· multoꝝ· s· xix· q· ij· due· ɔt̄ ibi ſec9 in clerico ſi tn̄ ſine aucte epi iſtud fiat· tenet vt gñaliter interp̄tat̄ ɔſuetudo vel in eo caſu exaudi cū voluerint ɔſtruere monaſterium in quo ſe ɔuertant ſine conſenſu epi· ar· de· ɔ· di· i· nemo·

g ¶ Non ſoluit̄· ñ poſtea alter ratū haberet ingreſſum alteri9· ar·

S ¶ Si tu abſtines· licentiam· i· occaſionem· xxxiij· q· v· mulier·

h ¶ Imputabit̄· a deo q ſm Jo· fauent̄· non poterit dimittere

epiſcopi fiat vt ab eo ſingulariter prouiſo ɔſtituantur loco· Nam vxore volente aut altero eorum etiam pro tali re matrimonium non ſoluit· ¶ Item auguſtinus de adulterinis ɔiugijs· Sine vxoris voluntate viro continere non licet

Si tu abſtines ſine vxoris voluntate tribuis ei fornicandi licentiam· ⁊ peccatum illius tue imputabit̄ abſtinentie· ¶ Item gregori9 vrbico abbati· Vir nō eſt accipiēdus i mōſterium ñ ⁊ vxor cōuertat̄·

Quia agatho lator preſentium in monaſterio dilectionis tue ɔuerti deſiderat· hortamur vt cū omni dulcedine deuocōne eq3 eum ſuſcipias· Quem tamen ita ſuſcipiendum eſſe cognoſce ſi et vxor illi9 cū eo ſiīr ɔuerti voluerit· Nam dum vnum vtroꝝq3 corpus coniugij copulacōe ſit factū incongruū eſt partem conuerti ⁊ partē in ſeculo remanere· ¶ Item nicolaus papa Continentie vota non licet vxori ſuſcipe niſi eandē vitam vir eius eligerit·

Scripſit nobis teberga regina ſe velle regia dignitate ſeu copula maritali exui ⁊ ſola vita priuata eſſe contentam deſiderare· cui reſcripſimus hoc nō aliter fieri poſſe niſi eandem vitam coniunx eius lotarius elegerit· Nā licet ſit ſcriptum· quod deus coniunx homo non ſeparet· deus tamen et non homo ſeparat· quando diuini amoris intuitu ex conſenſu vtriuſq3 cōiugis matrimonia diſſoluuntur· aliter autem fieri mutuam ſeparationē veſtrā prohibim9· ¶ Ecce q ɔiugati ſine conſenſu alterius continentiam profiteri non poſſunt· Sponſi vero etiam inconſultis quas ſibi deſponſauerunt exemplis ⁊ auctoritate probantur cōtinentiam poſſe ſeruare· Vt enim refert beatus ieronimus beat9 macharius precipuus inter criſti heremitas celebrato nuptiarum conuiuio cum veſpere thalamum eſſet ingreſſurus ex vrbe egrediens tranſmarina petijt ⁊ heremi ſolitudinem ſibi elegit Item beatus allexius epiphanij clariſſimi fili9 ſimiliter ex nuptijs diuina gratia vocat9 ſponſam deſeruit ⁊ nudus criſto famulari cepit· Horum exemplo patet q ſponſi non exquiſito conſenſu ſuarum ſponſarum continentiam valent profiteri· ¶ Probatur idem auctoritate euſebij pape dicentis· Deſponſata puella nō phibet̄ mōſterium eligere·

Deſponſatā puellam non licet parentib9 alij viro tradere· licet tamē illi monaſterium ſibi eligere· ¶ Itē gregorius in regiſtro Deſpōſata monaſterium impune eligere poteſt·

eam ꝑpt̄ talē fornicacōez· nam q̄ occaſionē dannū dē· et· s· di· l· ſtudeat· et· c· ſepe· s· i· q· i· placuit· ⁊ eſt ar· ꝓ eo in auté· vt liceat matri ⁊ auie· ſ· quia vero plurimas· in ſi· coll̄· viij· qd̄ non credo· extra de diuor· ſignificaſti· licet enim det occaſionem ille· tn̄ ipa deb3 ſitē3 ſuare caſtitatis· ar· s· e· agathoſa· ⁊· xxxiij· q· v· q d̄o· niſi eam tradat alij adulterandā· ex̄ de eo q̄ ɔgno· ɔſang̃· vxo· diſcretionem· ff· ſoluma· cum mulier· dic q̄ h̄ tue abſtinentie id eſt abſtinenti tibi imputabitur pcc̄m· qd̄ omittit ei debitū denegando·

Quia agatho· coniugij· s· · di· xl· ſicut· C· d̄ epis· ⁊· cle· d̄o nobis· C· d̄ ag· ⁊ cē· cū ſimus· li· xi·

Scripſit· dignitate· ar· q h̄ ipo q q̄s efficitur monachus deſinit eſſe rex vel impator vl̄ papa vel ep̄us· ar· vij· · q· i· h̄ nequaq̄· ⁊ ē ar· q ius regni non tranſit ad monaſteriū ſ3 ad ſucceſſores ſāguinis tn̄ vbi p ſucceſſionem habetur· ſic d̄ comitatu ⁊ ducatu· ar· tn̄ hic ſumit̄ ſophiſtice nā iſta non erat regina niſi q̄a vxor regis fuit ſicut vxor ɔſul̄ d̄r ɔſularis· ff· d̄ ſenat̄· femine· eo q̄ ipo q volebat exui copula maritali q̄ ⁊ dignitate regia·

h ¶ Poſſe· ſ3 non ne vir eius publicus erat adult̄ cū galdrada· vt· ij· q· i· ſcel9· q̄re q̄ nō potuit ab eo recedere· vt· s· e· agathoſa· etiam ſine iudicō eccīe· ut ex̄ de diuor· ſigficaſti· potes dicē q adhuc ñ ſupduxerit galdradā· vel idō nō potuit ab eo recedē q̄a d̄ h̄ ipſo erat queſtio an eſſet vxō eius vl̄ nō· Jo·

i ¶ Ecce· ꝓbauit q alt̄ ɔiugū altero iuito nō pt̄ trāſire ad religionē· nūc poit aſſumptionē ſc3 q ſpōſus h̄ pt̄· et ex ea infertur q̄ nō eſt ɔiunx· ij· e· ſ· cum q̄·

m ¶ Solitudinē· dicūt tn̄ q̄dā q viſta heremiticā non ſoluit matrimonium· q2 heremita non ē pſona religioſa niſi ſpecialit̄ ſe deuoueat alicui religioni ſiue ordini· nam heremita h3 ꝓpū· vt· xix· q· ij· ſ· econtra· vnde ſi ɔtrahit matrimoniū tenet· alij dicūt q ē religioſa pſona et talis religio hab3 votū ɔtinētie annexū· Si tn̄ q̄s in ꝓpa domo vellet religioſam vitam ducere talis religio non diſſoluit ſponſalia· vt extra de conuer· coniu·

D ¶ Deſponſatā· monaſteriū· ſed obicitur ſponſus ex pte· ij· ſ· ſi· intrat religionē ſ3 mōachi nolūt eum recipere añ legitimā ꝓbatōez cū nec debeāt· vt ex̄ d̄ regu· ad apoſtolicā· nūq̄d q̄ ſpōſa tā diu tenet̄ eū exſpectare forte p annū vl̄ triennū· ſm q ē notus vel ignotus et ipa tal̄ eſt q ɔtinere non pt̄· ad h̄ dicō q ſi ſine licentia vxoris trāſit ad religionē non hēbit tps ꝓbacōis ñ duos menſes· ſi autē d̄ ei9 volūtate tranſit tenet̄ ɔtinere vſq3quo ſit elapſum tps ꝓbacōis· et q dic̄ dec̄· ex̄ de conuer· ɔiug̃· ex publico· q duo mēſes tm̄ dent̄ ad ſumendū habitum religionis· intelligas de illo qui ſine vxoris voluntate trāſit· ſimiliter diſtinguo in clerico tranſeunte ad religionē vt ſi de licentia epi trāſit q poſt tps ꝓbacōis poteſt petere pri ora ſtipendia· ſecus ſi ſine licentia· Jo· quid iuris ſit de hoc in queſtionibus notaui· h· lau· tamen dicit q ſi alter dat licentiam

alteri non intelligitur dediſſe niſi ſm ꝙ de iure debet habere ſcilicet vſqȝ ad duos mēſes. ſȝ qd ſi nō vult eligē monaſterium ſȝ in ꝓpria do mo vult habitū ſumē vel ↄtinentiam vouere. dicim9 ꝙ nō poteſt vt habes ex̄ de ↄuer. ↄiug. ex pte. in. ſi. nec ſponſus pt̄ ad ecc̄iam ſecu= larem ↄuerti vel ordinē accipe. vt extra de cle. ↄiu. c. ij. ⁊. s. e. ſi vir et dic. h. ꝙ cū ſponſus dat licentiam ſponſe et econuſo intrādi mona ſterium non ſoluit̄ matrimoniū. ſȝ ↄpellend9 eſt et ipē intrare mona= ſterium. baz. dixit qd nec ſoluit̄ nec ↄpellit̄ intrare. et ſi cōtraxit habet duos viros muli= er. v. vir duas vx ores. tu dic ꝙ ſiue ea volente ſiue in uita trāſeat alter non cōpelleretur intrare i monaſte rium. qr cū ei dat licentiam intelli= gitur dare auc̄ta te et iure illi9 ca= nonis. ex publico. ex̄ de conuer. ↄiu. ⁊ diſſoluit̄ matri= moniuȝ vt dicitur expreſſe in aut. d̄ ſanct. epis. §. ſpō= ſalibus cāȝ. ibi dr̄ expreſſe ꝙ vincu lum illud rumpit̄ licet ad h̄ rn̄deri poſſit p capl̄m. s. e. ſcripſit. nam ibi dr̄ mr̄imonium diſ ſolui poſt carnalē copulam quod eſt impoſſibile niſi q̄ ad ſuitutē. xxxij. q. vj. tantum va let. dicit tn̄ impa tor ꝙ quicq̄d li= gatur ſolubile ē. i aut. d̄ nup. coll̄. iiij. §. nuptias.

Decreta. pone ꝙ ſpon= ſus dicit ſponſe i= tra religionem et ego continebo nū quid matrimoniū rumpitur. quidaȝ dicunt ꝙ ſi conti= net non rumpit̄. ſi vero cōtrahit rū pitur. vnde ſcd̄m eos non ſola reli= gio rumpit ſȝ reli gio cum copula. Itē qd ſi iurauit vterqȝ ꝙ non in= traret religioneȝ queritur vtꝝ in= trare poſſit et vi= detur ꝙ nō. xxij. q. iiij. §. illicitum ar. ↄtra. xix. q. ij. due. dic ꝙ non dȝ intrare ⁊ cum re= ligio ſoluat vincu lum mr̄imonij vi= detur ꝙ ⁊ vincu= lū iuramti. vt ex̄ d̄ ſpō. ↄmiſſum. et ex̄ de iureiur. puenit. ij. ↄquas alē alteri debit reſtituent̄ ei. vt ex= tra de ↄuer. ↄiug. ex publico. licȝ poſſit vi= deri ꝙ ille p quē ſtat ꝙ mr̄imonium non ↄſummat̄ deberet puniri. vt. C. de ſpō. l. vl. ſȝ non eſt ita. ſi tamen oſculum interuenit non pt̄ ſpō ſus niſi dimidiam ptē reꝝ dataꝝ ab ipa repetē. ſȝ mulier totum re

b ¶ Damno. res emm= perit qd dedit. C. de dona. ante nup. ſi a ſponſo.

Quod autem. de hac materia habes. xxxiij. q. i. c. i.

Decreta legalia deſponſatam ſi ↄiūti voluerit nullo omnino cenſuerīt damno mulctari. ¶ Cū ḡ ↄiugatoꝝ ↄtinentia niſi ex ambo rum ↄſenſu deo offerri non valeat cū vir ſui corpis poteſtatē non ha beat ſȝ mulier Qd aūt ſponſe mona ſteriū poſſint eligē ⁊ ſponſi non exq̄ ſito ↄſenſu ſpōſaꝝ ꝓpoſitū melioris vite aſſumē valeant. patet ꝙ inter ſponſum ⁊ ſponſaȝ ↄiugium non eſt Itē cū ſm aug. illa mulier non pti neat ad mr̄imonium cū q̄ docet̄ nō fuiſſe ↄmixtio ſex9 Item cū ſm leo nem illa nō ptineat ad mr̄imonium in q̄ docet̄ non fuiſſe nuptiale miſte rium. apparet ꝙ inter ſponſum et ſponſam ↄiugiū nō eſt Itē nicola9 pp̄ p̄cipit de hijs qui ab aduerſarijs excecant̄ ꝗ membris detruncant̄ vt ob hāc infirmitatē taliū ↄiugia nō ſoluant̄. ¶ De hijs aūt q̄ cauſa fri= giditatis debitū vxoribꝫ reddē nō pn̄t. ſtatuit greḡ. pp̄ vt vterqȝ eoꝝ ſeptima manu ꝓpinquoꝝ tactis ſa= croſcis reliquijs iureiurando dicat. ꝙ nunq̄ꝑ p ↄmixtionem carnis ↄiūc= ti vna caro effecti fuiſſent. tūc mu lier ſcd̄as nuptias poterit ↄtrahē. vir aūt q̄ frigide nature eſt mane= at ſine ſpe ↄiugij ¶ Vn̄ idē ſcribit venerio carolitano epō ita dicens.

Si mulier probauerit ꝙ a viro ſuo nunq̄ꝑ ſit cognita ſeparentur

Quod aūt interrogaſti me de hijs q̄ in mr̄imonio iuncti ſūt ſȝ nubē non poſſunt ſi ille aliam vel illa aliū poſſit accipe de q̄bꝫ ſcriptū eſt. vir ⁊ mulier ſi ſe ↄiunxerint po= ſtea dicat mulier de viro ꝙ non poſ ſit cum illa coire ſi pt̄ ꝓbare p veꝝ iudicium qd veꝝ ſit accipiat alium ¶ Ecce impoſſibilitas coeundi ſi poſt carnalem copulam inuēta fue rit in aliq̄ nō ſoluit ↄiugiū. Si vero an̄ carnalē copulā deprehēſa fuerit liberꝫ fac̄ mulieri aliuȝ viꝝ accipe. vn̄ apparet illos nō fuiſſe ↄiuges. a lioqui nō licēt eis ab inuicē diſce= dere excepta cā fornicaconis. et ſic diſcedētes optet manere innuptos aut ſibi inuicē reconciliari. Item ſi ſpōſa ↄiūx eſſet mortuo ſpōſo mane ret vidua. ſi aūt vidua eſſet vir ei9 ad ſacros ordines ↄſcendē nō poſſȝ. Marit9 em̄ vidue eque ſic̄ ⁊ biga= mus ſacerdos fieri ꝓhibet̄. ex hui9 autem copula nullus ꝓhibetur a ſa cris ordinibꝫ. vt enim gelaſius pa= pa ait. Nichil eſt quantum ad hūc articulū attinet qd ei obuiet de ca= nonicis inſtitutis. apparet ḡ hos nō fuiſſe ↄiuges. Item ſi ↄiuges eſſent diſceſſio abinuiceȝ eſſet diuorcium Sed hoꝝ ſepacōne negat ambroſ. eſſe diuortium. dicens de beata ma= ria quam ioſeph ſibi deſponſauerat ⁊ in ſuā duxerāt. ioſeph nunq̄ꝑ cog= nouit eam Nam ſi vir iuſt9 eā cog nouiſſet nunq̄ꝑ a ſe diſcedē paſſus eſſet. nec dn̄s q̄ vxorem p̄ceperat a viro nō diſcedē n̄ cauſa fornicacōis ↄmēdās eā diſcipl̄o auctor diuorcij fuiſſȝ. Ecce ↄmēdacō marie iohi ⁊ detractatio a ioſeph negat̄ fuiſſe di uorcium qr ioſeph non ↄgnouerat eā. vn̄ apparet eos nō fuiſſe ↄiuges Si aūt beata maria quā ioſeph ſibi deſponſauerat ⁊ in vxoreȝ duxerat ↄiūx negat̄ fuiſſe. multominꝰ iſta q̄ ſimpliciter ſponſa erat ↄiunx eſt ap pellanda ¶ Itē ex concilio aure lianenſi

Qui vxoris ſororē pollue rit neutrā hēre valet

Qui dor= mierit cū duabꝫ ſororibꝫ ⁊ v= na ex ill̄ ante vxor fuerit neutrā ex ipis habeat. nec ipi adulteri vnq̄ꝑ i ↄiugio copulent̄. id ē nec ꝓpe vxori ſibi licet reddere debitum. quam ſi= bi reddidit illicitam ſororem eius ↄgnoſcēdo. nec ec̄ poſt mortē vxoris licet ei vel adultere alij copulari in

e ¶ Nubere. i. carnaliter ↄmiſceri. vt. s. di. xxxiiij. valentino.
e ¶ Scriptū eſt. in lumbarda et ita eſt ar. ꝙ leges induci poſſunt in cauſ̄ mr̄imonialibꝫ. nā et i accuſacōe etiā clericoꝝ inducūt̄. ar. iij. q.
f ¶ Probare. ꝗ. xxxiij. q. i. ſi q̄s accepit. ↄtra. ex̄ de ix. dignum deſpō. impu. ↄtinebat̄. ex̄ de clanō. deſpō. ſi q̄s clam. et ex̄ de frigi. et malefi. c. i. in hijs oībꝫ dr̄ ꝙ ꝓbacōni viri ſtandū ē ⁊ etiā ſacram to viri. vt in. c. ↄtinebatur. ſȝ h̄ intelligit̄ cum vir tacet ⁊ ꝓbacōes nō hȝ. imo verior ē ſolucō ꝙ h̄ locū hȝ quotiens muli= er que virgo ē ſe incognitam vult ꝓbare p aſpectū corpis h̄ ꝓbatio preferit̄ oībꝫ ec̄ iuramto viri. ex̄ d̄ ꝓba. ꝓpoſuiſti. validior em̄ ē res et meli9 ingreditur animo occultata fide quam per au res. inſti. d̄ grad. ↄgna. §. hacten9. ⁊. §. Item ↄſobri ni. ſȝ ſi fuiſſet mu lier potius crede= retur viro ⁊ ſic lo quunt̄ ↄtraria.

g ¶ Ecce inſtitutis. xxxiiij. di. c.
h ¶ Negat. vl. reuera nō ē diuor cium ꝓpe ſumpto vocabulo. qr diuō cium dicit̄ int̄ car nalit̄ cognitos. repudium int̄ ſpō ſos. ff. de. v. ſig. inter ſtuprum. §. diuorcium.
i ¶ Vn̄ apparet. totū ē allegatio.

Qui dormie= rit. quidam dixert h̄ capitu= lum intelligendū ſcd̄m dec̄. ex̄ d̄ di uorc̄. c. ſi qua. et extra de ſpon. re= quiſiuit. ſȝ ille de cretales paꝝ fa= ciunt. h. vero et baȝ. dicunt poti9 ſtandū euangelio vnde intelligunt h̄. qd exigē nō po teſt ſed reddere tenetur. vnde ſic intelligunt ſequē tem lr̄am. non li/ ceat ꝓprie vxori reddere ſibi debi tū. id eſt ipſe non pt̄ petere debitū ab ea. et ita intel ligunt predictas dec̄. nam ſuos pec cata tenē debent auctores. C. d̄ pe. ſanctiſſim9. ⁊ ē hoc die expreſſum. ex̄ de eo q̄ ↄgno. cō. vx. ſue. diſcretio= nem. ⁊ maxime cū affinitas ſpiritual̄ ſit maior q̄ꝑ carnal̄. vt. xxx. q. iij. ita diligere. ſȝ ꝓpter ſpūalem ſuperuenientem non ſepatur. xxx. q. i. ad limina.

k ¶ In ↄiugio. xxxij. q. vij. quedam. et. ꝗ. xxxiij. q. ij. ſi q̄s ↄtra. ſȝ ibi

Quidā dotauit. i. donacōeȝ ꝓpter nuptias de dit. nā ſm legē mulier dat dotē ⁊ vir donacōeȝ. ex̄ de dona. int̄ virum ⁊ vx. nuper. neutra fuit vxor. ſi fuit ſponſa de preſenti ꝙ videtur magis ex

n ¶ Sed mecbus. eo ꝙ dixit non potuit ei commiſceri. quia ad id

ſponſus iam deuenerat vt temptaret ƺ non potuit aliquo impedimẽto impedit9 · vel ſi fuit ſponſa d̄ futuro cum q̄ non cõmittitur mechia id eſt adulterium · dic mechus et mecha · i · fornicari9 ⁊ fornicaria q̄a fornicatio mechia dicit̄ · ar · xxxij · q · iiij · meretrices · et h̄ eſt q̄ ſequit̄ fornicationis ⁊c̄ · ❡ Item ſponſe ſi erat ſponſa de preſenti · ecce minus puniunt̄ iſti q̄ adulteri in ſupiori caplo · ſed

a ❡ Licita · poſt mõ hoc non cõtingit ꝓpter cõiugiũ vt intelligit gand̄ · ƺ quia peccauerunt minus ob publice honeſtatis iuſticiam q̄ ſi eſſet iam cognita et affinitas interueniſſet ·

Si quis ſponſam · ſcilicet de futuro ·

c ❡ Pater · q̄re ƺ frater cõmittit̄ vxorem habere in conſimili caſu · vt · s · ſcʒ in caplo p̄cedenti · ſed · q2 p̄r ꝓximior eſt filio q̄ frat̄ · nam vna perſona intelligit̄ cũ eo · vnde magis punitur · xxxv · q · ij · ƺ · hac auctoritate

d ❡ Si illa · tate apparet · allegando dicit ·

e ❡ Deſponſa · de futuro · nã ſi ſit d̄ p̄ñti idẽ eſt q̄ in cognita ·

Raptor · noluerit · d̄ ſcõ ſupple ſi intelligas d̄ ſpõſa de preſenti · naʒ de iure cõpellitur eaʒ recipere ſi ipſa non peccauit nec cõſenſit ƺ per vim paſſa ẽ · ar · xxxij · q · v · reuera · ⁊ ff de adult̄ · ſi vxor · § · ſi quis plane · niſi velit ſponſus religionẽ intrare · vt ex̄ d̄ conũ cõiu · ex publico · ⁊ ſm̄ hoc q̄ dicitur in ſi · quia illa poſſit nubere cũ alio intelligas poſt mortem viri ſui · ſi aũt ſponſa ẽ d̄ futuro non eſt cõpellend9 q̄a libera debent eſſe matrimonia · ex̄ d̄ ſpon · requiſiuit · nã ꝓpter modicã cãm dimitti poteſt ſpõſa d̄ futuro · ex̄ de iureiur̄ · queãdmodũ ·

g ❡ Nõ fuerit ante vel poſt · non enim refert qñ dolus committatur · ar · i · q · i · eos · ff · d̄ calũ · l · i · § · q̄ autem

h ❡ Conſentiens · tũc eñi non poſſet nubẽ ñ timeret ei9 incõtinẽtia · vt ex̄ de eo q̄ cognouit cõſan · ex lr̃is · in ſi · ⁊ xxxvi · q · ij · ſi autem ·

Statutũ ẽ · rapuerit · i · violent̄ corrupit · ſi h̄ intelligas de ſpõſa

i ❡ Alij · i · ſponſo q̄ ẽ ali9 a raptore · ⁊ ſm̄ h̄ dic nubẽdi d̄ p̄ñti dic id eſt carnaliter cõmiſcendi · ſi autem legas de ſponſa de futuro dicas alij ſcʒ a ſponſo et raptore · naʒ cum raptore dʒ cõtrahẽ in odium rapine ſi autẽ cõtrahat cũ eo tenet mr̃imoniũ ex̄ de rapt̄ · accedens ·

k ❡ Conſentiens · ĩ · xxxvi · q · ij · ſi autem · contra · ƺ h̄ de rigore ·

l ❡ Se cõiugẽ p̄ſumpſerit · ĩ · xxxiiij · q · ij · nõ ſatis · xxxvi · q · ij · tria · cõt̄ · ƺ ibi d̄ rapta nõdũ alteri d̄ſponſata · h̄ vero de rapta alteri deſponſata

m ❡ Vſqʒ ad ſatiſfactionẽ · i · donec penitentiaʒ agant de rapina ·

n ❡ Apperet · ƺ ſciendũ · ponit diſtinctionẽ ſuã d̄ mr̃imonio iniciato et iam ꝓbat p capitulũ · q̄ ſane itellecta aliud ſonãt

Cõiugium ❡ Deſponſa vero econtra legit̄ in cõcilio triburienſi de eo qui dormiuerit cum ſponſa fratris ſui ·

Quidam deſponſauit vxoreʒ et dotauit eã ⁊ cũ ea coire non potuit · quaʒ clanculo frat̄ ei9 cõrupit ⁊ grauidaʒ reddidit · Decretuʒ eſt vt q̄uis eſſe nupta nõ potuerit legitimo viro · deſponſataʒ tñ fratri frat̄ habere non poſſit ſi mechus et mecha fornicacõnis q̄deʒ vindictã ſuſtineant · licita vero cõiugia eis nõ negentur · ❡ Item ex eodem ·

Qui ſponſaʒ filij ſui oppreſſerit ſimul cum ea ſine ſpe coniugij remaneat ·

Si q̄s ſponſaʒ filij ſui opꝛeſſerit ⁊ poſtea eã fili9 ei9 duxerit · pater poſtmodum non habeat vxorem nec mulier viꝝ · fili9 q̄ patris facinus ignorauerit aliam accipiat · ❡ Si illa quam vir ſororis ſue cognouerit perpetuo copulari ꝓhibet̄ · hic vero qui ſponſaʒ fratris ſui corrupit pacta penitentia matrimonium cõtrahẽ permittit̄ · apparet hanc non fuiſſe cõiugeʒ fratris eius Iteʒ mulier cauſa fornicacõis a viro ſuo dimiſſa q̄ ei reconciliabitur q̄ illo viuẽte inupta manebit ❡ De ſpõſa vero econt̄ inueniẽ in p̄mo libro capitularium in quo ita legit̄ ·

Si ſponſus vi raptam recipere noluerit liceat ſibi nubere alij ·

Raptor publica penitẽtia mulctet̄ · raptam vero ſi ſponſ9 recipere noluerit ⁊ ipſa eidem crimini cõſentiens nõ fuerit · nubẽdi licentia alij non neget̄ · ❡ Item ex cõcilio toletano · ❡ De eodem ·

Statutũ ẽ a ſacro cõuentu vt ſi q̄s ſponſaʒ alteri9 rapuerit publica penitentia mulctetur ⁊ ſine ſpe cõiugij maneat · ⁊ ſi ipſa eideʒ criminĩ cõſentiens non fuerit nubendi licẽtia alij non neget̄ · qd̄ ſi poſt h̄ ſe cõiungẽ p̄ſumpſerit vterqʒ vſqʒ ad ſatiſfactionem anathematizet̄ ·

❡ Apparet ƺ hanc nõ fuiſſe cõiugẽ cui viuente ſponſo alteri nubendi licentia non negat̄ · Quomodo ƺ ſecundũ ambroſ · ⁊ reliquos patres ſponſe cõiuges appellant̄ ⁊ hijs omnibus argumentis coniuges non eſſe probant̄ · Sʒ ſciendũ eſt q̄ coniugiũ d̄ſpõſacõe iniciat̄ cõmixtõe pficit̄ · vñ int̄ ſponſuʒ ⁊ ſponſaʒ cõiugium ẽ · ſʒ iniciatum inter copulatos cõiugiũ ẽ ratuʒ · ❡ Vnde ambro ·

In deſponſatione cõiugiũ iniciatur

Cum iniciatur cõiugium cõiugij nomen aſciſcit̄ · niſi tunc cum puella viri cõmixtõne cognoſcitur · ❡ Ecce q̄ in deſponſacõe cõiugiũ iniciatur non perficitur ❡ Itẽ ambroſi9 in libro de patriarchis ·

Cõiũctõis cõmixtio mr̃imoniũ perficit

In omni matrimonio cõiunctõ intelligit̄ ſpiritual̄ quam cõfirmat ⁊ perficit cõiunctorum cõmixtio corporalis · ❡ Item ieronim9 ſup abdiam prophetam ·

Mr̃imoniũ ſpõſali cõiũctõe iniciatur cõmixtione perficitur

Qua ꝓpt̄ in filiab9 veſtris fornicabunt̄ ⁊ ſponſe veſtre adultere erunt · Notandum q̄ in filiab9 dicit futuram fornicationem · ⁊ in coniugijs adulteria que ſponſali coniunctione iniciantur ⁊ conmixtione corporum pficiuntur · ❡ Item ambroſius ad paternum · Cũ d̄ſpõſata fuerit tradita ⁊ in v̄ſuʒ deducta rite coniunx appellatur

Si quis deſponſata ſibi et tradita vtatur rite cõiugium vocatur ❡ Quare autem poſt nuptialia pacta nõ ſtatim tradant̄ ſponſe · Auguſtinũs libro · iiij · cõfeſſionũ oſtẽdit dicẽs Quare ſpõſe nõ ſtatim poſt pactũ tradantur

Inſtitutũ eſt vt iã pacte ſpõſe nõ ſtatim tradãt̄ ne vilem habeat marit9 datã quã ſuſpirauit

Cum iniciat̄ · q̄ ad ſignificationeʒ · nã quo ad eſſentiaʒ ſtati plenum ẽ ⁊ pfectũ q2 ſimplex eſt ſicut omne ſacramẽtum

Quia ꝓpter · perficiũt̄ · nõ quo ad ſui eſſentiam ƺ ad ſignificacõnem · nõ tñ ſequit̄ q̄ antea nõ fuerit pfectũ q2 pfectuʒ ampli9 pt pfici · ar · xi · q · iij · qd̄ p̄deceſſor · pficit̄ autẽ mr̃imoniũ p coitũ q̄ ad ſui ſignificacõnẽ q2 tũc vtrãqʒ hʒ ſignificacõeʒ · ſcʒ cõiũctõnẽ aĩe fidel̄ ad deũ et xp̄i ad ecc̃iaʒ · vt ex̄ d̄ biga · in · c · d̄bitũ · ƺ q̄re ſepatur mr̃imoniũ cã religionis poſt cõiunctioneʒ anime fidelis ad deuʒ ⁊ nõ poſt cõiunctionem xp̄i ad eccleſiaʒ · rõ ẽ q2 aĩa ſepat̄ a deo per peccatuʒ · vñ non eſt miꝝ ſi p9 taleʒ cõiunctioneʒ mr̃imoniuʒ ſepet̄ · ƺ illa cõiunctõ xp̄i ad ecc̃iaʒ deſignatur p vnioneʒ qua vnita eſt diuĩtas carni humane ĩ vtero v̄ginali · vñ quia humana caro nũq̄ a deitate ſepata ẽ · ideo per taleʒ cõiunctioneʒ nunq̄ diſſo uitur mr̃imoniuʒ · vl̄ pt dici q̄ facili9 eſt q̄ vna aĩa ſepet̄ a deo q̄ tota ecc̃ia · imo impoſſibile ẽ q̄ tota eccleſia ſeparetur a deo · q̄a eccleſia nõ poteſt nulla eſſe · vt · xxiiij · q · i · pudenda · xxi · di · § · i ·

Si quis · ⁊ tradita · ƺ ſi nõ ſit tradita ſibi et traducta ⁊ ea vtatur vim fac̄ · vt · C d̄ rapt̄ · vir · l · vna ƺ lex illa non tenet · vt · ĩ · e · lex · ex̄ de rapt̄ · cum cauſam ·

Inſtitutum eſt · non ſtatim · q2 non infra duos menſes · ex̄ de conuer · cõiug̃ · ex publico · ſimiliter fideiuſſor non debet ſtatim venire cum ſacco parat9 · ff de ſoluc̄ · quod dicimus ·

❡ Vilem · naʒ gratior eſt fruct9 quem ſpes ꝓductior edit · et nota q̄ ꝓpter cauendam vilitatem multa omittunt̄ · xvi · q · i · precipimus ·

ff·de offi·presi·obſuandum·xlv·di·de iudeis·ꝛ·l·di·§·poteſt
a ¶ Juxta·iniciato et conſummato·
b ¶ Non pertinere ·ex hijs verbis·g·bon⁹ intellect⁹ haberi poteſt·
ſȝ ꝙ ipſe malū habuerit patet ex illo loco·Cuncta ergo·
c ¶ Sponſe·nec hˀ ſolutio multū valet qꝛ eadē racōe dici poteſt ꝙ
omittit adulteriū ſpe futuroꝝ non re preſentiū q̄ cum ſponſa alicu
ius fornicatur qđ
ridiculum ē dicē·
b ¶ Parentes·io
ſeph enim putati
uus pater dn̄i dic
tus eſt·
e ¶ Parētes·quo
ad ioſeph·naȝ ma
ria fuit carne ei⁹
parēs·vnde expo
ne parentes·i·pa
rens plurale pro
ſingulari·ij·q·i·i
primis·
f ¶ Affectu·id ē
ꝓpter fidele ꝯiu=
gium·vt·s·e·con
iunx·
g ¶ Quia futura
ex hˀ loco habuit
tam gandolfus ꝙ
grān⁹ cām fui er
rons dicentes ve
rum ꝯiugium nō
fuiſſe int̄ mariam
ꝛ ioſeph qđ tamē
falſuȝ eſt·vt·s·e·
ꝯiūx·et ē hˀ ar·ali
quem ſumere ap=
pellationeȝ ab eo
qđ erit futuꝝ·ut
xxij·q·i·paratus
Genuit·in pā
te pma omē
tat̄ ieronim⁹ ſup
illa auctōitate ge
nuit ioſeph·in ſe=
cunda omentatur
ſup illo inuēta eſt
ꝛc̄·in tercia omē=
tatur ſup illo io=
ſeph fili dauid·ꝛ
cetera·Jo·
i ¶ Joſeph·ver
ba ſunt euangeli
ſte·
k ¶ Nuptiaꝝ·i·
carnal' ꝯmixtōnis
l ¶ Pene·qꝛ car
naleȝ copulā eius
non ꝯgnouit·
m ¶ Eluidiū·he=
reticum·qui dice
bat beatā ꝟgīnē
alios filios genui
ſſe eo ꝙ euangeli
ūm dicat peperit
filiū ſuum pmoge
nitum·ꝛ ioſeph đ
alia muliere/cā plu
res filios habuiſ=
ſe vt ſic criſti pa=
rentes infamaret
Egreſſus·xij=
ij·di·c·i·Johes·
o ¶ Ad gn̄os ſu
os·tn̄ appellatiōe
generi ſponſus cō
tinet̄·vt·iiij·q·iij
lege iulia·ꝟ·Jtē
ne liberto·
Riuſꝙ·hic
prius nō no

ſponſus dilataȝ·Juxta hanc diſtic
tioneȝ intelligenda eſt auctas illa
aug̃·non dubiū eſt illaȝ mulierē nō
ptinere ad mr̄imoniū cum q̄ docet̄
non fuiſſe ꝯmixtio ſex⁹·ad mr̄imoni
um pfc̄m ſħ intelligendū ē tale vi=
delicet qđ hȝ in ſe xp̄i ꝛ eccl̄ie ſacra
mentū ita ꝛ illđ leonis ꝑe itelligē
dū eſt·Sȝ obicit̄ illud aug̃·Jnter
mariā ꝛ ioſeph fuit pfectū ꝯiugiuȝ
ſȝ pfectū intelligit̄ non ex offitio ſȝ
ex hijs que ꝯmittant̄ cōiugium·ex
fide videlicet ꝓle ꝛ ſacmento·que
omnia int̄ xp̄i pentes fuiſſe aucte
aug̃·ꝓbant̄·Cuncta g̃ que non de
ſepando ꝯiugio inducta ſunt de per
fecto intelligunt̄ qđ ſpōſali ꝯiūctio
ne ē iniciatuȝ·ꝛ officō corporal' cō=
mixtōnis ē ꝯſumatū·Jlla vero q̄bꝫ
ſepabile ꝯiugiū oſtendit̄ đ iniciato
intelligent̄ qđ nonduȝ offitio ſui p
fectum eſt·Poteſt ꝛ alit̄ diſtingui
Sponſe appellant̄ ꝯiuges ꝯſuetudi
ne ſcripture ſpe futuroꝝ non effec=
tu preſentium·Vnde ambroſi⁹ cum
dixiſſet cum iniciat̄ ꝯiugiuȝ non ad
didit tūc res vel effect⁹·ſȝ tunc ꝯiu
gij nomē aſciſcit̄·oñdens tales ꝯiu=
gij nomē habē non rem vel effectuȝ
Jteȝ aug̃·cum de parentibꝫ dn̄i lo=
queret̄ ait·Coniuges fuer̄t mente
non carne ſic ꝛ parentes·Ex q̄ dat̄
intelligi·ꝙ ſic ioſeph pater domini
dict⁹ eſt non effectu geniture·ſed
officō ꝛ cura ꝓuidendi·ſic ꝛ cōiunx
matris ei⁹ appellat⁹ eſt non ꝯiugij
effcū ſȝ ſħminiſtracōe neceſſarioꝝ et
indiuidue mētis affectu·Hinc an=
gel⁹ ait·Noli timē accipere mariaȝ
ꝯiugē tuā·ꝯiugē nominauit qꝛ fu=
tura eāt ꝯiunx·Hinc ꝛ beda ſup le=
uiticū·Si q̄s ſponſaȝ alteri⁹ viola=
uerit ꝛc̄·ſponſaȝ vxoreȝ dixit non q̄
tunc eſſet ſȝ que futura erat vxor·
Hinc ꝛ ieronim⁹ ſuper matheuȝ in
euāgelio·Cum eſſȝ deſponſata ꝛc̄·

Conſuetudine ſcripture ſponſe ꝯiu
ges ꝛ ſponſi viri appellantur·

Genuit ioſeph viꝝ marie·Cū
viꝝ audieris ſuſpicō tibi nō ſubeat
nuptiaꝝ·ſȝ recordare ꝯſuetudinis
ſcripturaꝝ ꝙ ſpōſi viri·ꝛ ſponſe vo
centur ꝟxores·ꝛ infra Non ab alio
inuenta eſt niſi a ioſeph q̄ pene licē
tia maritali future vxoris oīa no
uerat·ꝛ infra Joſeph fili dauid ꝛc̄
Jam vero ſicut dixim⁹ ſponſas vx=
ores appellari·quod plenius liber
aduerſus eluidiū docȝ·¶ Jtē ſuper
Egreſſus itaqꝫ geneſim·
loth locut⁹ eſt ad gn̄os ſuos
q̄ accepturi erant filias ſuas Jn ſe
quētibꝫ filie loth virgines fuiſſe di
cunt̄·ꝛ ipē ad ſodomitas dixit·Ec=
ce due filie mee que non ꝯgnouer̄t
virum·ꝛc̄ Nunc autem dꝛ habuiſſe
gn̄os ſȝ q̄daȝ arbitrant̄ eas que vi
ros habuerunt in ſodomis periſſe·ꝛ
que ꝟgines erant cum patre exiſſe
Sȝ hebraica veritas hȝ·Egreſſus
loth locut⁹ eſt ad ſponſos ſuos·qđ
magis veꝝ eſſe videt̄ ex hˀ quod ſe=
quitur·qui accepturi erant filias
ſuas·vnde dat̄ intelligi ꝙ ſcriptu=
ra generos ſpōſos vocat ¶ Jtē io
hānes os aureū in euāgelio eodem

Maria cōiunx dicit̄ ſcripture more
cum ſimpliciter ſponſa eſſet·

Priuſꝙ ꝯuenirent non dixit p=
uſꝙ in ſponſi adduceret̄ domuȝ·hūc
enim modum ſuabat antiq̄tas vt
ſponſe in ſponſorum domibꝫ haberē
tur·vt auteȝ generi loth apud ſoce
rum legūt̄ habitare cū ſponſis non
dum ſibi copulatis lege ꝯiugij·ſic ꝛ
maria habitabat cū ſponſo·ꝛ ifra·
Neqꝫ enim expellē eam de domo vo
luit ſȝ dimittē·ꝛ infra·Noli timere
accipere mariaȝ ꝯiugeȝ tuā·q̄ ſmo
ne ſponſam ſimpliciter indicauit·ſi
cut etiaȝ eos qui adhuc ſponſi ſunt
generos appellare ſcritura conſue
uit·Quid aūt eſt accipere mariam
ꝯiugē tuā n̄ ꝓfecto domi retinē iaȝ
enim illaȝ mente dimiſerat·ꝛ infra
Sicut enim illam poſtea ꝯmendat
criſt⁹ ipi diſcipulo·ſic ꝛ nunc ange
lus copulat ſponſo·non in fedus ſo
lemne ꝯiugij ſȝ in ꝯſortium ꝯmunis
habitaculi·¶ Jdeȝ in eodeȝ omelia
ſecunda·

Dn̄s nō ꝯmdaſſȝ mr̄eȝ
diſcipulo ſi eaȝ ioſeph cognouiſſet

Si enim cognouiſſet eaȝ ꝛ lo=
co habuiſſȝ vxoris quō illam
dn̄s q̄ſi abſqꝫ ſolacō ꝛ nichil penit⁹
habentem diſcipulo ꝯmendaret·iu
bens illi vt eam acciperet in ſuam·
¶ Jtem origenes in eodem·

tat ordinem·ar·extra/de·ꝟ·ſignifi·quod dicitur·ar·xix·q·vi·§·nunc
aūt·vnde non ſequit̄ ꝙ poſtea ꝯuener̄t·ꝛ etiam ꝯcordat huic ar·le=
gis·nam dicit lex ꝙ ſi ſuus non fuerit euict⁹ priuſꝙ moreret̄ vel mor
tuus eſſet·nec inde ſequit̄ ꝙ poſtea euincat̄ quia hˀ eſſet impoſſibile
·ff·de euict·ſi ſuus· ꝯvbicunqꝫ imo aliq̄n ꝯtrarium optīebat pro
q ¶ Seruabat·nō tn̄= ut ſtatim ſubditur de generis loth·
r ¶ Haberentur
vt·ff·đ ritu nup·
·l·mulierem·vnde
niſi poſt puberes
annos ſponſa inue
niat̄ in domo ſpō=
ſi non preſumitur
vxor·ff·de ritu
nup·l·iiij·Jtē licȝ
poſt puberes an=
nos ſponſa inueni
atur in domo ſpō=
ſi·tn̄ niſi ꝯſtet de
ſponſalibꝫ hˀ ipſo
ꝙ ſecū repit̄ non
preſumitur matri
moniū·vt·ff·de
ſpon·queſitum·ꝛ
extra đ reſti·ſpo·
ex parte·
s ¶ Sic ꝛ maria·
ſimilitudo ē p con
trariū vl' in eo ꝙ
iſti et illi cohabi=
tāt cū ſpōſis ſine
carnali ꝯmixtione
t ¶ Sed dimittē·
id eſt ad eam non
accēdere·
v ¶ Retinere·g̃
accipere ē retinē·
ar·xij·q·ij·ſi qua
de rebus·
x ¶ Dimiſerat·
qꝛ ſuſpicat⁹ fuit
đ ea adulteriū·ut
ij·q·i·ſi peccauēit
y ¶ Copulat·id ē
recōciliat non de=
ſpōſat·ſȝ copulat
dicit qꝛ iam men=
te dimiſerat eam
ꝛ q̄ſi ſepati erant
quo ad menteȝ io
ſeph·tamē prius
ei fuerat ꝯiunct⁹
per ꝯſenſuȝ matri
monialem et con=
ſenſit in carnalem
copulaȝ·s·e·q·ij·
·§·i·
Si enim vxo
ris·ar·ꝙ viuēte
ioſeph ſepata eſt
ꝟgo ab eo·ar·s·
·e·§·ecce·ꝛ hˀ eſt
ꝯtra petꝝ mādu
catorem qui dixit
ꝙ ioſeph mortu=
us erat tempore
dominice paſſio=
nis·hic enim exp
mitur cauſa qua=
re dominus ſepa=
uit eam a ioſeph·
Jnuenta eſt·dico
in perſona angeli
quaſi loquitur hˀ
origenes·
a ¶ Legis·qꝛ ſm
legem q̄ deſponſa
ta erat lapidabat̄
ob fornicationem·
·xxxiij·q·ij·non

Ad nuptias marie ioſeph non peruenit· Rubrica

Inuenta eſt in vtero habēs a beato ioſeph q̄ licȝ eaȝ non ɔtingeret· future tñ vt putabat̃ vxoris omnia nouerat ⁊ infra· Si tibi vxor nominat̃ ⁊ in deſponſatione tibi eſſe d̾r non tam̄ tibi vxor ē ſȝ dei vnigeniti mater ē eterni· ⁊ infra· Coiugē dico ꝓpterea vt diabolo v̾ginitatem ei⁹ occultarē vt legis inſtituta nō d̾ſtruam· In ſequentib⁹ demonſtrabo ꝙ nec iſta tua ɔiūx ẜm ɔſuetudinē cōiugij habeat̃ nec iſte q̄ generat̃ tuus fili⁹ eſſe credat̃· ¶ Item greg· in expoſicōe euāgelij· cum ſero eſſet die illa maria vxor ioſeph appellat̃

Sic q̄ppe q2 ſic putabat̃ futura diſcipuluȝ poſt reſurrectionē ſuā dubitare ꝑmiſit nec tñ in dubitacōe deſeruit· ſic ante natiuitateȝ ſuā habē mariā ſponſū voluit· q̄ tñ ad eius nuptias nō ꝑuenit Naȝ ita factus eſt diſcipul⁹ dubitans ⁊ palpans teſtis vere reſurrectionis ſic ſponſus fuerat matris cuſtos integerime v̾ginitatis ¶ Ex hijs omnib⁹ auctibus apparet ſponſas ɔiuges appellari ſpe futuroꝝ non rep̄ſentiū· Quomodo g̃ ɔiuges a p̄ma fide deſponſationis appellant̃· ſi iſta q̄ ſponſa aſſerit̃ ɔiunx eſſe negatur· ſed a p̄ma fide deſponſationis ɔiūx d̾r nō ꝙ in ip̄a deſponſacōe fiat cōiunx· ſȝ q2 ex fide quā ex deſponſatione ſibi inuicē debent poſtea efficiuntur ɔiuges· ſic ꝑ fidē dicunt̃ remitti pccā· non ꝙ ante baptiſma ꝑ fidem remittant̃· ſȝ q2 fides eſt cauſa q̄re in baptiſmate a pccīs mundamur Illd autē iohīs criſoſtomi· matrimoniū nō fac̃ coit⁹ ſȝ voluntas Itē illd ābroſij· non d̾floracō v̾ginitatis ſȝ pactio ɔiugal̾ mrīmoniuȝ facit· ita intelligenduȝ ē· Coit⁹ ſine voluntate ɔtrahendi mrīmoniuȝ ⁊ d̾floracō v̾ginitatis ſine pactōe ɔiugali nō fac̃ mrīmoniuȝ vl̾ ɔiugium· ſȝ p̄cedēs voluntas ɔtrahendi mrīmoniuȝ ⁊ ɔiugal̾ pactō facit vt mulier in deflōracōe ſue v̾ginitatis vel in coitu dicat̃ nubē viro vel nuptias celebrare Itē ſirici⁹ papa Diſceſſionē ſpōſe a ſponſo vocat ſeꝑationē ɔiugalē· ſȝ tal̾ diſceſſio d̾r violatio ɔiugij nō iaȝ exiſtentis ſed futuri vt ex ip̄a deſponſatione ſperabat̃· ſic ⁊ diabol⁹ d̾r cecidiſſe a beatitudine non ſoluȝ quaȝ tunc habebat ſȝ etiā ad quā habendā creatus erat· Sic q̄ merito ſue vite vel ſcientie in ſacerdoteȝ vel in ep̄m eligit̃· ſi interim electionē ſuaȝ caſſari meruerit d̾r amittere ſacerdotalem vel ep̄alem vnctionē· non quā acceperat ſed ad quā accipiendam electus erat· Nō ergo illa auctoritate ſpōſa ɔiunx p̄t ꝓbari ¶ Sȝ ɔcedatur ꝙ ſpōſa nō ſit ɔiunx· tamē q̄ritur vtꝝ liceat ei renūciare p̄ori ɔditōni Hoc aūt ꝓhibetur auctoritate anchiritani ɔcilij in quo ſtatutū ſic legitur Deſponſate puelle prioribus reddēde ſunt ſi eis rapte fuerint·

Deſpōſatas puellas et poſt ab alijs raptas placuit erui· et reddi eis quib⁹ ante fuerant deſpōſate· etiā ſi eis a raptoribus vis illata fuit ¶ Iteȝ io· viij· roſtano archiep̄o Cōmoniōne priuet̃ ſpōſa niſi raptorē deſeruerit et ad ſponſum ſuum redierit·

Otto p̄ſentiū lator dū in nr̄o iudicio fideliter excubaret quendaȝ virū feminā ſibi deſponſatam ɔqueritur rapuiſſe· et ideo fraternitas tua nr̄a auc̃tate ſuffulta ſuffraganeos ſuos ep̄os p̄ſtialiter ɔuocet· ſicq̄ꝫ vnanimi ſententia ſi ſponſam huic raptor nō reddiderit· tam idē q̄ꝫ rapta ſi ad p̄ſtinū ſponſuȝ remeare noluerit omni ɔmunione p̄uet̃ ¶ Sȝ aliud ē priori ɔditōni renūciare ⁊ de nuptijs cum alio agere·

ſatis· ẜ que nondum erat ſpōnſa alicuius ⁊ fornicābat̃ non puniebat̃ morte niſi poſtea cōpularetur alicui tanq̄ꝫ virgo et ita lapidaret̃ beata virgo q2 cum iaȝ ſponſum haberet grauida apparebat ⁊ ita ɔſtabat ꝙ vl̾ an̄ vl̾ poſt deſponſationeȝ eam fornicatam preſumptiue et ideo fuit deſponſata· ẜ tñ ẜm legem romanaȝ ſec⁹ ē· nā ſi aliq̄ fuerit fornicata anteq̄ꝫ ſit ſponſa non poteſt accuſari de adulterio· ſi vero poſtq̄ꝫ fuerit ſponſa p̄t· vt· ff· de adul· ſi vxor· §· ſi q̄s vero· tamē dicūt quidam ꝙ etiam ſimplex fornicacō morte puniebatur in aaronitis· lvi· di· dominus· quia maiō iudicia exigebatur in eis q̄a de eis actor mundi id eſt xp̄s erat naſciturus· Et nota ꝙ hic occultat̃ aliq̄d ꝓpt maliciā eius cui ſit occultatio· q̄nq̄ꝫ etiam aliq̄d occultatur ꝓpt magnam rei excellentiaȝ· xliij di· in mandatis· q̄nq̄ꝫ ideo q2 auditores capaces nō ſunt· viij· q· i· opōtet· et ibi multa habeo vobis dicere que non poteſtis portare modo

Sic quippe· ex hijs· fere ꝑ totum iſtum §· male dic̃· g· imo fere ꝑ totā iſtam queſtionem·

h ¶ Sic per fidē· ẜ per vnū falſum vult aliud ꝓbare· nam ꝙ adulto non dimittantur peccata per fideȝ ante baptiſmuȝ nemo catholic⁹ dic̃· ẜ etiaȝ aug· expſſe negat· de con· di· iiij· non dubito ⁊ c· baptiſmi· vel veruȝ eſt ꝙ nō dimittuntur omnino ante baptiſmū quo ad omnem penā quia non q̄ ad temporalem ꝙ ſit per baptiſmum d̾ con· di· iiij· ſine penitentia· niſi ſumma eſſet cōtritio vt i latrōe· d̾ cō· di· iiij· baptiſmi

c ¶ Item ſirici⁹ papa· ꝫ· c· q· de cōiugali· et ita ſoluit ꝙ non obiecerat et ſic eſt rota ꝯcurrēs· ſi· habet̃ de pe· di· ij· §· Itē illud euangelij·

d ¶ Beatitudine habuit quidē beatitudineȝ ẜ non ꝑmanenteȝ vel ɔfirmataȝ· vnde d̾r non habuiſſe caritateȝ in celo· xvi· q· ij· viſis· d̾ pe· di· ij· p̄ncipiuȝ· xix· di· ꝓpter tocius

e ¶ Sacerdotaleȝ· ẜ ẜ non ſi poſt ɔfirmationē· vt ex̃ d̾ accu· ſup hijs

f ¶ Iaȝ acceperat· amittit g̃ q̄s qd̾ non hȝ· vt· C· de āmi· tu· pupilloꝝ· ar· ɔtra· ff· de reg· iur̃· non vid̾r re excluſus qui rem nō habuit

g ¶ Vtꝝ· hui⁹ queſtionis nulla eſt vis· determinat̃ enim per id qd̾ eſt extra de ſponſa duorum· duobus modis· ⁊ c· licet preter ſolituȝ· ſed in hoc diſſenciunt doctores· an ſponſa de futuro cogatur ſtare cū ſponſo· quod vid̾r vt extra de ſpon· ex lr̄is· Item quia pro quolibet peccato mortali poſſumus cogi ad penitentiam· xxij· q· i· c· vlti· ẜ contra· extra de ſponſa· requiſiuit· ⁊· ſ· e· q· i· de viduis· dicunt quidam ꝙ cogi debȝ a p̄ncipio ſi tamen perſeuerauerit contumax nō eſt amplius cogenda· tu dicas ſemper eſſe cogendaȝ niſi euidētiſſima cauſa ſubſit· ſunt tamen caſus ſeptem in quibus ſponſa de futuro licite poteſt recedē a ſpōſo· vnus ſi alt̾ vult intrare religionē· ⁊ illud etiā tenet in ſponſa de p̄ſenti· vt extra d̾ ɔuer· ɔiug· ex publico· ſecundus caſus ſi alter recedat ad remotam regionē nec poteſt inueniri· extra de ſpon· de illis· tercius ſi alter incurrit lepram vel aliquaȝ deformitatem corporis· extra de cōiug· lepro· litteras· ex̃ de iureiurā· quemadmodū· quartus ſi ſuperueiat affinitas vl̾ ſi fornicatur ſpontanee vel coacte· extra de iureiur̃· quemadmodum· ·ſ· e· quidam deſponſauit· quint⁹ ſecundum quoſdam eſt ſi mutuo ſe abſoluerint· extra de ſponſa· preterea· ſext⁹ ſi cōtrahit cum alio ꝑ verba de preſenti extra de ſpōſa duorum· c· i· et· ij· ẜ in hoc caſu ē peccatum· ſeptimus ſi id qd̾ minor fecit non vult ſeruare in adulta etate· ex̃ de de ſpon· ipuber̃· de ill̾· io·

Deſponſatas· erui· id ē auferri a raptore·

i ¶ Deſponſate ꝫ· xxxiij· q· ij· non ſatis· contra· vbi precipitur non reddi priori viro ſed ibi conſenſit raptori· ⁊ hic loquitur de ſponſa de preſenti· Iteȝ contra· C· de ſpon· l· i· ibi dicit̃ ꝙ vm deſponſata poteſt alij nubere· ſed illud eſt abrogatum·

Otto· remeare· ſi intelligas hoc de ſponſa de preſenti eſt planū· ſi de ſponſa de futuro dic vt in ſumma·

R Aptus eſt · hoc capitulum · inducit gratian⁹ vt ꝓbet illicitum
eſſe coitum in rapta · vnde p ↄſequēs vult ꝓbare ꝙ debeat a ſe
cundo ſepari ſi eam raperet cum illicite ei adiungaꝛ · ita tamē ꝙ ille
ſecund⁹ q̄ rapuit nō tractaſſet p̄mo de ſponſalibus · et ad hoc indu=
L Ex illa · ꝫ vbi ſit lex illa ignoro · forte in codice cit ſequēs · c ·
theodoſiano qꝛ potius ↄtrarium inuenio · vt · C · de rapt · virg ·
· l · vna · § · quibus ·
ſed illud nō tenet
vt extra de rapt ·
cum cauſam ·

e ¶ Quod autez ·
ↄſtiterit · s · e · de=
ſponſatas ·

b ¶ Hic autem ·
de q̄ agitur in the
mate ·

D E cōiugali ·
ꝫ auctoritate · du
cta · h̄ male ſoluit
naz huiuſmodi ſo
lemnitates nō fa=
ciunt ad eſſentiaz
matrimonij · xxx ·
q · v · noſtrates ·

f ¶ Illd gregorij
ut · xxxiij · q · i · c · i ·
Cauſa · xxviij ·

Q Vidaz · in
fidelis · ſu
periori cā
quinqꝫ notantur
cauſe que prohi=
bent matrimoni=
um contrahere et
contractum iubēt
dirimere · verbi
gratia votum or=
do religionis ha=
bitus ligatio et
publice honeſta=
tis iuſticia · In
hac vero ſecunda
ponuntur quedaz
que impediūt ma
trimonium verbi
gratia diſpar cul
tua vel diſſimili=
tudo fidei ut inter
fideles et infide=
les · primo trac=
tat an matrimoni
um ſit inter infide
les · et oſtendit e
tiaz quid iuris ſit
ſi alter d duobus
coniugibus infide
libus ad fidem cō
uertatur · vt au=
tem hic ꝛc ·
Queſtio prima

Q Vod inter
infideles ·
hic intitu
laꝛ prima queſtio
an ſcilicet ſit · ma
trimonium inter
infideles · et cer=
tum eſt ꝙ ſic · li=
cet non ſit ratuz ·
ĩ · e · capitulo · iuſ=
ſit · gratianus ta
men ad vtramqꝫ
partem allegat ꝛ
bene ſoluit ĩ · e · § ·
ex hijs · ſed quia
in hac queſtione
quedam capitula
ponuntur pertinē
tia ad ſecundam
queſtionem · que

aliud eſt rapi h̄ eſt illicite ↄſtupra=
ri ¶ Vnde iſidor⁹ ethimologiaruz
libro · v · capitulo · xxiiij · ait · Quid
R Apt⁹ eſt illicit⁹ ſit raptus
coitus a corrupendo dictus ·
vnde q̄ raptu potitur ſtupro fruiꝛ ·
¶ Hec aūt nō ab alio rapta ſꝫ alij
deſponſata monſtraꝛ · ¶ Raptam
vero talem dici prohibet gelaſius
papa ita dicens Ibi rapt⁹ admitti
tur vbi puella abduciꝛ · d cui⁹ ante
L Ex illa nuptijs n̄l actū ꝓbaꝛ
p̄teritoꝝ p̄ncipū ibi raptū eē
dixit omiſſum vbi puella d cui⁹ an
tenuptijs nichil actum fueāt videꝛ
cū violentia abducta ¶ Qd aūt in
fine capituli ſubiungiꝛ etiaz ſi eis a
raptoribꝫ vis illata ↄſtiterit · ideo
additū ē · qꝛ raptaꝝ alie ſe rapien=
das exponunt · alie violenꝛ abducū
tur · quocunqꝫ g̊ modo rapianꝛ pri
oribꝫ reddende ſunt · Hec autem vt
ſup̄dictū eſt non inter raptas ſꝫ in=
ter alias deſponſatas ↄnumeraꝛ · et
ideo non eſt huic auferenda ꝛ prio
ri reddenda · Sequunꝛ alie auctes
quibꝫ iſta ꝓhibetur nubē a ſcdo et
iubeꝛ redire ad p̄ora vota · ¶ Vnde
ait ſirici⁹ papa himerio ep̄o terra=
conenſi Puellam alteri deſponſatā
D alteri accipe non licet · Rub ·
E ↄiugali violatione req̄ſiſti
ſi puellaz alteri deſponſataz alter in
matrimoniuz poſſit accipe ¶ Tale
igiꝛ ↄnubium anathematizamus ꝛ
modis omnibꝫ ne fiat interdicim⁹
qꝛ illa bn̄dictio quaz nupture ſacer
dos imponit apd̄ fideles cuiuſdā ſa=
crilegij inſtā eſt ſi vlla tranſgreſſio
ne violeꝛ · ¶ Sꝫ auctoritate hac
ſiricij illa ꝓhibeꝛ ad ſcda vota tran
ſire que in ꝓpria domo eſt ducta et
cum ſponſo ſuo eſt iaz velata ꝛ bene
dicta · taliuz diſceſſione violaꝛ bene
dictio quā nupture ſacerdos impo=
nit · veꝝ hanc nonduz ſponſus in ſu
am duxerat nec cum ea bn̄dictiōez
accepat · nec g̊ hac auctoritate hu=
ius copula ꝓhibeꝛ · Itē illd euſebij
pape · Deſponſataz puellā non licet
parentibꝫ alij viro tradē · ſimiliꝛ de
huiuſmodi deſponſata intelligitur ·
que videlicet cū ſp̄ōſo ē velata ꝛ bn̄
dicta · Item obiciꝛ illud greḡ · que

ꝓpter frigiditatez a viro ſuo ſepa
ta eſt ꝛ alij nupta fuerit · ſi vir eius
aliaz ↄgnouerit illa ē detrahenda
ſcdo ꝛ reddenda p̄mo · Sed eodem
modo ſoluiꝛ qꝛ iſta videlicet cum il
lo bn̄dictionem accepat · ¶ Aug ·
de fide pactionis ꝛ ↄſenſus · Si q̄s
alicui mulieri ↄſenſus fidem fecerit
D Vobꝫ non licꝫ illi aliam ducē
modis dꝛ fides · pactionis et
ↄſenſus · Si aliq̄s alicui mulieri fi=
dem fecerit pactionis nō debꝫ aliaz
ducē mox · ſi aliā duxerit penitētiaz
agat de fide mentita ꝛ maneat cum
illa quā duxit · nō eñ reſcindi debꝫ
tm̄ ſacramētuz · Si autez fecerit fidē
ↄſenſus nō licꝫ aliā ducē · ſi aūt dux
erit dimittat ipaz ꝛ adherebit vxo
ri priori · Eſt autez fides pactionis
quando aliquis ꝓmittit fidez alicui
ꝙ eaz ducet ſi permiſerit ei rem ſe=
cum habere vl' etiā p ↄſenſu · Fides
autem ↄſenſus eſt qn̄ etiā ſi non cō
ſtringat manum tñ corde ꝛ ore cō=
ſentit ducē ꝛ mutuo ſe ↄcedūt vn⁹
alij ꝛ ſe mutuo ſuſcipiunt ·

Incipit cauſa · xxviij ·

Q Vidaz vir infi=
delis in cōiugio
poſitus ad fidez
conuerſus eſt ·
vxor vero eius
odio criſtiāe fi=
dei ab eo diſceſ=
ſit · ille q̄ndaz fidelem in vxorem ac
cepit · q̄ mortua cleric⁹ efficiꝛ · tan=
dem vite ꝛ ſciētie merito ī epiſcopū
eligitur · ¶ Hic primum queritur
an ↄiugium ſit iter iſideles · ¶ Se
cundo an liceat huic aliam ducere
priore viuent · ¶ Tercō an ſit re
putandus bigam⁹ qui ante baptiſ
mū habuit vnā ꝛ poſt bap
tiſmū alterā · Q I
Q Vod inter infideles

eſt ān altero remanente in infidelitate poſſit conuerſus ad fidem alij
ſe copulare · de ea videamus · Notandum ergo ꝙ cum vnus coniugū
conuertitur ad fidem ſi remanens in infidelitate eſt iudeus nullo mo
do fidelis debet ei cohabitare niſi velit ad fidem conuerti · et ſi non
vult conuerti poteſt aliam ducere ĩ · e · c · iudei · ſed contra · eſt hodie
verum · extra de diuorc · quanto · et · c · gaudemus · ſi eſt paganus et
non vult cohabi=
tare vl' vult ſꝫ cū
blaſphemia criſti
vl' vt eā ptrahat
ad mortale pecca
tuz fidelis poteſt
cum alio contra=
here ĩ · e · ſi infide=
lis · et habes hos
tres caſus in qui=
bus licet contra=
here cum ſecun=
da · extra d diuō ·
quanto · ꝛ in capi=
tulo ſequēti · ſi au
tē infidel' vult co
habitare fideli et
in pace · in electōe
fidel' eſt an velit
ei cohitaē an nō ·
ſed tunc cum alte
ro nō poteſt eo vi
uente contrahere
ĩ · e · q · iam nunc ·
ꝛ · c · ſic enim ·

g ¶ Ex fide · id ē
qd̄ ſit ex certa ſci
entia cōtra fidem
eſt peccatū · d pe ·
di · iij · § · illud aūt ·

h ¶ Peccatuz ē ·
vt · xxvi · di · deide

i ¶ Vera · id ē ad
veritatē ducēns ·
Iuſſit · h̄ capitulū
non facit ad pro=
poſitum quia non
erat inter eos ma
trimonium niſi de
ſolo facto · ſed ꝙ
dominus permiſit
eſſe fidelem cum
vxore infidelis in
telligiꝛ cum ma=
trimonium p̄ceſſe
rat inter eos ·

m ¶ Dimitti · a iu
deis ·

n ¶ Extra · i · oꝛ ·

o ¶ Emendandū=
ar · ꝙ non currit p̄
ſcriptio in matri=
monio qd̄ verum
eſt hodie · extra d
cōſang · ꝛ affiniꝛ ·
non debet ·

p ¶ Non ē ratū ·
id ē inſeparabile ·

q ¶ Erunt qńqꝫ ·
ſcilicet pater et fi
li⁹ marer et filia
nurus vel gener ·

r ¶ Duo · id ē duo
ſepabuntur a tri=
bus qui ↄuertunꝛ
ad fidem ·

s ¶ In tres · id ē
contra tres · con=
trarij enim ſūt qn̄
conuertuntur ad
fidem ·

t ¶ In duos · id ē
tres ↄuertunꝛ ad
fidem et ſepabūꝛ